

Kunnskapsdepartementet
Evaluering av Norgesuniversitetet

Dato: 2009-05-15

DOKUMENTINFORMASJON

Oppdragsgiver: Kunnskapsdepartementet
Rapportnavn: Evaluering av Norgesuniversitetet
Utgave/dato: [Revisjon] / 2009-05-15
Arkivreferanse: -

Oppdrag: 519835 – Analyse av desentralisert høyere utd. og evaluering av Norgesuniversitetet
Oppdragsbeskrivelse: To analyserapporter
Oppdragsleder: Sollien Tone Horne
Fag: Analyse
Tema: Undervisning
Leveranse: Analyse

Skrevet av: Tone Horne Sollien og Tage Båtsvik
Kvalitetskontroll:

Asplan Viak AS www.asplanviak.no

FORORD

Asplan Viak har vært engasjert av Kunnskapsdepartementet for å evaluere Norgesuniversitetet. Seniorrådgiver Tone H. Sollien har vært prosjektleder for oppdraget og seniorrådgiver Tage Båtsvik har vært prosjektmedarbeider.

Forsker Odd Bjørn Ure i Fafo har vært samtalepartner og kvalitetssikrer i prosjektet.

Sandvika, 15.05.09.

Tone H. Sollien
Oppdragsleder

Tage Båtsvik
Prosjektmedarbeider

INNHALDSFORTEGNELSE

1	Innledning.....	10
2	Bakgrunn.....	10
3	Om evalueringen	13
3.1	Oppdrag	13
3.2	Problemstillinger.....	13
3.3	Metodisk tilnærming	14
3.4	Definisjoner	15
3.5	Innholdet i rapporten	16
4	Norgesuniversitetets organisasjon og virksomhet.....	18
4.1	Norgesuniversitetets mandat	18
4.2	Organisasjon	19
4.3	Virksomheten	20
4.4	Spesialkompetansegruppene (SKG)	21
4.5	Innsatsområder 2007-2010	23
4.6	UH-institusjonenes kjennskap til NUVs virksomhet.....	24
5	Norgesuniversitetets forvaltning av prosjektmidler.....	25
5.1	Innhold, definisjon og avgrensning	25
5.2	Føringer og kriterier for tildeling av prosjektmidler	25
5.3	Hvordan arbeider NUV med prosjekttildelingen?	26
5.4	Prosjekter og tilbud som har mottatt støtte fra NUV i perioden	28
5.5	UH-institusjonenes vurderinger av prosjektmidlene	40
5.6	Våre vurderinger.....	47
6	Norgesuniversitetet som kunnskapsforvalter	50
6.1	Innhold, definisjon og avgrensning	50
6.2	Føringer for arbeidet med kunnskapsforvaltning.....	50
6.3	Hvordan arbeider Norgesuniversitetet med kunnskapsforvaltning?	51
6.4	Mål, målgrupper og resultater i kunnskapsforvaltningsarbeidet	55

6.5	Universitetenes og høyskolenes vurderinger av Norgesuniversitetet som kunnskapsforvalter.....	55
6.6	Våre vurderinger.....	57
7	Informasjon, nettverk og Norgesuniversitetet som møteplass.....	60
7.1	Innhold, definisjon og avgrensning	60
7.2	Føringer for Norgesuniversitetets arbeid	60
7.3	Norgesuniversitetets arbeid med informasjonsoppgaver	61
7.4	Nettverk og samarbeid	64
7.5	Universitetenes og høyskolenes vurderinger av Norgesuniversitetet.....	68
7.6	Våre vurderinger.....	70
8	Oppsummerende drøfting.....	73
8.1	Norgesuniversitetets rolle i universitets- og høyskolesektoren.....	73
8.2	Organisasjonen Norgesuniversitetet.....	76
8.3	NUVs mandat og rammebetingelser.....	78

SAMMENDRAG

Asplan Viak har på oppdrag av Kunnskapsdepartementet (KD) evaluert Norgesuniversitetet. Asplan Viak har på samme tid også analysert markedet for desentralisert høyere utdanning. Dette oppdraget blir levert i en egen rapport.

For å stimulere til utvikling av IKT-støttede studietilbud innenfor høyere utdanning, ble det statlige organet Norgesuniversitetet (NUV) etablert 1.januar 2004. NUV virker innenfor tre aktivitetsområder: Kunnskapsforvaltning, finansiering av IKT-støttede tilbud, samt informasjon og samarbeid. Kunnskapsdepartementet har utformet et mandat for virksomheten der NUVs oppgaver er nærmere beskrevet. Ettersom NUV hadde eksistert i fire år per 1. januar 2009, ønsket Kunnskapsdepartementet å få utført en evaluering av denne virksomheten.

Norgesuniversitetets mandat definerer organisasjonens virksomhet innenfor tre aktivitetsområder:

1. Kunnskapsforvaltning: NUV skal bidra til utvikling av kunnskapsgrunnlaget på sitt område gjennom analyse, evaluering og utredning av erfaringer innenfor IKT-støttet utdanning og livslang læring i høyere utdanning. NUV skal holde seg orientert om nasjonal og internasjonal utvikling på feltet. Utviklingsprosjekter som har fått støtte fra NUV skal danne et sentralt grunnlag for Norgesuniversitetets arbeid med kunnskapsforvaltning.

2. Finansiering av utviklingsprosjekter: NUV skal støtte utvikling av IKT-støttede utdanningstilbud ved norske universiteter og høyskoler gjennom tildeling av prosjektmidler etter overordnede føringer fastsatt av departementet. Fordelingen av prosjektmidler vedtas av NUVs styre i samsvar med forvaltningsreglene gitt av statens økonomireglement. I tillegg til NUVs regulære utviklingsprosjekter skal Norgesuniversitetets kompetanse også kunne benyttes til forvaltning av andre typer prosjektmidler knyttet til ulike utdanningspolitiske satsinger.

3. Informasjon og samarbeid: NUV skal bidra til økt kunnskapsspredning og erfaringsdeling og bedre samspill mellom brukere og tilbydere gjennom objektiv informasjon om utdanningstilbud, erfaring og kunnskap innenfor IKT-støttet utdanning og livslang læring. NUV skal være en sentral bidragsyter til nettbasert informasjon om høyere utdanning. Gjennom å etablere nettverk og møteplasser skal NUV bidra til bedre samarbeid mellom høyere utdanning, arbeids- og samfunnslivet.

Den norske universitets- og høyskolesektoren er en sektor preget av faglig selvstendige institusjoner. Institusjonene har eget ansvar for at undervisningen de tilbyr og forskningen de driver er av høy kvalitet, og at institusjonene ellers drives og utvikles i forhold til å oppfylle målene i lov om universiteter og høyskoler og tilhørende forskrifter. Utviklingsarbeid knyttet til utvikling av egen organisasjon og fag er derfor i utgangspunktet institusjonens eget ansvar og skal utføres innenfor ordinære rammer.

Institusjonene rapporterer direkte til Kunnskapsdepartementet, uten mellomliggende ledd som direktorat eller lignende, og sektoren kan derfor karakteriseres som et "to-nivåsystem" ved å låne et begrep fra kommunesektoren. Andre offentlige organer i sektoren er tildelt relativt klare funksjoner i forhold til dette systemet. Et organ som Universitets- og høyskolerådet representerer institusjonene samlet overfor både nasjonale myndigheter og

overfor samfunnet for øvrig. Organer som NOKUT og Samordna Opptak (SO) er tillagt relativt klart avgrensede arbeidsoppgaver knyttet til oppgaver som ikke kan eller bør utføres av institusjonene selv eller departementet, eller oppgaver som er rene driftsoppgaver.

Norgesuniversitetet skiller seg noe ut i dette bildet. Organisasjonen har som mandat å bistå og stimulere institusjonene til å bli bedre innenfor områder institusjonene selv arbeider med og har et klart ansvar for. Dette gjelder både oppgaver knyttet til utvikling av undervisningsmetoder (pedagogisk bruk av IKT), utvikling og formidling av etter- og videreutdanningstilbud og utvikling av institusjonenes kontakt med samfunns- og arbeidsliv. Dette mandatet bidrar til at det blir noe mer påkrevd for organisasjonen å legitimere egen virksomhet og dokumentere resultater av denne virksomheten enn for andre aktører i sektoren.

Norgesuniversitetet er et resultat av en sammenslåing av to organisasjoner. De to tidligere organisasjonskulturene og måten å arbeide på preger fremdeles virksomheten til Norgesuniversitetet. Evalueringen viser for eksempel at innretningen på kunnskapsforvaltningsarbeidet varierer noe i forhold til områder som tidligere lå inn under henholdsvis SOFF(prosjektforvaltning og pedagogisk bruk av IKT) og gamle NU (samarbeid mellom uh-institusjonene og arbeidslivet). Norgesuniversitetet bruker en betydelig andel av sine personal- og tidsressurser på prosjektforvaltningen, med utgangspunkt i organisasjonens lokalisering i Tromsø. Samtidig er organisasjonens oppgaver knyttet til samarbeid mellom uh-sektoren og arbeidslivet i stor grad lagt til Oslo. Dette kan være hensiktsmessig ut fra plassering av andre sentrale aktører i dette arbeidet, men bidrar samtidig til å opprettholde gammel arbeidsdeling.

Det er vår oppfatning at dette er utfordringer ledelsen i organisasjonen ser og også har tatt fatt i. Den reviderte strategien vektlegger arbeidet med å skape helhet i oppgaveløsningen i organisasjonen. Det arbeides også med å samle organisasjonen på mellomlang sikt i Tromsø. En fysisk konsolidering av en såpass liten organisasjon virker fornuftig. Samtidig kan det stille Norgesuniversitetet overfor større utfordringer i forhold til kontakt med og forankring hos sentrale aktører som er lokalisert andre steder. Dette gjelder særlig Universitets- og høyskolerådet. Denne utviklingen, sammen med vurderinger rundt Norgesuniversitetets rolle og forankring i uh-sektoren, aktualiserer spørsmålet om en bedre forankring og avklaring av Norgesuniversitetet i forhold til Universitets- og høyskolerådet. Rådet oppnevner i dag styrerepresentanter fra institusjonene, men spørsmålet er om rådets sekretariat og ledelse også burde være sterkere involvert i forhold til virksomheten i Norgesuniversitetet.

Sekretariatets oppgaveløsninger er nødvendigvis preget av det brede mandatet. Oppgavene dekker tematisk bredt (pedagogisk bruk av IKT, etter- og videreutdanning, fleksible studietilbud, samarbeid universiteter og høyskoler og arbeidsliv), mange store arbeidsområder og virkemidler (kunnskapsforvaltning i bred forstand, informasjonsoppgaver, prosjektforvaltning, møteplass, konferanser, internasjonalt engasjement, policypåvirkning og så videre), og skal i tillegg arbeide i forhold til svært mange målgrupper (universiteter og høyskoler, private og offentlige aktører i arbeidslivet, enkeltpersoner, nasjonale myndigheter). Organisasjonen skal også arbeide med hele spekteret fra myndighetspåvirkning (policy), stimulering av forskning og kontakt med forskere til å bidra til mer læring mellom institusjonene i universitets- og høyskolesektoren. Hele arbeidsområdet dekkes i dag av 9 medarbeidere inkludert direktør.

Forholdet mellom arbeidsoppgaver og ressurser avspeiles både i resultater organisasjonen kan vise til og uh-institusjonenes oppfatninger av Norgesuniversitetets rolle og arbeid. Som vist i kapitlene 5 til 7 er Norgesuniversitetets virksomhet mindre kjent på noen områder og organisasjonen kan i varierende grad vise til resultater. Det er særlig i forhold til arbeidet med prosjektforvaltning og temaet pedagogisk bruk av IKT at Norgesuniversitetets arbeid er godt (aner)kjent i sektoren.

Det brede mandatet avspeiles ikke like godt i bredden av kompetanse i sekretariatet. Den kompetansen som finnes i sekretariatet er imidlertid relevant for sentrale oppgaver i Norgesuniversitetet, men kompetansen (og kapasiteten og ressursbruken) er langt større i forholdt til de tidligere SOFF-oppgavene enn for oppgavene knyttet til samarbeid mellom arbeidsliv og høyere utdanning.

Det er vår vurdering at Norgesuniversitetets satsing på spesialkompetansegrupper er et hensiktsmessig grep for i noen grad å kunne imøtegå manglende sammenheng mellom forventninger og ressurser. Opprettelse av spesialkompetansegrupper bidrar til at organisasjonen i en periode kan styrke sin kompetanse og kapasitet på prioriterte områder. Sekretariatet kan supplere egen kompetanse med kompetanse som enten ikke er nødvendig å ha i sekretariatet på permanent basis, eller som man ellers ikke får rekruttert. Spesialkompetansegruppene er også fleksible ved at de kan legges ned når det ikke lenger er behov eller området ikke lenger skal prioriteres på samme måte. Dette gjelder både forskerkompetanse eller kompetanse på særskilte tema og områder.

Mange av utfordringene til Norgesuniversitetet skyldes føringer lagt inn i mandatet for virksomheten. Mandatet til Norgesuniversitetet er både svært bredt, i betydningen at det favner svært mange oppgaver og aktiviteter, og svært ambisiøst – særlig sett i forhold til størrelsen på sekretariatet og omfanget av virkemidler.

Sammenslåingen fra to til en organisasjon har bidratt til det brede mandatet for organisasjonen. Det er ikke usannsynlig at det bredt sammensatte styret også kan ha bidratt til en slik utforming. Fordelen med et mandat som favner bredt kan være at det gir muligheter for organisasjonen selv til å prioritere virksomheten etter de til enhver tid ulike nasjonale satsinger og lignende, det vil si være fleksible i forhold til skiftende forventninger fra eier og andre interessenter. Vi mener imidlertid at ulempene med et bredt utformet mandat i de fleste tilfeller er flere enn fordelene, særlig når ressursene ikke står i forhold til ansvars- og oppgaveområde som skisseres i mandatet. Forventningene som skapes hos institusjonene i sektoren, eier og andre interessenter blir vanskelig å innfri. For en organisasjon med en mindre klar funksjon i sektoren kan dette representere en legitimitetsutfordring på sikt. Ved måling av resultatoppgjør, slik som det er gjort i denne evalueringen, er det etter vår mening nesten umulig for organisasjonen å lykkes på alle områdene som trekkes opp i mandatet. Evalueringen viser at Norgesuniversitetet lykkes godt, og spiller en viktig rolle, på noen områder. Dette gjelder blant annet i forhold til forvaltning av prosjektmidler som skal stimulere til utvikling og samarbeid samt på området pedagogisk bruk av IKT i utdanningen – selv om begrensninger i ressurser setter grenser for i hvilken grad organisasjonen lykkes også på disse områdene. Det gjelder delvis også, særlig gjennom satsingen på spesialkompetansegruppa, på området samarbeid arbeidsliv og uh-sektor. På andre områder, som å skulle være en viktig nettverksaktør og å ivareta viktige informasjons- og kommunikasjonsaktører, er resultatene mer variable og til dels også mindre gode.

Det er etter vår mening mer fruktbart å spørre etter hvilke behov som finnes i sektoren og arbeidslivet i forhold til de tjenestene Norgesuniversitetet tilbyr – og om dette står i forhold til hva Norgesuniversitetet har kompetanse og kapasitet til og bruker ressurser på. En slik drøfting må relateres både til hva det er forventet uh-institusjonene skal ha kapasitet og kompetanse til å håndtere hver for seg, og hva man vet uh-institusjonene likevel har problemer med å prioritere innenfor egne rammer. I tillegg kan det være oppgaver det er mindre rasjonelt for institusjonene å løse på egen hånd.

På bakgrunn av funnene i undersøkelsen, mener vi det er grunnlag for Kunnskapsdepartementet å drøfte en klarere funksjonstildeling for Norgesuniversitetet i universitets- og høyskolesektoren, basert på sentrale utviklingsbehov i sektoren. Formålet og rollen til Norgesuniversitetet i den todelte universitets- og høyskolesektoren bør tydeliggjøres. Forankringen mot UHR bør forsterkes. Antall målgrupper for organisasjonens virksomhet bør reduseres sammen med antall arbeidsoppgaver. Det bør blant annet vurderes i hvilken grad Norgesuniversitetet skal være en organisasjon som også skal ha oppgaver rettet mot enkeltpersoner. Arbeidet med formidling av etter- og videreutdanning bør vurderes både i lys av rapporten av Nifu Step/Fafo om etter- og videreutdanningsmarkedet i Norge (2009) og arbeidsoppgavene til Utdanning.no og institusjonene selv. I tillegg bør man vurdere å avgrense og definere klarere NUVs oppgaver innen kunnskapsforvaltningsområdet. Dette vil kunne bidra til å oppfylle målene i Strategiplanen om å skape en bedre helhet i arbeidet gjennom en bedre sammenheng i virksomhetens funksjoner.

Det er etter vår mening viktig at en slik gjennomgang ikke ensidig fokuserer på behov som tradisjonelt har blitt regnet som sentrale av sektoren selv, men at man også vurderer det opp mot hva som forventes av sektoren fra samfunns- og arbeidsliv. Deretter bør forholdet mellom mandat, rammebetingelser, oppgaver og oppgavetyper og kompetanse i Norgesuniversitetet tilpasses den definerte rollen til organisasjonen samt tildelte ressurser. På den måten kan man sikre at organisasjonen lykkes best i sin oppgaveløsning på sikt og sikrer legitimitet for sin rolle i universitets- og høyskolesektoren.

1 INNLEDNING

Asplan Viak har på oppdrag av Kunnskapsdepartementet (KD) evaluert Norgesuniversitetet. Asplan Viak har på samme tid også analysert markedet for desentralisert høyere utdanning. Dette oppdraget blir levert i en egen rapport.

For å stimulere til utvikling av IKT-støttede studietilbud innenfor høyere utdanning, ble det statlige organet Norgesuniversitetet (NUV) etablert 1.januar 2004. NUV virker innenfor tre aktivitetsområder: Kunnskapsforvaltning, finansiering av IKT-støttede tilbud, samt informasjon og samarbeid. Kunnskapsdepartementet har utformet et mandat for virksomheten der NUVs oppgaver er nærmere beskrevet. Ettersom NUV hadde eksistert i fire år per 1. januar 2009, ønsket Kunnskapsdepartementet å få utført en evaluering av denne virksomheten.

2 BAKGRUNN

Dagens Norgesuniversitet er et resultat av en sammenslåing av Sentralorganet for fleksibel læring i høgre utdanning (SOFF) og gamle Norgesuniversitetet (NU).¹

SOFF ble etablert i 1990, og var et statlig forvaltningsorgan, med oppgaver knyttet til fire hovedfunksjoner:

- 1) Tildeling av prosjektmidler til utvikling av studietilbud innen fjernundervisning/fleksibel utdanning i høgre utdanning,
- 2) Analyse- og kunnskapsarbeid,
- 3) Informasjon,
- 4) Møteplasser.

1990-tallet var preget av både utdannings- og teknologioptimisme. Den økonomiske krisen tidlig på 1990-tallet skapte et stort behov for høyere utdanning, og en svært stor andel av ungdomskullene gikk inn i høyere utdanning. Det ble også satt søkelys på behovet for "livslang læring" og fornyelse av kunnskap for voksne i og utenfor arbeidslivet. Samtidig var det en sterk utvikling på teknologifronten i form av nye kommunikasjonskanaler som internett og e-post som ble tilgjengelig for et stort publikum.

I juni 1997 hadde NHOs Gro Brækken en kronikk i Aftenposten som hadde overskriften "*Trenger vi et åpent universitet i Norge?*". Kronikken var inspirert av suksessen med Open University i England. Kronikken argumenterte for at man trengte bedre virkemiddel for å sikre et bedre tilbud om etter- og videreutdanning på høyere nivå, og at et norsk "open university" kunne bidra til dette.

Ideen om en egen institusjon for etter- og videreutdanningstilbud på høyere nivå brøt med den etablerte oppgavefordelingen i sektoren, der alle institusjonene har et selvstendig ansvar for å dekke behovene for etter- og videreutdanning. I forbindelse med stortingsmeldingen om

¹¹ Framstilling hovedsakelig hentet fra "*Budsjettdokumentet (2003-2005)*" datert 27.02.2004 samt flere informantintervjuer.

Kompetansereformen, tok derfor Universitets- og høgskolerådet (UH-rådet) kontakt med NHO og LO for å få problemstillingen utredet. Et resultat av denne utredningen var forslag om å opprette et Norgesuniversitet som hadde som oppgave å stimulere til samarbeid mellom uh-institusjonene og arbeidslivet samt utvikle en database med oversikt over etter- og videreutdanningstilbud ved institusjonene.

Det tidligere Norgesuniversitetet (NU) ble etablert i 2000 og var et samarbeidsprosjekt mellom 8 hovedorganisasjoner i arbeidslivet, Universitets- og høgskolerådet og Nettverket for private høgskoler. NUs virksomhet var knyttet til to hovedfunksjoner:

- 1) Informere om, og stimulere til utvikling av arbeidsrelatert høyere utdanning, bl.a. gjennom Kursportalen (universitet.no) som var en søkbar oversikt over tilbudet av etter- og videreutdanning.
- 2) Stimulere dialog mellom høyere utdanning og arbeidsliv gjennom å legge til rette for møteplasser.

Initiativet til å utrede en sammenslåing ble tatt av de to organene selv i 2002. Trekk i det utdanningspolitiske landskapet pekte mot et behov for en mer slagkraftig satsing på nasjonale fellestiltak innen etter- og videreutdanning, fleksibel læring og fjernundervisning i høyere utdanning. Krefter både i NU og SOFF så et potensial for en styrket satsing gjennom et sammenslått organ, hovedsakelig gjennom at den utadrettede virksomheten til Norgesuniversitetet og SOFFs funksjon som utvikler av tilbydersiden kunne komplettere hverandre.

UFD satte ned utredningsutvalg høsten 2002. Utvalget startet sitt arbeid i februar 2003 og avsluttet det i mai 2003. Bakteppet for utvalgsarbeidet var bl.a. en økt interesse ved de høyere lærestedene for å dra nytte av de mulighetene som ligger i IKT for fleksibel undervisning. I tillegg var det en dalende utdanningsoptimisme i arbeidslivet, og et sviktende engasjement rundt virkeliggjøring av livslang læring. Samtidig kunne en registrere en bred satsing på utvikling av kvalitetsportaler og fleksibel utdanning i en rekke europeiske land, deriblant våre naboland i Norden.

På bakgrunn av dette trakk utvalget opp flere utfordringer for en sammenslått organisasjon. Dette var bl.a. knyttet til å:

- stimulere de prosessene innen fleksibel læring som Kvalitetsreformen hadde igangsatt
- arbeide med informasjon om høgre utdanning i samspill med, og gjennom den nasjonale portalen utdanning.no.
- stimulere til møter mellom tilbyder- og brukersidene i utdanningsmarkedet.

Utvalget gikk inn for en sammenslåing av NU og SOFF til en ny organisasjon, og de styrende organene i de to organisasjonene sluttet seg til utvalgets tilråding. Nye NUV skulle videreføre, videreutvikle og samkjøre de sentrale oppgavene NU og SOFF hadde hatt. I tillegg skulle de få enkelte nye oppgaver. NUV skulle ha fire hovedfunksjoner:

- 1) Analyse og kunnskap
- 2) Tildeling
- 3) Informasjon
- 4) Møteplasser

Analyse- og kunnskapsfunksjonen og tildelingsfunksjonen skulle videreføre og videreutvikle sentrale elementer fra SOFF. Informasjonsfunksjonen skulle videreføre NUs arbeid med informasjon om etter- og videreutdanningstilbud, og utvides til informasjon om høgre utdanning i den nasjonale portalen Utdanning.no. NUV skulle stimulere til møteplasser mellom brukere og tilbydere av utdanning gjennom prosjektutvikling, analyser, nettverksvirksomhet og tilleggstjenester til portalen.

Utvalget mente det var en rekke gevinster å hente ved en sammenslåing. I første rekke ved en styrket analyse- og kunnskapsfunksjon som også skulle styrke tildelingsfunksjonen, bedret informasjonsarbeid samt mer fokuserte møteplasser mellom tilbyder- og brukersiden i utdanningsmarkedet.

Dette var i samsvar med noen av de vurderingene FAFO gjorde etter at de i 2003 gjennomførte en evaluering av NUs virksomhet, *Elektronisk kunnskapsnettverk og verktøy for livslang læring*. FAFOs evaluering viste at NUs kursdatabase gav en god oversikt over spekteret av mulige utdanningstilbud, og at NU hadde bidratt til dialogen mellom tilbydere og etterspørrere, bl.a. gjennom bruker- og leverandørfora. Et eksempel på det siste var Kompetansetorget der virksomheter og enkeltpersoner kunne formulere opplæringsbehov eller ønsker. Samtidig var det et beskjedent antall henvendelser til Kompetansetorget, noe FAFO mente skyldtes at denne tjenesten samsvarte dårlig med hvordan opplæringstiltak blir utformet i arbeidslivet. I tillegg vurderte FAFO at kursportalens mulighet til å bygge bro mellom etterspørsel og tilbud av etter- og videreutdanning var svekket av at verken arbeidsgiver- eller arbeidstakersiden aktivt hadde utnyttet NU som et verktøy til å iverksette Kompetansereformen.

FAFO identifiserer altså et behov for å styrke NUs arbeid rettet mot arbeidslivet. Samtidig pekte FAFO på potensialet som lå i en sammenslåing av SOFF og NU. Begge organisasjonene arbeidet med oppgaver knyttet til analyse, kunnskaps- og informasjonsarbeid om fleksible utdanningstilbud på høyere utdanningsnivå. I tillegg skulle både NU og SOFF bidra til møteplasser mellom tilbydere og etterspørrere av denne typen utdanningstilbud og arrangerte faglige samlinger som tiltrakk seg omtrent samme publikum. FAFO mente at en sammenslått organisasjon ville kunne videreutvikle sin (samlede) pedagogiske kunnskap om voksnes læring og læring i arbeidslivet, og at det var muligheter for at SOFF og NU samlet kunne utvikle innovative møteplasser mellom tilbydere og etterspørrere innenfor feltet nettbasert læring.

Nye Norgesuniversitetet (NUV) ble etablert fra 1.1. 2004 etter framlegg fra daværende Utdannings- og forskningsdepartementet (UFD) til Stortinget i forbindelse med statsbudsjettet for 2004.

3 OM EVALUERINGEN

Evalueringen er foretatt med utgangspunkt i en oppdragsbeskrivelse fra Kunnskapsdepartementet, jf. kapittel 3.1. I kapittel 3.2 og 3.3 presenterer vi Asplan Viaks forståelse av oppdraget og metode for datainnhenting og databearbeiding.

3.1 Oppdrag

Kunnskapsdepartementet ga følgende føringer for evalueringen av Norgesuniversitetet:

"Det kanaliseres betydelige midler til utvikling av IKT-støttede studietilbud via NUV, og det er viktig å få innsikt i om disse midlene benyttes på en hensiktsmessig måte. I en kartlegging av NUV bør det legges særskilt vekt på NUVs rolle i finansieringen av utviklingen av IKT-støttede utdanningstilbud.

Aktuelle problemstillinger

- *På hvilken måte og i hvilken grad NUV oppfyller sitt mandat i forhold til følgende aktivitetsområder:*
 - *Kunnskapsforvaltning*
 - *Finansiering av utviklingsprosjekter (bl.a. antall og type utdanningstilbud som er utviklet med støtte fra NUV).*
 - *Informasjon og samarbeid*
- *Uh-institusjonenes vurdering av NUVs arbeid innenfor feltet IKT-støttet og desentralisert utdanning.*
- *En vurdering av NUVs rolle i markedet for IKT-støttede og desentraliserte utdanningstilbud."*

3.2 Problemstillinger

Asplan Viak har valgt å legge følgende problemstillinger til grunn for å løse oppdraget:

1. *Hvilken rolle har NUV i utviklingen av nye IKT-støttede utdanningstilbud?*

For å belyse denne problemstillingen har Asplan Viak undersøkt antall og type tilbud som er utviklet i perioden fra 2004 til og med 2008 samt kartlagt i hvilken grad tilbyderne utvikler slike tilbud uten søknad om støtte fra NUV. Dette sier noe om betydningen NUV spiller i utviklingen av slike tilbud. Ved å undersøke om prosjekter som har søkt men ikke fått tildelt midler likevel blir utviklet, eventuelt finansiert med andre midler, har vi også kunnet si noe om betydningen av NUVs rolle.

2. *I hvilken grad oppfyller NUV sitt mandat på områdene kunnskapsforvaltning og informasjon og samarbeid?*

For å belyse denne problemstillingen har Asplan Viak valgt å drøfte flere spørsmål. I hvilken grad har NUV bidratt til kunnskapsutvikling i forhold til etableringstidspunktet og i forhold til annen kunnskapsutvikling nasjonalt på området (fou mm)? Tilsvarende spørsmål er stilt i forhold til samarbeid og informasjonsutveksling. Spiller NUV en viktig rolle som nettverksbygger og møtearena, eller er andre fora og satsinger som for eksempel Studiesenteret.no et uttrykk for at aktørene ikke synes NUV er tilstrekkelig,

eventuelt ikke fyller sin rolle etter intensjonen? Eller kan det heller være et uttrykk for at NUV inspirerer og tilrettelegger også for mer lokale nettverk og møteplasser?

Evalueringen omfatter i hovedsak tidsperioden 01.01.04 til 01.01.09.

3.3 Metodisk tilnærming

Det har vært hentet inn data fra flere kilder i forbindelse med evalueringen og benyttet flere metoder for bearbeiding av data. Det er foretatt dokumentanalyser, informantintervjuer og gjennomført en spørreundersøkelse i universitets- og høyskolesektoren.

3.3.1 Dokumentanalyse

Det har vært innhentet en rekke dokumenter fra Norgesuniversitet:

- Årsmeldinger i perioden 2004 – 2008
- Tildelingsbrev fra Kunnskapsdepartementet
- Budsjettforslagsdokumenter til Kunnskapsdepartementet i perioden 2004 til 2008
- Tidligere og revidert strategi
- Utvalgte redegjørelser for styret om virksomheten, i perioden 2004 – 2008
- Ulike dokumenter knyttet til prosjektmiddelforvaltningen, veiledninger, søknadsskjemaer, utlysningsskjermer, innstillingsdokumenter, registreringsskjema, oversikter over prosjektstøtte, notat om rapporteringsrutiner med mer
- Notat om Norgesuniversitetets arbeid med kunnskapsutvikling
- Utredningen av sammenslåingen mellom SOFF og NU
- Mandat og dokumenter fra spesialkompetansegrupper

3.3.2 Informantintervjuer

Det har vært gjennomført en rekke informantintervjuer.

Innledningsvis ble det gjennomført en samtale med Jan Atle Toska, tidligere direktør i Norgesuniversitetet samt med Mona Majgaard i Universitets- og høyskolerådet. Samtalene ble benyttet for å prøve ut spørsmål og hypoteser som var skissert i vårt tilbud samt få en første oversikt over historikk og mulige problemstillinger.

Det ble gjennomført informantintervjuer i Tromsø 3. og 4. februar 2009 med alle medarbeidere, kontorsjef og direktør i Norgesuniversitetet. Intervjuguide ligger i vedlegg til rapporten.

Deretter ble det gjennomført intervjuer med 5 medlemmer i styret til Norgesuniversitetet, inkludert styreleder. Det ble lagt vekt på å intervju styremedlemmer med lang virketid i styret.

Det ble i tillegg gjennomført et intervju med leder for Studiesenteret.no. I forbindelse med intervjuer med utvalgte 6 informanter i Analysen om markedet for desentralisert høyere utdanning, ble det også tatt opp spørsmål av relevans for evalueringen av Norgesuniversitetet.

3.3.3 Spørreundersøkelse

Det ble sendt ut en spørreundersøkelse til 40 respondenter i universitets- og høyskolesektoren for å kunne måle oppfatninger og vurderinger av Norgesuniversitetets rolle og oppgaveløsning. Utvalget var det samme utvalget som ble benyttet i analysen av markedet for desentralisert høyere utdanning. 36 respondenter svarte på undersøkelsen, det vil si at spørreundersøkelsen har en svarandel på 90 %. Svarandelen var imidlertid lavere på enkelte spørsmål i undersøkelsen. Utvalget respondenter bestod både av offentlige og private universiteter og høyskoler.

Spørsmål i surveyen presenteres i vedlegg.

3.3.4 Kvalitetssikring

Forskningsstiftelsen Fafo ved forsker Odd Bjørn Ure har vært samtalepartner og kvalitetssikrer i arbeidet med rapporten. Hans bidrag har bestått i en samtale om metodevalg og sentrale problemstillinger innledningsvis, en samtale om empiriske funn og resultater i april og en gjennomlesning av de siste utkastene til rapport.

3.4 Definisjoner

Norgesuniversitetet arbeider blant annet med problemstillinger knyttet til etter- og videreutdanning, desentraliserte utdanningstilbud, fleksible utdanningstilbud og læring. Dette er begreper som kan benyttes noe ulikt, og vi redegjør derfor for bruken av begrepene i denne rapporten nedenfor.

Definisjonene av fjernundervisning og fleksibel læring er hentet fra "veiledning for søker 2008" der NUV definerer og avgrenser noen av de sentrale begrepene selv.

3.4.1 Grunnutdanning, etter- og videreutdanning

Høyere utdanning kan enten tas som grunnutdanning, videre- eller etterutdanning:

Grunnutdanning:

Studietilbud til førstegangs studenter i høyere utdanning

Videreutdanning:

Gir ny formell kompetanse på høyere nivå eller i bredden etter avsluttet grunnutdanning og gir uttelling i form av studiepoeng innenfor eller utenfor gradssystemet.

Etterutdanning:

Vedlikehold og oppdatering av kompetanse innenfor eksisterende utdanningsnivå og stilling. Det dreier seg om kortere kurs som har karakter av oppdatering og ikke fører fram til formell eksamen eller kompetanse i form av studiepoeng innenfor gradssystemet.

3.4.2 Desentralisert høyere utdanning

Kunnskapsdepartementet har i oppdragsbeskrivelsen til analyse av markedet for desentralisert høyere utdanning lagt følgende definisjon av desentralisert høyere utdanning

til grunn for dette oppdraget: *utdanning gitt av eller på oppdrag av en institusjon utenfor lærestedets hovedsete for den aktuelle utdanningen.*

Database for høgre utdanning (DBH) legger imidlertid en annen definisjon til grunn for begrepet. I DBH, som er verktøyet for rapportering fra institusjonene til departementet, legges følgende definisjon til grunn for "desentralisert undervisning": "(....) *gis for kurs der undervisningen avholdes utenfor institusjonens lokalteter (offentlige etater, bedrifter, hoteller, studiesentra etc.). Det er vanligvis ordinær kunnskapsformidling mellom lærer og kursdeltaker. Tekniske hjelpemidler blir i liten grad benyttet til formidling av lærestoff og til reell toveis fjernkommunikasjon som støtte for læringsprosessen.*"

Vi viser til rapporten om analysen av markedet for desentralisert høyere utdanning for en nærmere drøfting av begrepet.

3.4.3 Fjernundervisning

Fjernundervisning forstås i samsvar med definisjonen i St. meld. nr. 43 (1988- 89) *Mer kunnskap til flere*:

"Fjernundervisning er undervisning hvor lærer og elev(er)/student(er) er atskilt i rom og/eller tid. Tekniske hjelpemidler benyttes til formidling av lærestoff og til reell toveis fjernkommunikasjon, til støtte for læringsprosessen."

Det blir understreket at fleksibilitet i tid, dvs. at en i større grad lar studentene selv velge tidspunkt for studiearbeidet, er et like viktig aspekt ved fjernundervisning som kommunikasjon over avstand.

3.4.4 Fleksibel læring og fleksible utdanningstilbud

For det mer omfattende og overordna begrepet "fleksibel læring" blir denne forståelsen lagt til grunn:

"Fleksibel læring betyr en student- og læringssentrert tilnærming til utdanning, som integrerer ulike typer teknologi for å legge til rette for aktivitet og interaksjon, synkront og/eller asynkront. I fleksibel læring kombineres fag- og brukertilpassa teknologier med undervisning på lærestedet og/eller fjernundervisning."

Begrepet fleksible utdanningstilbud kan benyttes som en samlebetegnelse på utdanningstilbud som tilpasses studenters behov ved hjelp av teknologi, lokalisering, pedagogikk med mer, og derfor omfatte både fjernundervisning, desentraliserte studietilbud med mer.

Fleksibel utdanning skal gi utdanningsinstitusjonene fleksibilitet til å tilpasse læringsmiljø til behovene til ulike studentgrupper, samtidig som de skal kunne tilby kostnadseffektiv utdanning av høy kvalitet.

3.5 Innholdet i rapporten

I kapittel 4 presenteres Norgesuniversitetets organisasjon og overordnede virksomhet. I kapittel 5 presenteres og drøftes Norgesuniversitetets arbeid med forvaltning av prosjektmidler. I kapittel 6 presenteres og drøftes Norgesuniversitetets virksomhet på kunnskapsforvaltningsområdet og i kapittel 7 blir organisasjonens informasjonsarbeid og

bidrag til nettverksarbeid og møteplasser presentert og drøftet. Kapittel 8 inneholder en oppsummerende drøfting av funnene i kapitlene 5 til 7 i forhold til Norgesuniversitetets mandat, rammebetingelser og organisatoriske forutsetninger.

4 NORGESUNIVERSITETETS ORGANISASJON OG VIRKSOMHET

4.1 Norgesuniversitetets mandat

Det nye Norgesuniversitetets (NUV) mandat ble fastsatt av Utdannings- og forskningsdepartementet 23.12.2003 og revidert av Kunnskapsdepartementet 26.10.2007. Mandatet ble revidert under tidligere styre og direktør med utgangspunkt i prosessen med ny strategi. Det reviderte mandatet ble utformet blant annet på bakgrunn av innspill fra styret og administrasjon.

Innledningsvis slås det fast at "Norgesuniversitetet er et nasjonalt organ under Kunnskapsdepartementet. Driften er lagt til Universitetet i Tromsø, jf § 1.4.4 i lov om universiteter og høyskoler. Norgesuniversitetet forvalter en årlig bevilgning fastsatt av Stortinget. Norgesuniversitetet skal være et rådgivende organ for departementet på sitt område".

Videre heter det at "Norgesuniversitetet skal fremme utvikling av IKT-støttet utdanning og livslang læring, samt kunnskapsutvikling, kunnskapsspredning og informasjon om slik utdanning. Videre skal Norgesuniversitetet arbeide for å styrke og utvikle samarbeid mellom høyere utdanning og arbeids- og samfunnslivet".

NUVs virksomhet blir definert innenfor tre aktivitetsområder:

1. Kunnskapsforvaltning: NUV skal bidra til utvikling av kunnskapsgrunnlaget på sitt område gjennom analyse, evaluering og utredning av erfaringer innenfor IKT-støttet utdanning og livslang læring i høyere utdanning. NUV skal holde seg orientert om nasjonal og internasjonal utvikling på feltet. Utviklingsprosjekter som har fått støtte fra NUV skal danne et sentralt grunnlag for Norgesuniversitetets arbeid med kunnskapsforvaltning.

2. Finansiering av utviklingsprosjekter: NUV skal støtte utvikling av IKT-støttede utdanningstilbud ved norske universiteter og høyskoler gjennom tildeling av prosjektmidler etter overordnede føringer fastsatt av departementet. Fordelingen av prosjektmidler vedtas av NUVs styre i samsvar med forvaltningsreglene gitt av statens økonomireglement. I tillegg til NUVs regulære utviklingsprosjekter skal Norgesuniversitetets kompetanse også kunne benyttes til forvaltning av andre typer prosjektmidler knyttet til ulike utdanningspolitiske satsinger.

3. Informasjon og samarbeid: NUV skal bidra til økt kunnskapsspredning og erfaringsdeling og bedre samspill mellom brukere og tilbydere gjennom objektiv informasjon om utdanningstilbud, erfaring og kunnskap innenfor IKT-støttet utdanning og livslang læring. NUV skal være en sentral bidragsyter til nettbasert informasjon om høyere utdanning. Gjennom å etablere nettverk og møteplasser skal NUV bidra til bedre samarbeid mellom høyere utdanning, arbeids- og samfunnslivet.

Departementet oppnevner et styre for NUV, og deltar som observatør i styret. Styret vedtar viderefordeling av NUVs bevilgning og treffer beslutninger om NUVs faglige virksomhet innenfor føringer gitt av departementet. Styret består av åtte medlemmer.

4.2 Organisasjon

4.2.1 Styret

Departementet oppnevner et styre for Norgesuniversitetet, og deltar som observatør i styret. Styret vedtar viderefordeling av Norgesuniversitetets bevilgning og treffer beslutninger om Norgesuniversitetets faglige virksomhet innenfor føringer gitt av departementet. Styret består av åtte medlemmer, hvorav:

- tre medlemmer er oppnevnt etter forslag fra Universitets- og høyskolerådet (UHR), hvorav ett medlem oppnevnes som styreleder
- ett medlem er oppnevnt etter forslag fra Nettverk for private høyskoler
- ett medlem er oppnevnt etter forslag fra Norsk forbund for fjernundervisning
- to medlemmer er oppnevnt etter forslag fra organisasjonene i arbeidslivet
- ett medlem er oppnevnt etter forslag fra studentorganisasjonene

4.2.2 Sekretariatet

Norgesuniversitetets sekretariat ble ved sammenslåingen lokalisert til Tromsø, der SOFFs sekretariat hadde vært lokalisert. Tidligere Norgesuniversitetet var lokalisert i Oslo. Lokalene ble beholdt og tre medarbeidere i nye Norgesuniversitetet hadde sin arbeidsplass i Oslo. I 2009 er det en medarbeider igjen i Oslo.

Sekretariatet består per mai 2009 av 9 medarbeidere. Direktør og kontorsjef ivaretar ledelsen av virksomheten mens fem rådgivere/seniorrådgivere har arbeidsoppgaver knyttet til alle NUVs aktivitetsområder. Det er to medarbeidere som har arbeidsoppgaver knyttet til drift, utvikling og design av IKT og WEB.

Flere av medarbeiderne i NUVs sekretariat har samfunnsvitenskaplig høyere utdanning. Flere har erfaring fra administrativt arbeid ved universiteter og høyskoler. Noen av medarbeiderne har pedagogisk utdanning og erfaring fra undervisning på ulike nivåer. I tillegg har to medarbeidere kompetanse på IKT og web-design.

Kompetansen i sekretariatet er i hovedsak i samsvar med det kompetansebehovet ledelsen av NUV skisserer i intervju. De gir uttrykk for at det er behov for medarbeidere med generell høyere utdanning, gjerne samfunnsvitere, med analytiske evner og som kan jobbe fleksibelt i forhold til sekretariatets oppgaver og Norgesuniversitetets brede mandat. Det er ønskelig med personer som har arbeidserfaring fra det høyere utdanningssystemet og fra kompetansearbeid i arbeidslivet for øvrig samt teknologiske utviklere med kompetanse på web-design og evne til å systematisere og strukturere.

Ledelsen gir uttrykk for at det trengs mer kompetanse på, og erfaring fra, andre deler av arbeidslivet, og da særlig det private næringslivet. I tillegg ønskes det mer kompetanse på, og erfaring med, e-læring.

4.3 Virksomheten

4.3.1 Målgrupper for virksomheten

I henhold til mandatet skal NUV fremme utvikling av IKT-støttet utdanning og livslang læring, primært innenfor høyere utdanning. Organisasjonen skal bidra til kunnskapsutvikling, kunnskapsspredning og informasjon om slik utdanning, og arbeide for å styrke og utvikle samarbeid mellom høyere utdanning og arbeids- og samfunnslivet.

På bakgrunn av dette kan målgruppene for NUVs virksomhet i utgangspunktet sies å være

- Utdanningsinstitusjoner som tilbyr IKT-støttet høyere utdanning
- Utdanningsinstitusjoner som tilbyr fleksibel utdanning,
- Forskere, forskningsmiljøer og andre kunnskapsmiljøer som arbeider med samme problemstillinger som Norgesuniversitetet
- Offentlige og private aktører i arbeidslivet; arbeidslivets parter og enkeltvirksomheter.
- Enkeltpersoner som ønsker et fleksibelt utdanningsløp utenfor vanlig campusutdanning

I tillegg arbeider Norgesuniversitetet aktivt i forhold til å gi nasjonale utdanningsmyndigheter innspill i diverse prosesser og dokumenter som berører arbeidsområdet til Norgesuniversitetet. Kunnskapsdepartementet, og til dels Utdanningsdirektoratet, kan derfor også sies å være en målgruppe for Norgesuniversitetets arbeid.

4.3.2 Arbeidsoppgaver

Innenfor hvert av de tre aktivitetsområdene er det definert en rekke arbeidsoppgaver. Ut fra sekretariatets arbeidsoppgaver, slik de framgår av gjeldende stillingsbeskrivelser/arbeidsbeskrivelser, er de viktigste aktivitetene følgende:

Kunnskapsforvaltning:

- Oppsummering og analyse av prosjekterfaringer, dvs. rapportering, oppfølging og kunnskapsgenerering i prosjekter som Norgesuniversitetet finansierer
- Utgivelser i Norgesuniversitetets skriftserie
- Web-publisering, dvs. kurstilbud, nyhetsbrev etc.
- Innspill til høringsuttalelser, og utarbeidelser av offentlige utredninger og meldinger.

Finansiering av utviklingsprosjekter

- Veiledning, søknadsvurdering og innstillinger om prosjektstøtte
- Gjennomføring av søkerseminar og prosjektseminar
- Kontakt og oppfølging av prosjekter som har mottatt støtte

Informasjon og samarbeid

- Utvikling og gjennomføring av Norgesuniversitetets IKT-monitor² for høyere utdanning.
- Utarbeidelsen av Norgesuniversitetets statistikk, herunder blant annet en årlig oppsummering og analyse av prosjekter som mottok støtte fra Norgesuniversitetet.
- Drift og utvikling av kursdatabasen.
- Nettverksarbeid og utadrettet virksomhet, eksempelvis mentorprosjektet.³
- Gjennomføring av konferanser.⁴
- Drift og utvikling av eget nettsted, (lanseres i ny versjon i løpet av våren 2009).
- Teknisk utvikling av ny database for kurs i samarbeid med Utdanning.no

I tillegg har sekretariatet administrativt ansvar for tre spesialkompetansegrupper, som er nærmere omtalt i punkt 4.3 under.

Sekretariatet har delt arbeidsoppgavene seg imellom, men vektlegger å være flere personer på de ulike ansvarsområdene. Eksempelvis er en av de ansatte i sekretariatet leder for "arbeidet med å fornye rutiner for rapportering, oppfølging og kunnskapsgenerering i prosjekter som Norgesuniversitetet finansierer", mens to andre medarbeidere deltar i dette arbeidet. Tilsvarende har alle de fem rådgiverne/seniorrådgiverne arbeidsoppgaver innenfor de tre aktivitetsområder. Eksempelvis deltar alle rådgiverne i vurderingen av søknader til prosjektmidler, og har ansvar for kontakt/oppfølging av prosjekter som har fått støtte. Gjennomføring av søkerseminar og veiledning går på omgang.

4.4 Spesialkompetansegruppene (SKG)

I desember 2005 vedtok NUVs styre å etablere tre spesialkompetansegrupper (SKG), på temaene 1) *Digitale mapper*, 2) *Den voksne studenten* og 3) *Bruk av arbeidspraksis i høyere utdanning (samarbeid mellom arbeidsliv og høyere utdanning)*.

En SKG er en gruppe av eksperter som innen en gitt tidsramme skal arbeide med kunnskapskartlegging, -utvikling, og -formidling innen et avgrenset fagfelt eller tema. Gruppene skal ha et spesielt ansvar for å gi råd til Norgesuniversitetet om behov for kunnskap, utdanningspolitiske tiltak som bør foreslås for departementet eller læresteder, eller andre spørsmål av betydning. Norgesuniversitetet kan be gruppene uttale seg om problemstillinger innenfor sine felter når det er behov for det. Gruppene skal ellers stå fritt til på eget initiativ å komme med forslag og innspill til Norgesuniversitetet og andre.

Spesialkompetansegruppa for den voksne student avsluttet sitt arbeid høsten 2007, og gruppa for digitale mapper avsluttet sitt arbeid høsten 2008. Arbeidet i SKG for samarbeid mellom arbeidsliv og høyere utdanning ble videreført. I 2008 opprettet Norgesuniversitetet i tillegg to nye spesialkompetansegrupper innen henholdsvis pedagogisk bruk av IKT og deling av digitale læringsressurser.

² Dette er en nasjonal undersøkelse om bruk av IKT i høyere utdanning, jf. nærmere omtale i kap.6.

³ Mentorprosjektet er et forsøksprosjekt der det blir lagt til rette for erfaringsdeling, jf. nærmere omtale i kapittel 6.

⁴ Eksempelvis konferansen om utvikling og deling av digitale læringsressurser som arrangeres november 2009

I avsnittene under har vi sammenfattet gruppenes konkrete arbeidsoppgaver og arbeidsformer.

1. Spesialkompetansegruppa for pedagogisk bruk av IKT

Gruppa ble opprettet høsten 2008 og det pågår for tiden et arbeid for å konkretisere mandatet. I sak 18/2008, framlagt for styret går det fram at gruppens arbeidsoppgaver bl.a. skal inkludere:

- Arbeid med tildeling av prosjektmidler og oppfølging av prosjekter.
- I samråd med NUVs sekretariat, og på bakgrunn av arbeid som har vært gjort i regi av SANU⁵, NUV og UHR, bidra til å utvikle grunnlaget for et eventuelt nasjonalt forum for læringsteknologi.
- Utfylle NUVs IKT-monitor arbeid med bl.a. å bidra i arbeidet med vurderinger av data fra IKT-monitoren, og være rådgivere i bearbeidelsen og publiseringen av materialet.

2. Spesialkompetansegruppa for samarbeid mellom arbeidsliv og høyere utdanning

I henhold til mandatet skal gruppen:

- Arbeide strategisk, gi en situasjonsbeskrivelse, analysere denne og skissere ønskede effekter av samarbeid mellom arbeidsliv og høyere utdanning der målet er å få frem gode eksempler på samarbeid og hensiktsmessige modeller for samarbeid mellom arbeidsliv og høyere utdanning.
- Ha et spesielt ansvar for å holde Norgesuniversitetet oppdatert når det gjelder forhold knyttet til samarbeid mellom arbeidsliv og høyere utdanning, og bidra til å styrke NUVs beslutningsgrunnlag.
- Gi råd til NUV om behov for kunnskap/FOU, utdanningspolitiske tiltak som bør foreslås for departementet eller læresteder, eller andre spørsmål av betydning i forhold til samarbeid mellom arbeidslivet og høyere utdanning.

I gruppas oppdragsbeskrivelse heter det at gruppas arbeidsmåter inkluderer at:

- Det utvikles et uformelt nettverk av interessenter bestående av personer og organisasjoner med interesser for samspill mellom arbeidsliv og høyere utdanning.
- Gruppa arrangerer minst ett åpent seminar i året der spørsmål knyttet til samarbeid mellom arbeidsliv og høyere utdanning tas opp.

3. Spesialkompetansegruppa for deling av digitale læringsressurser.

Gruppa ble opprettet høsten 2008, og arbeider for tiden med å konkretisere sitt mandat. I saksframlegg for styret (sak 19/2008) er følgende skissert som mulig konkretisering av arbeidsoppgaver:

- Arbeid med tildeling av prosjektmidler og oppfølging av prosjekter.
- Vurdere hensiktsmessig oppfølging av SANUs arbeid med åpne digitale ressurser.
- Vurdere behovet for et nasjonalt forum for deling av digitale læringsressurser (jfr. SANU-rapporten).

⁵ Samordningsgruppa for nettstedet i utdanningssektoren, nå nedlagt, jf. nærmere omtale i kapittel 7.

- Følge opp arbeidet med en utredning om deling av digitale læringsvideoer.
- Vurdere å arrangere en nasjonal konferanse om deling av digitale læringsressurser i løpet av 2009.

4.5 Innsatsområder 2007-2010

I "Strategisk program for Norgesuniversitetet 2007–2010", revidert av styret 6.6.2008, konkretiseres NUVs virksomhet og satsingsområder i perioden.

Her blir det pekt på at NUV skal arbeide for å skape en bedre helhet i arbeidet gjennom en bedre sammenheng mellom virksomhetens funksjoner. Resultatene fra det faglige arbeidet som initieres, og den kunnskapen som formidles gjennom informasjons-, nettverks- og rådgivningsaktiviteter, skal knyttes tettere sammen. Det er også et mål å gjøre Norgesuniversitetet mer synlig blant viktige interessenter gjennom informasjons- og markedsføringsvirksomhet. I tillegg ønsker NUV å styrke og tydeliggjøre rådgivningsfunksjonen overfor departementet, og slik også bidra til et faglig grunnlag for den utdanningspolitiske utviklingen.

Målene for de tre innsatsområdene i perioden 2007-2010 er konkretisert i det strategiske programmet.

1. Kunnskap og kunnskapsutvikling

Rollen som premissleverandør for KD skal baseres på at NUV på egen hånd og i samarbeid med andre miljøer utreder spørsmål av utdanningspolitisk betydning for KD, samt at de innhenter kunnskap på området som kan danne basis for råd til KD. Videre blir arbeidet med å spre kunnskap fra arbeidet med IKT-Monitoren og andre prosjekter gjennom rapporter og media, på konferanser og seminarer og via eget nettsted fremhevet som sentrale virkemidler.

2. Kommunikasjon og nettverk

Kommunikasjon og nettverk skal videreutvikles gjennom konferanser, seminar og etablering av møteplasser, i en tett oppfølging av prosjektene og gjennom en styrket satsing på aktiviteter i spesialkompetansegrupper. Det vil bli lagt vekt på å få på plass et målrettet og brukervennlig nettsted som skal være kjernen i arbeidet med kunnskapsspredningen.

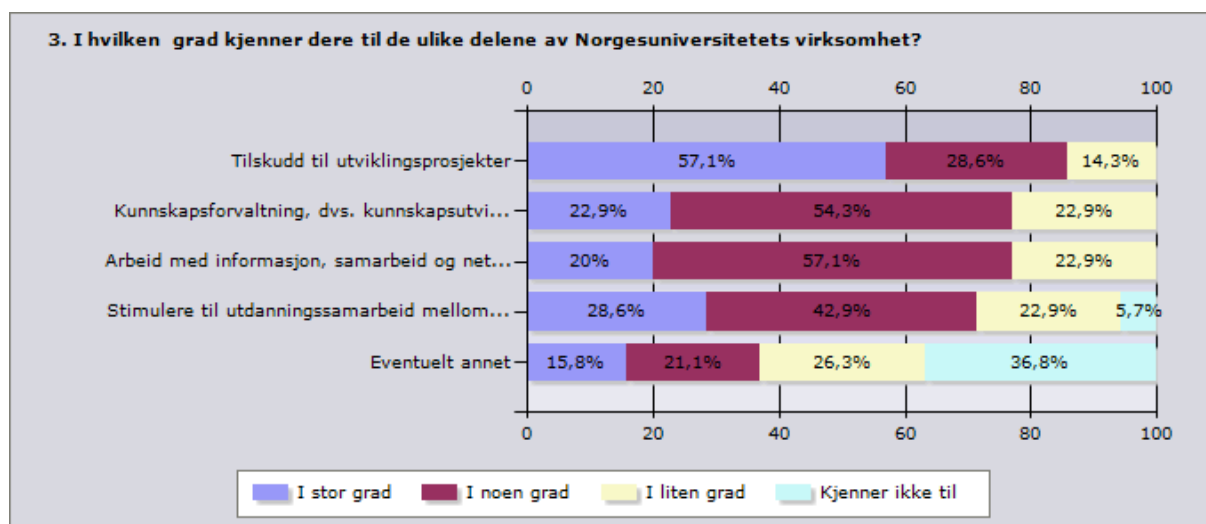
3. Prosjekttildeling

Føringer for tildeling av prosjektmidler etter søknader fra universiteter og høyskoler legges av Kunnskapsdepartementet og utdypes av retningslinjer som blir vedtatt av styret i Norgesuniversitetet.

Norgesuniversitetet tildeler midler til utviklingsprosjekter i universitets- og høyskolesektoren innenfor sitt arbeidsfelt. I perioden skal det bli lagt vekt på å arbeide mer målrettet med utlysinger innen prioriterte områder, der de prioriterte prosjektene er de som gir kunnskap og erfaring 1) i pedagogisk bruk av IKT, 2) om samarbeid mellom høyere utdanning og arbeidsliv, og 3) deling av digitale læringsressurser.

4.6 UH-institusjonenes kjennskap til NUVs virksomhet

Respondenter fra universiteter og høyskoler har i den gjennomførte spørreundersøkelsen blitt spurt om i hvilken grad de kjenner til de ulike delene av Norgesuniversitetets virksomhet⁶.

Figur 1 Grad av kjennskap til ulike deler av Norgesuniversitetets virksomhet

Figur 1 viser at det er en relativt liten andel av respondentene i denne spørreundersøkelsen som ikke kjenner til Norgesuniversitetets arbeid med tilskudd til utviklingsprosjekter. Kun i overkant av 14 % opplyser dette. Hele 57 % oppgir at de i stor grad kjenner til Norgesuniversitetets virksomhet på dette området.

Det er mindre grad av kjennskap til de andre delene av Norgesuniversitetets virksomhet. Men også her er det et relativt stort flertall som opplyser at de i hvert fall i noen grad kjenner til Norgesuniversitetets virksomhet på disse områdene. For alle de tre andre virksomhetsområdene er det 23 % av disse respondentene som oppgir at de ikke kjenner til Norgesuniversitetets virksomhet på området. En forskjell er imidlertid at det er en større andel som oppgir at de i stor grad kjenner til Norgesuniversitetets arbeid med å stimulere til utdanningssamarbeid mellom universiteter, høyskoler og arbeidsliv enn som i stor grad kjenner til NUVs arbeid med kunnskapsforvaltning og informasjon, samarbeid og nettverk.

⁶ 35 respondenter svarte på dette spørsmålet.

5 NORGESUNIVERSITETETS FORVALTNING AV PROSJEKTMIDLER

5.1 Innhold, definisjon og avgrensning

I følge NUVs mandat innebærer virksomhetsområdet *Finansiering av utviklingsprosjekter* at *"Norgesuniversitetet skal støtte utvikling av IKT-støttede utdanningstilbud ved norske universiteter og høyskoler gjennom tildeling av prosjektmidler etter overordnede føringer fastsatt av departementet"*.

I strategisk program for perioden 2007-2010 er dette området av NUVs virksomhet omtalt på følgende måte: *"Norgesuniversitetet skal utlyse prosjektmidler innen prioriterte områder som gir kunnskap og erfaring i pedagogisk bruk av IKT, samarbeid mellom høyere utdanning og arbeidsliv, og deling av digitale læringsressurser"*.

I utdypingen av satsingsområdet heter det bl.a. at:

- Norgesuniversitetet skal utvikle den pedagogiske bruken av IKT i livslang læring.
- Norgesuniversitetet skal være en drivkraft for å få til flere nyskapende utviklingsprosjekt i samarbeid mellom høyere utdanning og arbeidslivet,
- Prosjektene skal bidra til ny kunnskap på feltet.
- Prosjektene skal bidra til utdanningstilbud av høy kvalitet og relevans, som er lett tilgjengelige for enkeltstudenter, næringslivet, offentlig sektor og resten av samfunnet.
- Erfaringene fra prosjektene skal bidra til økt kunnskap og erfaringsdeling.
- Norgesuniversitetet ønsker å satse på og videreutvikle arbeidet med nasjonal erfaringsdeling bl.a. gjennom nettverksarbeid og fagspesifikke seminar.

5.2 Føringer og kriterier for tildeling av prosjektmidler

Fra 2005 til 2008 var de overordnede føringene og kriteriene for tildelingen av prosjektmidler i hovedsak de samme. Midlene skulle gå til prosjekter som normalt har utvikling av fleksible utdanningstilbud som en viktig komponent, der tilbudene (til vanlig) gir studiepoeng, og er rettet mot eksterne studenter (fjernundervisning), eller mot en kombinasjon av eksterne og interne studenter, og som bidrar til:

- utvikling av IKT-støttede fleksible studietilbud ved norske universiteter og høyskoler
- å styrke erfaringsgrunnlaget for en norsk kunnskapsbase om bruk av IKT i fleksibel og livslang læring
- organisatorisk og individuell kompetansebygging
- erfaringsdeling og samarbeid ved norske læresteder og mellom disse og samarbeidspartnere på tilbyder- og etterspørselssiden

I noen grad har det vært variasjoner med hensyn til hvilke områder/satsinger som er prioritert. Men samtidig har a) *utviklingsprosjekt* og b) *samarbeidsprosjekt* vært løftet fram som prioriterte satsinger i retningslinjene for tildeling av prosjektmidler.

a) Utviklingsprosjekter er definert som "prosjekter med stort potensial for utvikling av kunnskap som kan spres til andre"⁷. Utviklingsprosjektene var i 2006-tildelingen spesifisert til prosjekter som retter fokus mot:

- pedagogisk bruk av læringsadministrative systemer (LMSer)
- utvikling, deling og gjenbruk av digitale læringsressurser

I 2007 og 2008 var dette justert til prosjekter som prøver ut og evaluerer:

- innovativ bruk av IKT i undervisning og læring,
- digitale mappevurderinger eller andre IKT-støttede og læringsfremmende vurderingsformer

b) Støtten til samarbeidsprosjekt har vært rettet inn mot samarbeid mellom universitet/høgskole og arbeidsliv, mellom ulike enheter på en institusjon og/eller mellom flere institusjoner.

For 2009 er de overordnede føringene i hovedsak de samme like som for perioden 2005-2008. Når det gjelder satsinger blir det i retningslinjene for tildeling av prosjektmidler slått fast at prosjekter som oppfyller et eller flere av følgende kriterier vil bli prioritert:

- pedagogisk utviklingsarbeid og bruk av IKT
- samarbeidsprosjekt mellom høyere utdanning og arbeids- og samfunnsliv
- åpne ressurser, deling og samarbeid.

I retningslinjene for 2009 blir det sagt at NUV vil legge vekt på, og prioritere enkelte satsingsområder mer enn før. I utfyllende merknader til føringene blir det presisert at en ønsker bedre dekning av prosjekter som sikter mot arbeidslivssamarbeid eller deling av åpne læringsressurser. Videre har NUV som mål å få til bedre og større samarbeidsprosjekt, og har hevet den øvre rammen for bevilgning pr. prosjekt til 1.5 mill. kr., med krav om minst 1/3 egenfinansiering fra søkerinstitusjonene.

5.3 Hvordan arbeider NUV med prosjekttildelingen?

Fra 2009 innførte NUV nye rutiner for søknader til prosjektmidler. Det ble innført en totrinns søknadsprosess, med prekvalifisering av søknader, basert på innsendte projektskisser. En endelig søknadsrunde blir gjennomført for et utvalg av prosjektene som ble invitert til å levere inn fullstendig projektsøknad. I følge NUVs veiledning til søkere av prosjektmidler for 2009 er dette gjort for å styrke kvaliteten på søknadsprosessen og søknadsbehandlingen.

Alle i sekretariatet unntatt teknisk personell arbeider med å behandle søknader både i prekvalifiseringsrunden og i hovedrunden. Sekretariatet jobber med eksterne konsulenter i vurderingene. Dette er erfarne medarbeidere på studiestedene. I tillegg samarbeides det om behandlingen av søknadene internt i sekretariatet, der man hjelper hverandre i vurderingene/saksbehandlingen. Sekretariatet følger opp de prekvalifiserte søkerne gjennom muntlig veiledning, der det ofte dreier seg om å få søkerne til å tydeliggjøre hva de legger i søknadene.

⁷ Se bl.a. *Veiledning – projektsøknader 2005*.

Når sekretariatet sammen med eksterne evaluatorene har gjort sine vurderinger gjennomgår sekretariatet den samlede innstillingen i ett felles møte, før den behandles i styrets arbeidsutvalg for prekvalifisering. I hovedsøknadsrunden behandles alle søknadene i styret.

I forbindelse med søknadsutlysningen arrangerer NUV søkerseminar, der interesserte blir invitert til å delta. På seminarene blir det bl.a. gitt informasjon om utlysningen av prosjektmidler og retningslinjer for søknadene. I tillegg blir seminarene også brukt som dialogseminar med aktører på feltet med tanke på erfaringsdeling og for å stimulere til utvikling av prosjektideer og samarbeid mellom søkerne. Informantene fra sekretariatet opplyser at det er relativt få representanter fra arbeidslivet på søkerseminarene, og at det i hovedsak er deltakere fra UH-institusjonene.

I følge informanter i sekretariatet legger man nå mer ressurser i å følge opp prosjektene underveis i prosjektperioden enn det som har vært gjort tidligere. Fokuset på å støtte færre og større prosjekter kan sees i sammenheng med dette. Informantene gir uttrykk for at det vil gi dem bedre mulighet til å følge prosjektene tettere, og derigjennom på en bedre måte lære og generere kunnskap fra prosjektene.

Dette kan også sees i sammenheng med at NUV våren 2009 utarbeidet nye retningslinjer for kunnskapsutvikling og kunnskapsdeling i prosjekter, der formidling av kunnskap fra prosjekter blir særlig vektlagt.

Dette er formidlet i notat av februar 2009 "Kunnskapsutvikling og -deling i prosjekter støttet av Norgesuniversitetet". Her inngår bl.a. nye retningslinjer for rapportering og evaluering i prosjekter. Som tidligere skilles det mellom en deskriptiv informasjon fra prosjekter, innhentet gjennom formaliserte rapporteringsrutiner til bruk i sammenfatting og analyse, og reflekterende og analytisk kunnskap om problemstillinger i prosjektene. Men de går vekk fra "formalkravet" til at prosjektene skal levere refleksjonstekster fra prosjektene samme året som sluttrapport ferdigstilles.

I notatet heter det at Norgesuniversitetet forutsetter at planlegging av kunnskapsutvikling og kunnskapsdeling inngår fra starten av prosjektet. I følge informanter i sekretariatet stilles det nå et mer tydelig krav til at prosjektmottaker, i dialog med NUV skal forplikte seg til en publiseringsplan for kunnskap fra prosjektet. Det forutsettes at planen for utvikling og formidling (deling) bør beskrive og begrunne hvilke forhold og problemstillinger prosjektet vil legge vekt på i forbindelse med kunnskapsutviklingen, hvordan man skal komme frem til denne kunnskapen, hvordan kunnskapen som fremkommer skal deles med andre (på hvilke arenaer), hvilke økonomiske og faglige ressurser som er tenkt satt av, og en tidsplan for arbeidet.

Når det gjelder den analytiske tilnærmingen til prosjektformidlingen heter det i notatet at den reflekterende og analytiske kunnskapen fra prosjektene skal bidra til læring og utvikling som vil være med å forme prosjektet underveis, samtidig som det skal kunne påvirke den generelle utviklingen på feltet. Denne typen kunnskap skal kunne formidles via Norgesuniversitetets nettsider, samt i andre forum og arenaer.

5.4 Prosjekter og tilbud som har mottatt støtte fra NUV i perioden

I dette kapitlet gjør vi rede for omfanget av og innholdet i de prosjektene Norgesuniversitetet har støttet som en del av prosjekttildelingen i perioden 2004-2008. Framstillingen er basert på Norgesuniversitetets egen informasjon om prosjekter, slik de framgår av årsrapporter og prosjektrapportering.

5.4.1 Nivå på samlet prosjektstøtte

Tabellen under viser at Norgesuniversitetet i perioden 2004-2008 årlig har delt ut mellom 10,1 og 11,5 mill kroner til utviklingsprosjekter ved UH-institusjonene.

	2004	2005	2006	2007	2008
Samlet prosjektsum (mill.kr)	11,5	11	11	10,175	10,450

Tabell 1 Samlet prosjektstøtte i perioden

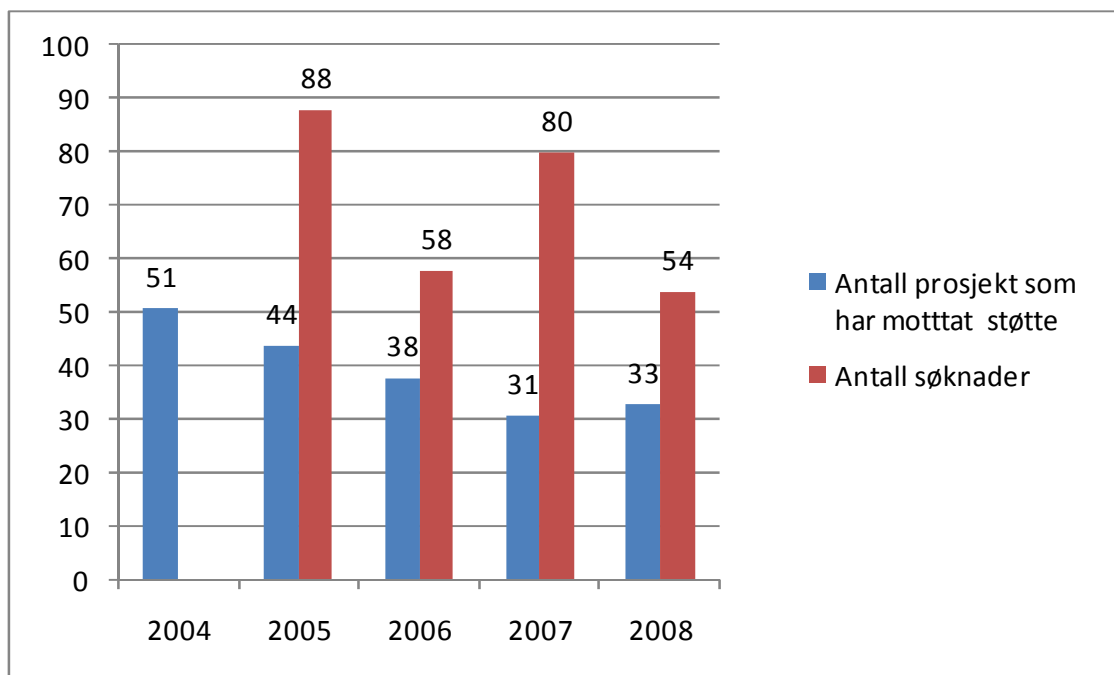
Vi ser at nivået på tildelingen har vært det samme, med en liten nedgang som kan forklares med følgende forhold:

- I 2007 ble det innenfor prosjektpotten bevilget 1.4 mill kr. til særskilte tiltak og fellestiltak som inkluderte spesialkompetansegruppene (digital læring, samarbeid mellom arbeidsliv-høyskoler, den voksne student) utredning IKT-monitor og søkerseminar.
- Summen for 2008 gjelder tilsagn til 29 nye prosjekter. I tillegg var det i gitt forhåndstilsagn på til sammen 1 230 000 kr for fire prosjekter i 2008.

I følge NUVs egne tall har omsøkt beløp vært vesentlig høyere enn tilgjengelige ressurser. I 2006 og 2008 var samlet søkte prosjektbeløp på ca. 30 mill kr, mens det i 2007 var på ca. 47 mill. I våre intervjuer med NUVs styremedlemmer og NUV-sekretariatet, samt i spørreundersøkelsen blant UH-institusjonene gis det uttrykk for at den samlede prosjektsummen er for lav til å møte behovet for støtte til denne typen prosjekter i sektoren.

5.4.2 Omfang av og størrelse av de NUV-støttede prosjektene i perioden

Figur 2 gir en oversikt over antallet mottatte søknader og antallet prosjekt som har mottatt søknader i perioden 2004-2008.

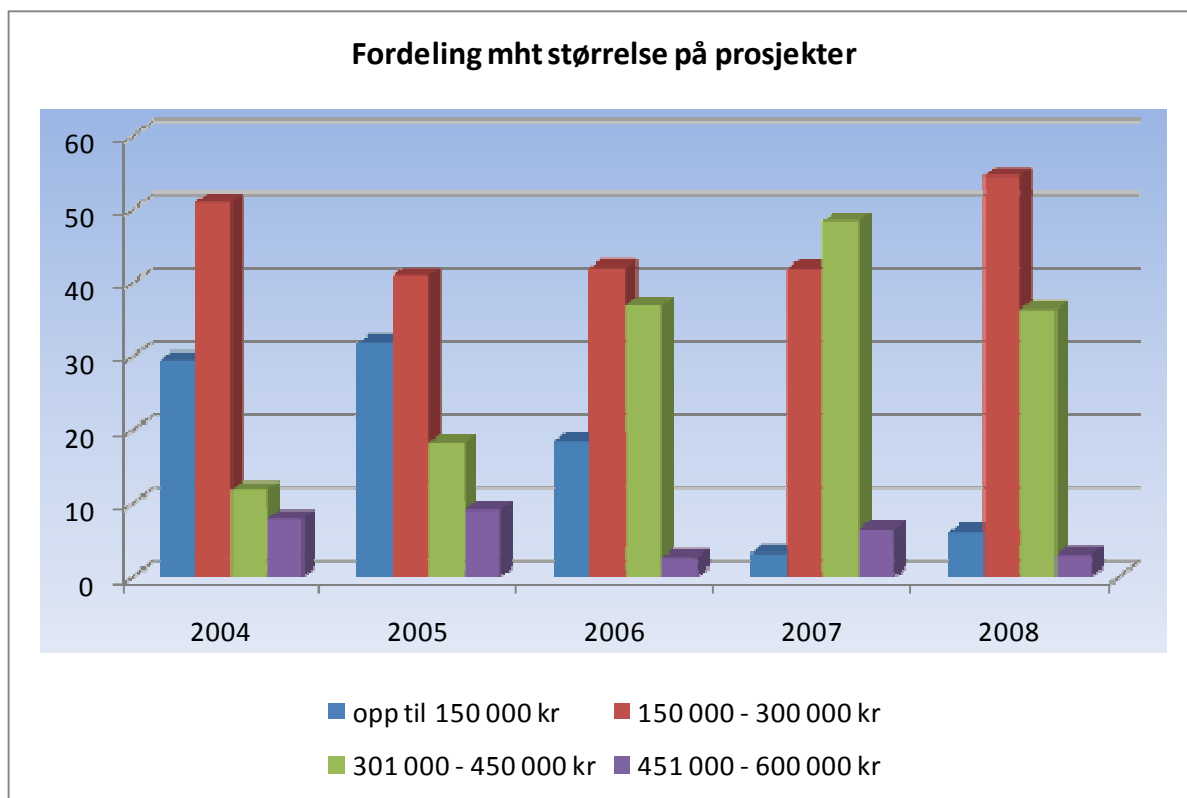

Figur 2 Antall prosjekter som har mottatt støtte fra NUV

Vi ser at det har vært en jevn nedgang i antallet prosjekter som har mottatt støtte i perioden 2004-2007/2008. Mens det i 2004 var 51 støttede prosjekter, var det i 2007 og 2008 henholdsvis 31 og 33 prosjekter som mottok utviklingsmidler.

Samtidig ser vi at det varierer noe med hensyn til hvor stor andel av søkerne som har mottatt støtte. Ca 2/3 av prosjektene fikk innvilget sin søknad 2006 og 2008, mens halvparten og ca. 40 prosent av søkerne fikk prosjektmidler i 2005 og 2007. Så mens antallet støttede prosjekter har gått jevnt ned i perioden, ser vi altså at forholdstallet mellom antallet mottatte søknader og støttede prosjekter varierer. Selv om antallet støttede prosjekter går ned er det eksempelvis relativt sett flere prosjektsøknader som innvilges i 2008 enn i 2007.

Figur 3 viser fordeling med hensyn til størrelsen på prosjektstøtten fra NUV i perioden 2004-2008.

Figur 3 Fordeling mht til størrelse på prosjekter, 2004-2008

Figuren viser at andelen i den laveste støttekategorien er gått kraftig ned. Mens det i 2004 og 2005 var 15 og 14 prosjekter (henholdsvis 29 og 32 prosent) av prosjektene som mottok opp til 150 000 kr. i støtte, var det i 2007 og 2008 bare et og to (tre og seks prosent) prosjekter i denne kategorien.

Andelen prosjekter som plasserer seg i mellomkategorien, dvs. mellom 150 000 og 300 000 kr. har vært relativt stabil på ca. 40 til i overkant av 50 prosent, i perioden. Kategorien som har økt mest i perioden er prosjekter som har mottatt mellom 300 000 og 450 000. Mens denne kategorien bare utgjorde 10 prosent av prosjektstøtten i 2004 var det nær halvparten og ca. en 1/3 av prosjektene som mottok et støttebeløp i denne størrelsesorden i henholdsvis 2007 og 2008. Samtidig ser vi at det har vært en nedgang i andelen prosjekter som plasserer seg i den øverste støttekategorien. I 2004 utgjorde denne kategorien åtte prosent av de støttede prosjektene (fire prosjekter), mens den i 2008 var redusert til tre prosent (et prosjekt).

Hovedbildet er at NUVs midler i perioden er spredd utover til relativt mange aktører, og at prosjektene mottar relativt små beløp. Dette er i tråd med det som har vært gjeldende retningslinjer for tildeling i perioden: prosjektmidlene skulle være "såkornsmidler", som skulle stimulere og skape eierskap og engasjement lokalt.

Men vi ser også en tendens i perioden at det gis støtte til færre prosjekter, med (relativt sett) større beløp. Det har samtidig i perioden vært en pågående diskusjon om "såkornstrategien" (i styret og sekretariatet) der det har vært drøftet om det vil være mer hensiktsmessig å tildele større beløp til færre prosjekter. I 2008 valgte styret å endre strategien i en slik retning. I forbindelse med utlysningen av prosjektmidler for 2009 slås det fast at NUV ønsker å jobbe mer målrettet med utlysninger innen prioriterte områder, og støtte færre og større prosjekter.

Det at utviklingen har gått i retning av færre og noe større prosjekter i perioden 2004-2008 kan sees på som et frampek mot dette. Det *kan* være et uttrykk for at NUV i realiteten gradvis i løpet av perioden 2004-2008, og særlig fra 2007, har konsentrert innsatsen til større prosjekter.

Innstillingen av prosjektmidler for 2009 viser en markant endring i profilen med hensyn til størrelse i prosjektene, og viser at endringen i de nye retningslinjene blir fulgt opp, jf. tabell 2.

Innstilt støttebeløp 2009	Antall prosjekter
300 000 kr	3 prosjekter
301 000 - 400 000 kr	2 prosjekter
600 000 - 700 000 kr	6 prosjekter
750 000 kr	1 prosjekt
800 000 - 950 000 kr	5 prosjekter

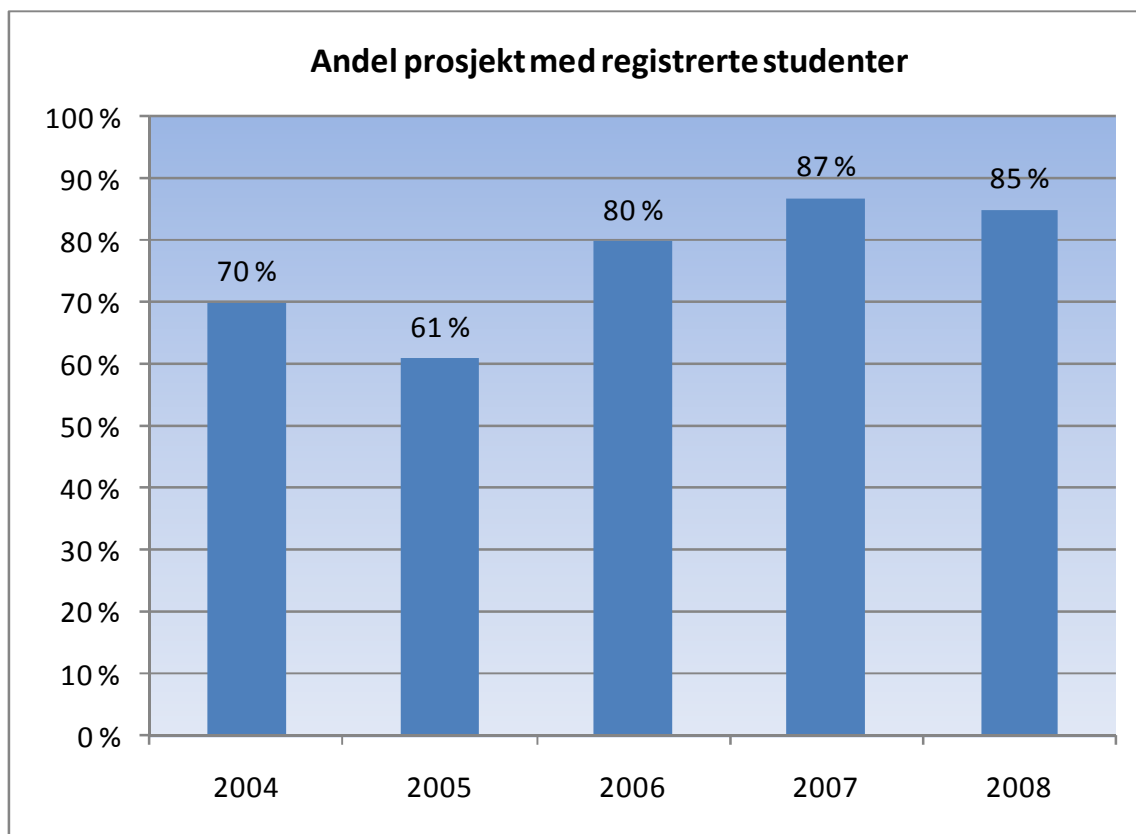
Tabell 2 Fordeling mht til størrelse på prosjekter, 2009

Det er innstilt for støtte til 17 prosjekter i 2009. 12 av 17 prosjekter mottar over 600 000 kr. i støtte, og det er fem prosjekter i størrelsesorden 800 000 kr. til 950 000 kr.

5.4.3 Utvikling av studietilbud, registrerte studenter og studiepoeng

I de overordna føringene for prosjekttildelingen heter det at støtte gis til prosjekter som "normalt har utvikling av fleksible utdanningstilbud som en viktig komponent, der tilbudene (til vanlig) gir studiepoeng"

I figur 4 viser vi andelen prosjekter med registrerte studenter i perioden 2004-2008.

Figur 4 Andel NUV-prosjekter med registrerte studenter, 2004-2008

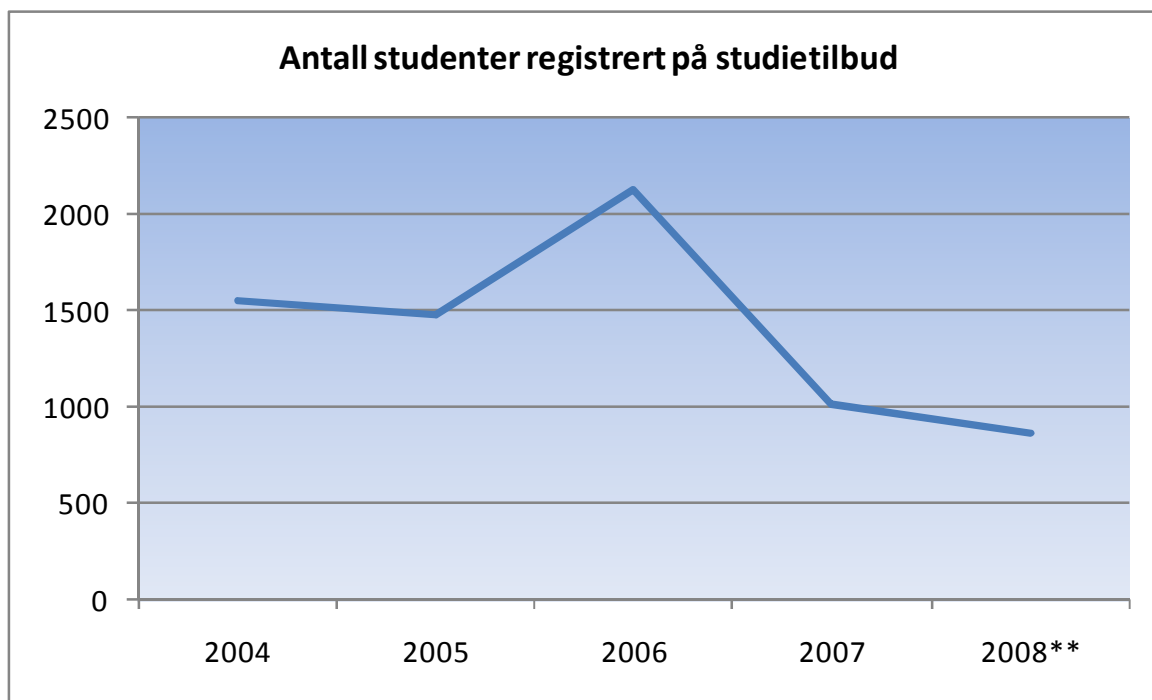
Vi ser at det er en økning i andelen prosjekter som har utviklet studietilbud der det er registrert studenter. De tre siste årene har mellom 80 og 87 prosent av prosjektene hatt registrerte studenter. I følge NUVs prosjektrapportering oppgir de aller fleste av prosjektene som ikke hadde registrert studenter i perioden som grunn at prosjektet fortsatt er inne i planleggings-/utviklingsfasen.

Tabell 3 og figur 5 viser antallet studenter registrert på studietilbud tilknyttet prosjekter støttet med NUVs prosjektmidler.

	2004	2005	2006	2007	2008**
Antall studenter registrert på studietilbud	1556	1477	2133	1017	870

Tabell 3 Antall studenter registrert på studietilbud, 2004-2008

** Tallene for 2008 er foreløpige. Rapportering pågår og 26 av 29 er innkommet

Figur 5 Antall studenter registrert på studietilbud, 2004-2008

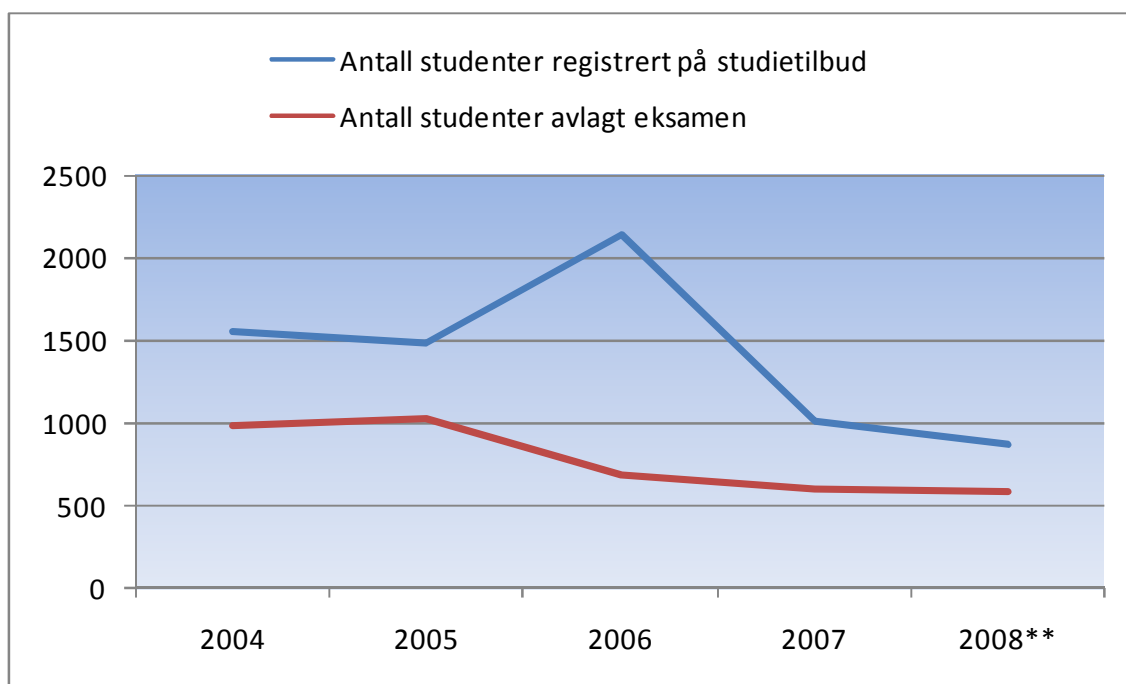
** Tallene for 2008 er foreløpige. Rapportering pågår og 26 av 29 er innkommet

Tabellen viser at tallet på registrerte studenter nær er halvert fra 2004-2005 til 2008. I 2006 gikk tallet studenter kraftig opp, mens det i 2007 ble halvert fra 2006-nivå.

Tabell 4 og figur 6 viser antallet registrerte studenter og studenter som har avlagt eksamen på studietilbudene tilknyttet prosjekter støttet med NUVs prosjektmidler.

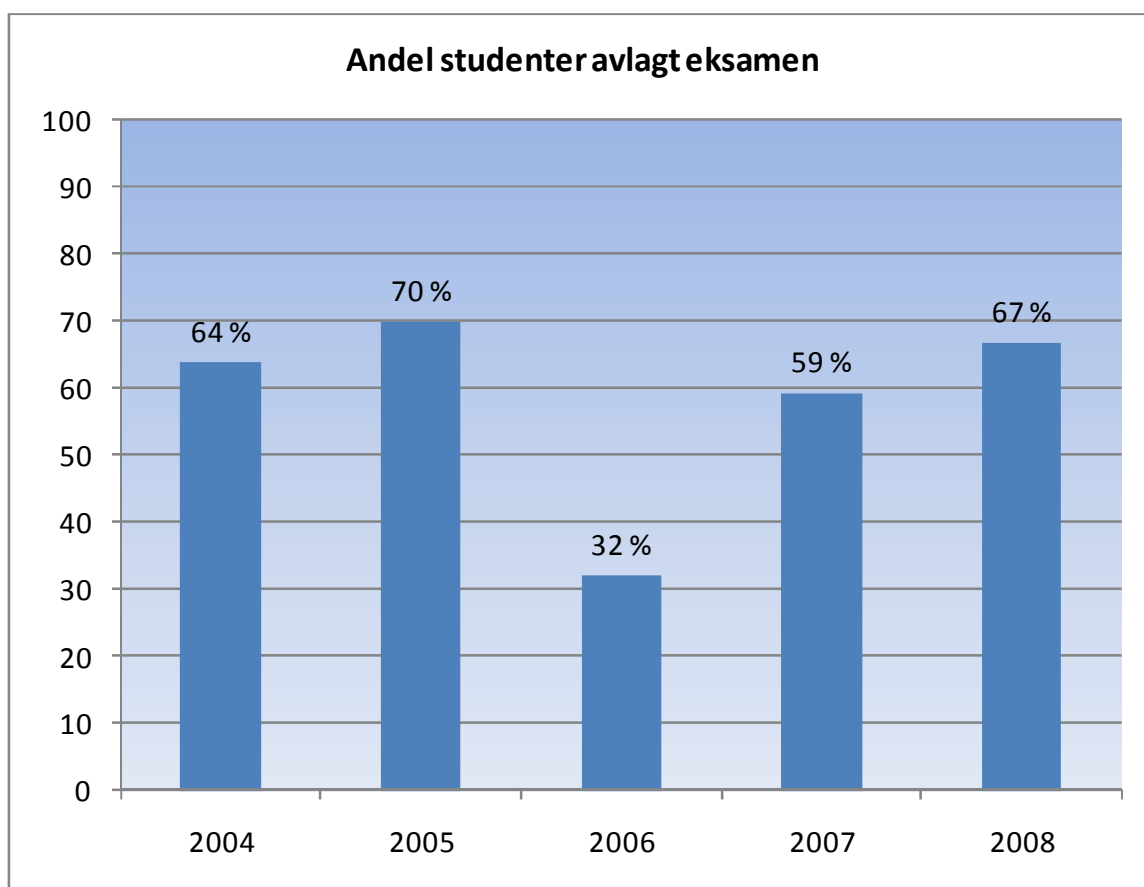
	2004	2005	2006	2007	2008**
Antall studenter registrert på studietilbud	1556	1477	2133	1017	870
Antall studenter avlagt eksamen	992	1032	683	602	581

Tabell 4 Registrerte studenter som har avlagt eksamen, 2004-2008

Figur 6 Registrerte studenter som har avlagt eksamen, 2004-2008

** Tallene for 2008 er foreløpige. Rapportering pågår og 26 av 29 er innkommet

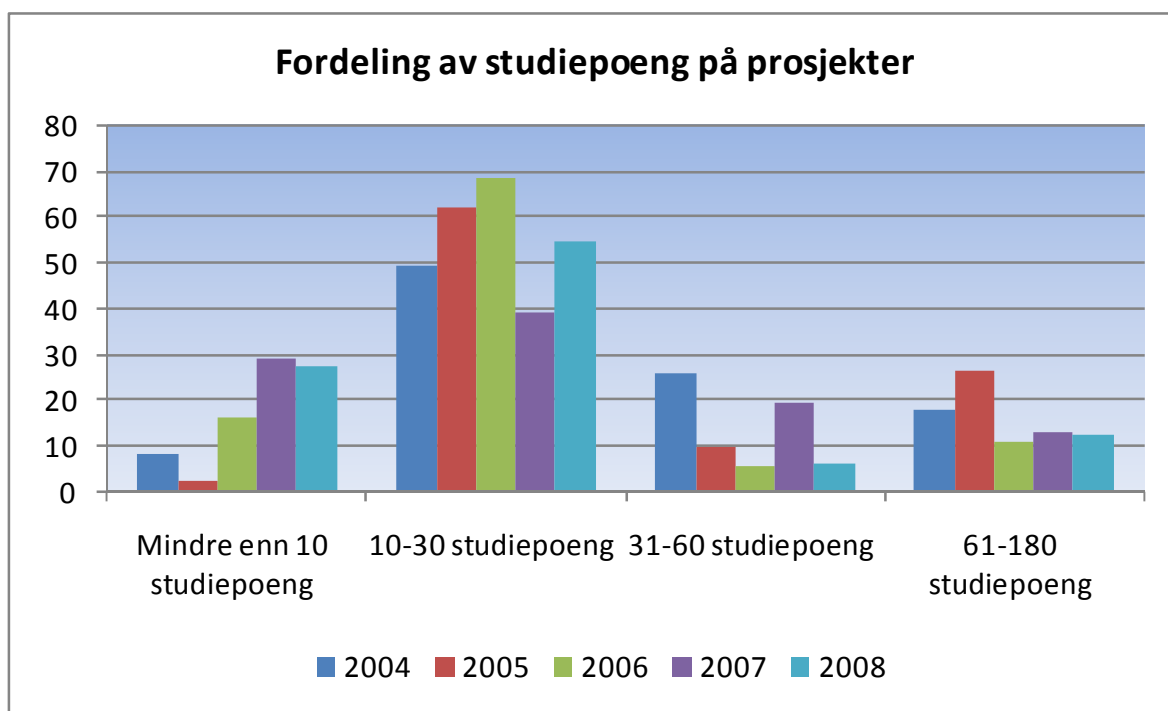

Figur 7 Andel studenter som har avlagt eksamen

** Tallene for 2008 er foreløpige. Rapportering pågår og 26 av 29 er innkommet

For årene 2004, 2005, 2007 og 2008 er det ca. 2/3 av studentene som avlegger eksamen. I følge NUVs prosjektrapportering er en del av forklaringen på at studenter ikke har avlagt eksamen at en del av prosjektenes studietilbud har et toårig løp. I 2006 var det bare en av tre studenter som avla eksamen. I følge NUVs egen vurdering i prosjektrapporteringen kan dette forklares med at 2006 var et unntaksår med et svært høyt antall registrerte studenter.

Figur 8 viser profilen med hensyn til antallet studiepoeng som produseres i de NUV-støttede prosjektene.

Figur 8 Fordeling av studiepoeng på prosjekter, 2004-2008

I alle årene har det blitt tildelt mest støtte til prosjekter som omfattet utvikling av studietilbud på mellom 10 og 30 studiepoeng.

Hovedbildet er en nedgang i antallet registrerte studenter i støttede prosjekter fra 2004 til 2008, med 2006 som et "unntaksår". Vår vurdering er imidlertid at kvantitet, i betydningen "flest mulig studenter" ikke nødvendigvis er et godt nok mål på effekt eller nytteverdi av prosjektene. Hvorvidt det i studietilbudene foregår "innovativ bruk av IKT i undervisning og læring" og om det tas i bruk "digitale læringsmidler vil være bedre indikatorer for å måle effekter av utviklingsprosjektene. En slik nytteverdi må også ses i sammenheng med e-læringens pedagogiske utbytte, d.v.s. det individuelle læringsutbyttet. Grad av kunnskapsspredning fra de støttede prosjektene til andre tilsvarende studietilbud vil også kunne si noe om graden av bæredyktig innovasjon.

Vi har ikke gjennomført noen inngående analyse av årsakene til nedgangen i antallet studenter, men kan antyde noen mulige forklaringsfaktorer. For det første kan det ha en

sammenheng med at antallet prosjekter som mottar støtte er redusert i perioden 2004-2008, fra 51 til 33. For det andre kan det skyldes økt fokus på støtte til prosjekter der utvikling av læremidler/teknologisk nyvinning er det sentrale i prosjektet. Prosjekter som tar innovativ e-læring i bruk, trenger noe tid før de produserer flere studenter. Det kan også skyldes at det er gitt støtte til prosjekter tilknyttet mer studietilbud med et smalere rekrutteringsgrunnlag.

At det er ca. 2/3 av studentene i prosjektene som avla eksamen hvert av årene i perioden, er etter vår vurdering et nivå som forventet. At 1/3 ikke avlegger eksamen hvert år kan trolig i hovedsak forklares med at en del studier har et toårig løp. Samtidig kan den lave andelen som tok eksamen i 2006 vanskelig forklares alene med det høye antallet registrerte studenter det året.

5.4.4 Fordeling av prosjekter på fagområder

Tabell 5 viser fordelingen av prosjekter mellom fagområder i perioden 2004-2008.

Fagområder	2004	2005	2006	2007	2008
Humanistiske fag	20 %	12 %	13 %	16 %	12,50 %
Samf.vit.fag	14 %	14 %	16 %	6,50 %	9 %
Mat.nat.fag	7 %	9 %	8 %	6,50 %	9 %
Landbruksvit.	2 %	0 %	5 %	0 %	0 %
Helse og sosialfag	10 %	9 %	8 %	6,50 %	9 %
Økonomiske fag	2 %	6 %	5 %	0 %	3 %
Lærerutdanning	8 %	9 %	5 %	6,50 %	21 %
Teknologiske fag	14 %	14 %	8 %	10 %	9 %
Kunst og estetiske fag	7 %	5 %	0 %	3 %	3 %
Juridiske fag	0 %	2 %	3 %	0 %	0 %
Maritime fag	0 %	1 %	0 %	0 %	0 %
Tverrfaglig	16 %	19 %	29 %	45 %	24,50 %

Tabell 5 Fordeling av prosjekter på fagområder, 2004-2008

Tabellen viser at det i perioden har vært delt ut prosjektmidler til 12 fagområder. Prosjekter tilknyttet humanistiske fag, samfunnsvitenskaplige fag og teknologiske fag har gjennom perioden utgjort en relativt høy andel av prosjektene, men har samtidig opplevd relativ nedgang. Tabellen viser økt tverrfaglig perspektiv i de støttede prosjektene. Tverrfaglige prosjekter har de tre siste årene utgjort den klart største andelen av prosjekter, med et "toppår" i 2007 da 45 prosent av prosjektene var kategorisert som tverrfaglige. Prosjekter tilknyttet lærerutdanningen utgjorde i 2008 en femtedel av prosjektene, mot at de i de fire foregående årene har utgjort mellom fem og ni prosent.

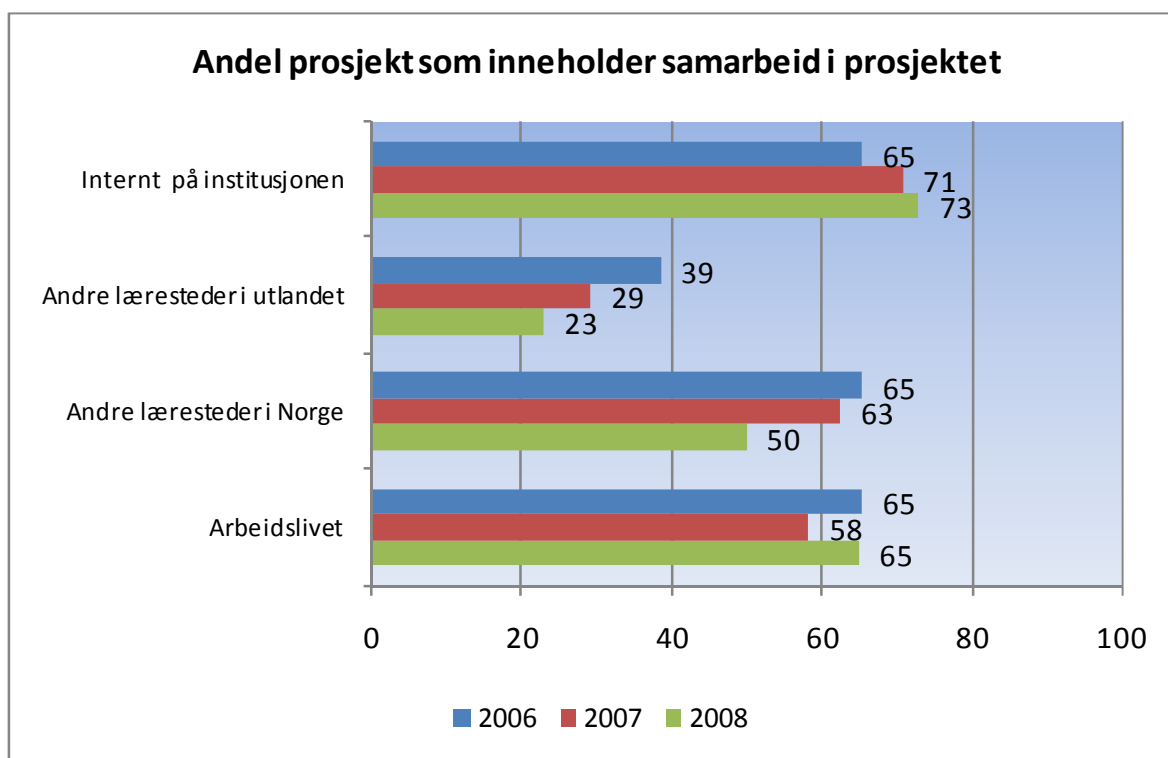
Hovedbildet er at prosjektmidler er delt ut faglig "bredt". Det er verdt å merke seg at det er en utvikling i retning av flere tverrfaglige prosjekter. Dette kan også gjenspeile utviklingen innenfor høyere utdanning generelt, der det har vært en tendens til at institusjonene i sine campusbaserte studier tilbyr flere tverrfaglige studietilbud.

Den økte andelen prosjekt tilknyttet lærerutdanninga i 2008 kan sees i sammenheng med økt midler og nasjonalt fokus på å styrke utdanningstilbudene, særlig på etter- og videreutdanningssiden, for lærerne i kjølvannet av Kunnskapsløftet.

5.4.5 Samarbeid i prosjektene

Samarbeidsprosjekt har gjennom hele perioden vært løftet fram som en prioritert satsing i retningslinjene for tildeling av prosjektmidler. Dette gjelder særlig samarbeid mellom høyere utdanningsinstitusjoner og arbeidslivet. Kompetansereformens søkelys på behovet for "livslang læring" og fornyelse av kunnskap for voksne i og utenfor arbeidslivet og behovet for å stimulere til møter mellom tilbyder- og brukersidene i utdanningsmarkedet var sentrale drivkrefter for opprettelsen av "nye" NUV. I tillegg ligger tanken om at prosjektmidlene skal stimulere til økt samarbeid mellom UH-institusjonene bak de strategiske vurderingene for tildeling av prosjektmidler.

Figuren under viser andelen prosjekter som oppgir at samarbeid har vært en del av prosjektet i perioden 2006-2008.

Figur 9 Andel prosjekter som inneholder samarbeid i prosjektet, 2006-2008

** Tallene for 2008 er foreløpige. Rapportering pågår og 26 av 29 er innkommet

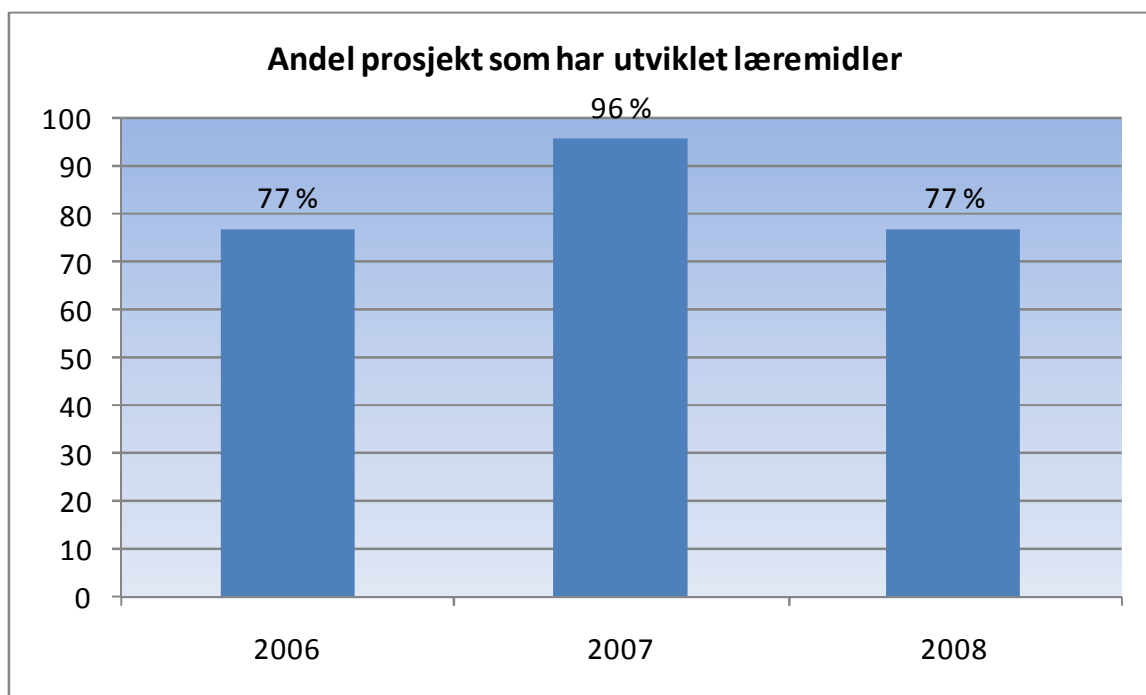
I følge NUVs prosjektrapportering inngår samarbeid i alle NUV-støttede prosjekt. Relativt sett samarbeides det mest internt på institusjonen i prosjekter, og denne typen samarbeid øker i perioden. I 2008 er det $\frac{3}{4}$ av prosjektene som oppgir at samarbeid internt på institusjonen inngår i prosjektet. I tillegg ser vi at ca. $\frac{2}{3}$ av prosjektene oppgir at det samarbeides med arbeidslivet i prosjektene i de tre årene. Det er relativt få, og klart færrest som oppgir at de samarbeider med andre læresteder i utlandet, og andelen prosjekter der det samarbeides internasjonalt er synkende. Det er også verdt å merke seg at det er en synkende tendens til å samarbeide på tvers av læresteder. Bare halvparten av prosjektene rapporterer om denne typen samarbeid i 2008.

At det i alle prosjekter blir rapportert om samarbeid tilsier at dette kriteriet blir vektlagt i styrets vurdering av prosjektsøknader, og i institusjonenes utviklingsarbeid. Det er imidlertid

verdt å peke på at det er det interne samarbeidet ved egen institusjon som er det mest utbredte. Samarbeid med arbeidslivet, som i henhold til NUVs strategiske satsing er det mest sentrale, ser vi i 2/3 av prosjektene. Vår vurdering er vi kunne forventet at denne andelen var noe større, og/eller økende i perioden, gitt at dette i hele perioden har vært et så sentralt satsingsområde. I tillegg tyder talene på at NUVs gjennom sin prosjektildeling ikke har klart å stimulere til mer samarbeid mellom UH-institusjonene om utviklingsprosjekter.

5.4.6 Utvikling av læremidler i prosjekter

Nyskaping og utvikling er sentrale stikkord for kriteriene for tildeling av prosjektmidler. NUV ønsker å støtte opp under utviklingsprosjekter som inneholder innovativ bruk av IKT i undervisning og læring, som tar i bruk læringsadministrative systemer, digitale mappevurderinger eller andre IKT-støttede og læringsfremmende vurderingsformer, og som utvikler, deler og legger til rette for gjenbruk av digitale læringsressurser, jf kriterier for tildeling av prosjektmidler.

Figur 10 Andelen prosjekter som har utviklet læremidler, 2006-2008

** Tallene for 2008 er foreløpige. Rapportering pågår og 26 av 29 er innkommet

Vi ser at det er en høy andel prosjekter som utvikler læremidler. Dette gjelder nær alle prosjekter i 2007, og tre fjerdedel av prosjektene i 2006 og 2008. I følge NUVs prosjektrapportering fra 2006-2008 er det i hovedsak snakk om digitale læringsressurser, eksempelvis nettbasert forelesninger, animasjonsfilm som verktøy, virtuell bok og oppgavemapper med reell og næringsrelaterte case.

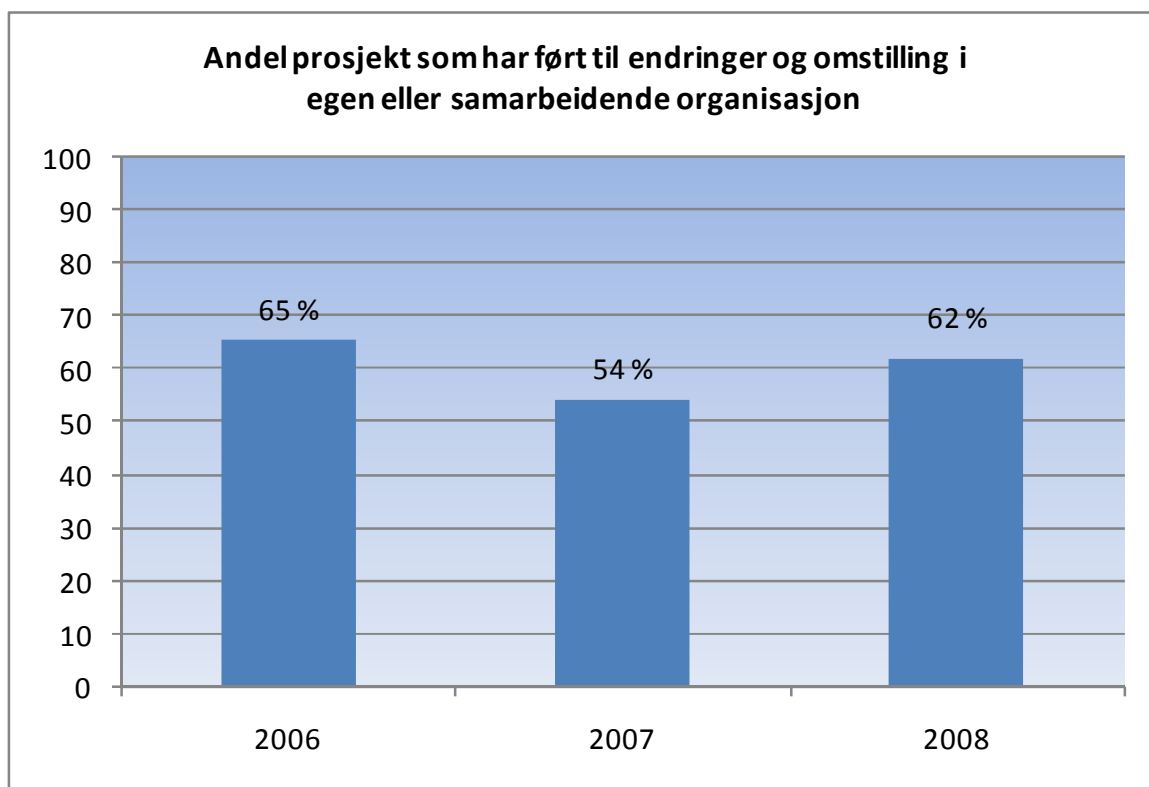
Tallene tilsier at det er en høy andel prosjekter som fokuserer på å utvikle læremidler, som igjen kan bidra til fleksible studietilbud "i tid og rom". Men definisjonen av læremidler er bred,

og innbefatter også relativt "tradisjonelle" undervisnings- og læremidler, eksempelvis ppt-presentasjoner av forelesninger og kompendier som legges tilgjengelig på nett. Ettersom forståelsen av begrepet "digitale læremidler" er noe ulik blant institusjonene blir det ikke spurt særlig om dette i forbindelse med rapporteringen fra prosjekter. Det gjør det vanskelig å vurdere hvor stor andel av prosjektene som faller "innovativ bruk av IKT i undervisning og læring", ved å ta i bruk digitale læremidler.

5.4.7 Endring og omstilling i egen og samarbeidende organisasjon

Utviklingsprosjekter blir definert som "prosjekter med stort potensial for utvikling av kunnskap som kan spres til andre". Intensjonen er også at prosjektet skal kunne bidra til den generelle utviklingen av teknologi og læring på lærestedet.

I forbindelse med prosjektrapporteringene for 2006-2008 rapporterte mottakerne på om prosjektet hadde hatt betydning for lærestedet utover det enkelte prosjekt. Spørsmålet var om prosjektet har ført til endringer (tilsiktete og/eller utilsiktede) i egen organisasjon eller i samarbeidende organisasjon. Figur 11 viser andelen som svarte ja på spørsmålet.

Figur 11 Andelen prosjekter som har for til endringer eller omstillinger, 2006-2008

** Tallene for 2008 er foreløpige. Rapportering pågår og 26 av 29 er innkommet

I 2006 og 2008 rapporteres det at 2/3 av prosjektene har ført til endring og omstilling i egen organisasjon. I 2006 var dette tilfellet i litt over halvparten av prosjektene. I følge NUVs prosjektrapportering er det brukt følgende definisjon/kategorisering av "endringer":

- Kompetanseheving
- Samarbeid
- Organisering

- **Fleksibilitet**

Bedre samarbeidsklima internt i egen organisasjon, bedre samarbeidsmuligheter eksternt med bedrifter, mer tverrfaglig fokus i egen organisasjon, faglig utvikling og pedagogisk nytenking også ved campusstudier nevnes som eksempler på endringer i prosjektrapporteringen.

I følge tallene bidrar NUV-støttede prosjekter til endringer i et relativt stort antall tilfeller. Men dette kan forklares med at det i spørsmålsstillingen ikke er nærmere spesifisert hva som ligger i "endringer i egen eller samarbeidende organisasjon". Vi registrerer at institusjonene selv definerer endringer "bredt", uten at dette er noe som trengs å dokumenteres. I tillegg kunne vi, gitt institusjonenes vide forståelse av "endringer" ha forventet et enda flere av prosjektene kunne ha bidratt til endring og omstilling i en eller annen form.

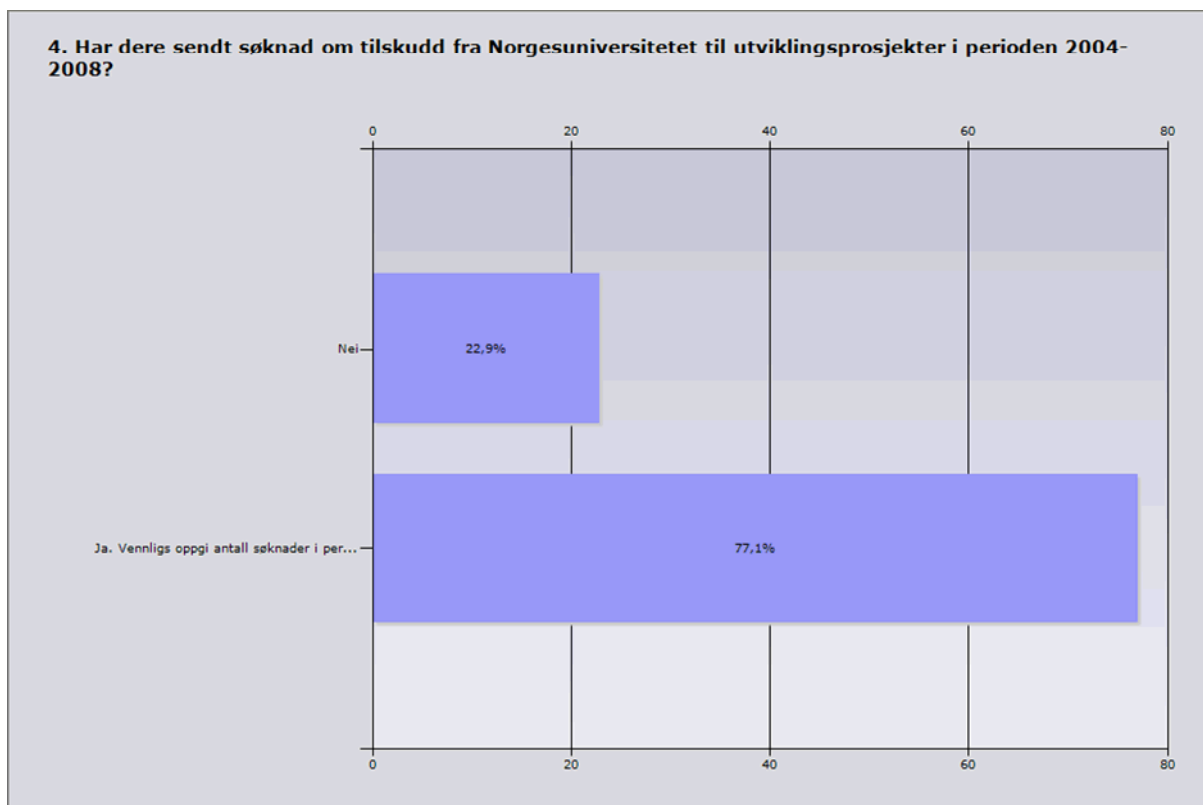
5.5 UH-institusjonenes vurderinger av prosjektmidlene

I forbindelse med dette prosjektet har vi gjennomført en spørreundersøkelse blant UH-institusjonene der vi bl.a. har spurt om deres vurdering av ulike forhold rundt NUVs arbeid med prosjekttildelingen og betydningen av NUV midler for realisering av prosjekter.

I dette avsnittet presenterer vi resultatene av undersøkelsen på de spørsmålene som er relatert til prosjekttildelingen.

5.5.1 Omfang av søknader

Vi spurte UH-institusjonene om de hadde søkt om NUV-midler i perioden 2004-2008, og hvor mange søknader de hadde sendt, jf figur 12.

Figur 12 Andelen respondenter som har søkt om prosjektmidler, 2004-2008

I overkant av $\frac{3}{4}$ av respondentene (27 av 35 respondenter) har søkt om NUV-midler i perioden. Ser vi på antallet søknader sendt viser det seg at de store institusjonene (universitetene og store høyskoler) i større grad søker NUV-midler enn de mindre institusjonene. Tabell 6 gir en oversikt over hvilke institusjoner som har søkt om prosjektstøtte og hvor mange søknader de har fått innvilget. Oversikten er basert på svarene fra de respondentene som svarte på dette spørsmålet i vår undersøkelse, og gir ikke en fullstendig oversikt over antallet søknader og innvilga prosjekter i perioden.

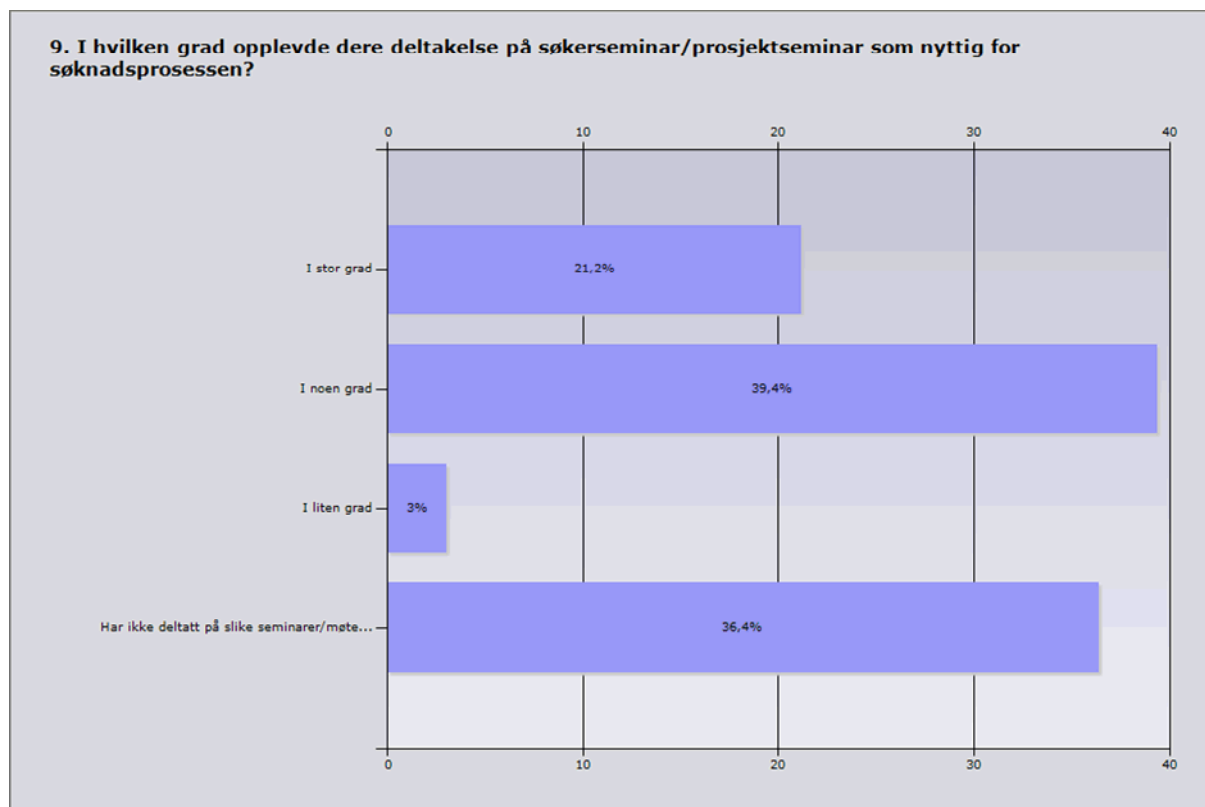
Institusjon	Antall søknader sendt i perioden 2004-2008	Antall søknader innvilga i perioden 2004-2008
Høgskolen i Oslo	17	7
BI	7	3
Høgskolen i Finmark	2	2
Høgskolen i Sør Trøndelag	33	10
Høgskolen i Narvik	1	1
Høgskolen i Ålesund	1	1
Universitetet i Stavanger	ca. 8	2
Universitetet i Agder	9	7
Høgskolen i Vestfold	2	0
NKS	2	1
Norges handelshøyskole	2	1
Høgskolen Stord/Haugesund	7	4
Diakonhjemmet	ca. 8	Ubesvart
Universitetet i Oslo	Ubesvart	11
Universitetet i Tromsø	16-18	6
Høgskulen i Sogn og Fjordane F	8	3
Høgskolen i Bodø	20-25	8
Universitetet i Bergen	21	11
Høgskolen i Bergen	20-25	5
Høgskolen i Lillehammer	14	9
Høgskolen i Nord-Trøndelag	8	5
NTNU	27	8
Høgskolen i Hedmark	ca. 4	1
Høgskolen i Molde	9	4

Tabell 6 Antall søknader sendt, og antall søknader innvilga, 2004-2008

Sammenlignet med funnene i Analyse av markedet for desentralisert høyere utdanning, viser denne oversikten et noe annet bilde på hvilke institusjoner som framstår som de mest aktive aktørene. Universitetet i Tromsø, Høgskolen i Oslo, Universitetet i Bergen og Høgskolen i Lillehammer er institusjoner som både har søkt og fått innvilget relativt mange søknader om prosjektstøtte, men som ikke framstår som de største aktørene innenfor desentralisert utdanning i Analyse av markedet for desentralisert høyere utdanning. Motsatt viser oversikten at Høgskolen i Hedmark, som er en av de største og mest aktive aktørene innen desentralisert utdanning, ikke verken har søkt om eller mottatt støtte til mange prosjekter i perioden. Høgskolen i Hedmark kommenterer også at de finner det vanskelig å få støtte fra Norgesuniversitetet.

5.5.2 Vurdering av NUVs arbeid med tildeling

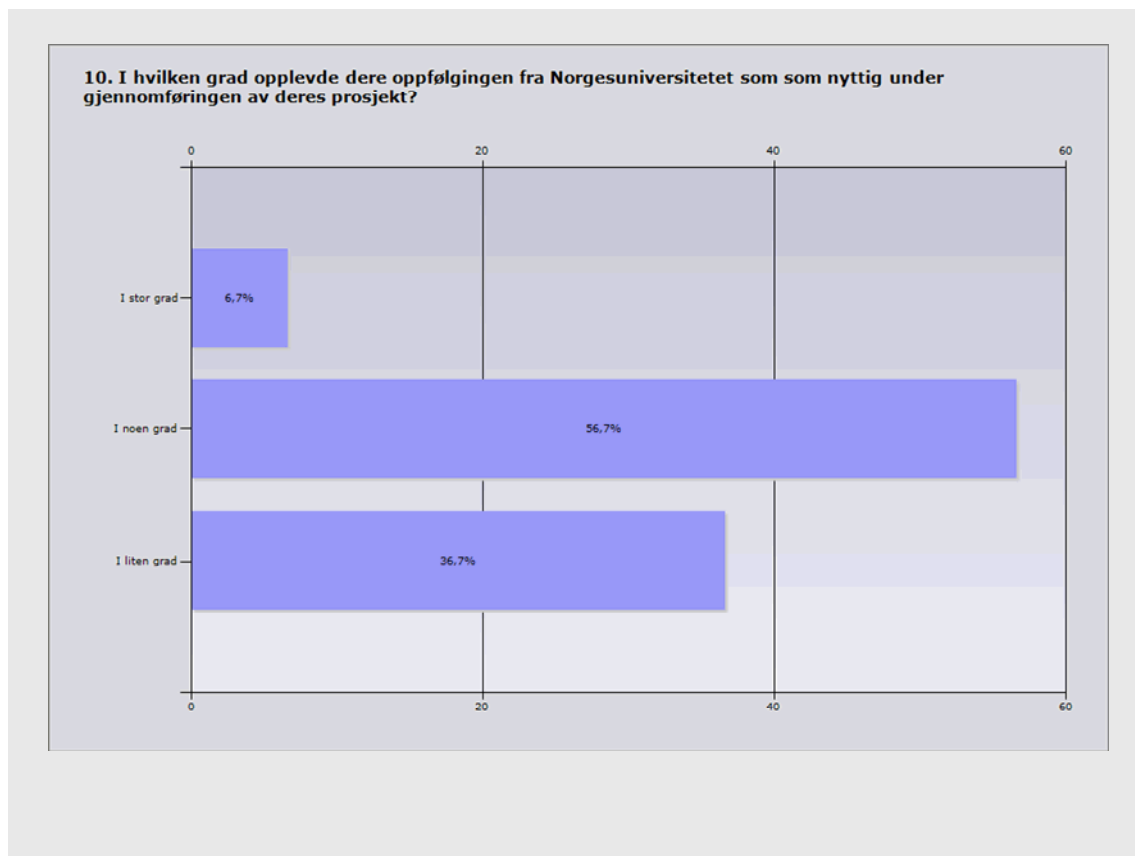
Søkerseminarene skal være veiledning for, og innspill til søkerne i forbindelse med søkeprosessen. Vi spurte institusjonene om hvordan de vurderte betydningen av å delta på søkerseminarene, jf figur 13.

Figur 13 Andelen respondenter som oppfatter deltakelse på søkerseminar/prosjektseminar som nyttig

33 respondenter svarte på spørsmålet. Nær 37 prosent av respondentene har ikke deltatt på søkerseminar. Av de 21 respondentene som har deltatt på søkerseminar mener 1/3 at deltakelsen på søkerseminar i stor grad var nyttig i søkerprosessen, mens 2/3 mener den i noen grad var nyttig. Bare en respondent mener at det i liten grad var nyttig å delta.

Ser vi på vurderingen av om NUVs oppfølging av prosjektet underveis er det en lavere andel som mener at NUVs bidrag har vært nyttig for gjennomføringen av prosjektet, jf figur 14.

Figur 14 Andelen respondenter som oppfatter NUV oppfølging underveis som nyttig

30 respondenter svarte på spørsmålet. Noe over halvparten (17 respondenter) mener at NUVs oppfølging i noen grad har vært nyttig, mens det er nær 37 prosent som mener at det i liten grad har vært nyttig. Kun to av 30 respondenter mener at NUVs oppfølging underveis i stor grad har vært nyttig for gjennomføringen av prosjektet.

NUV legger stor vekt på arbeidet med søkerseminarene, og har som mål at dette i tillegg til å være en arena for informasjon også skal bidra til å øke samarbeidet mellom institusjonene. Det er bare 1 av 3 av våre respondenter som mener at det "i stor grad" er nyttig å delta på søkerseminarene. I tillegg er det nær 37 prosent som oppgir at de (institusjonen) ikke har deltatt på søkerseminar i regi av NUV.

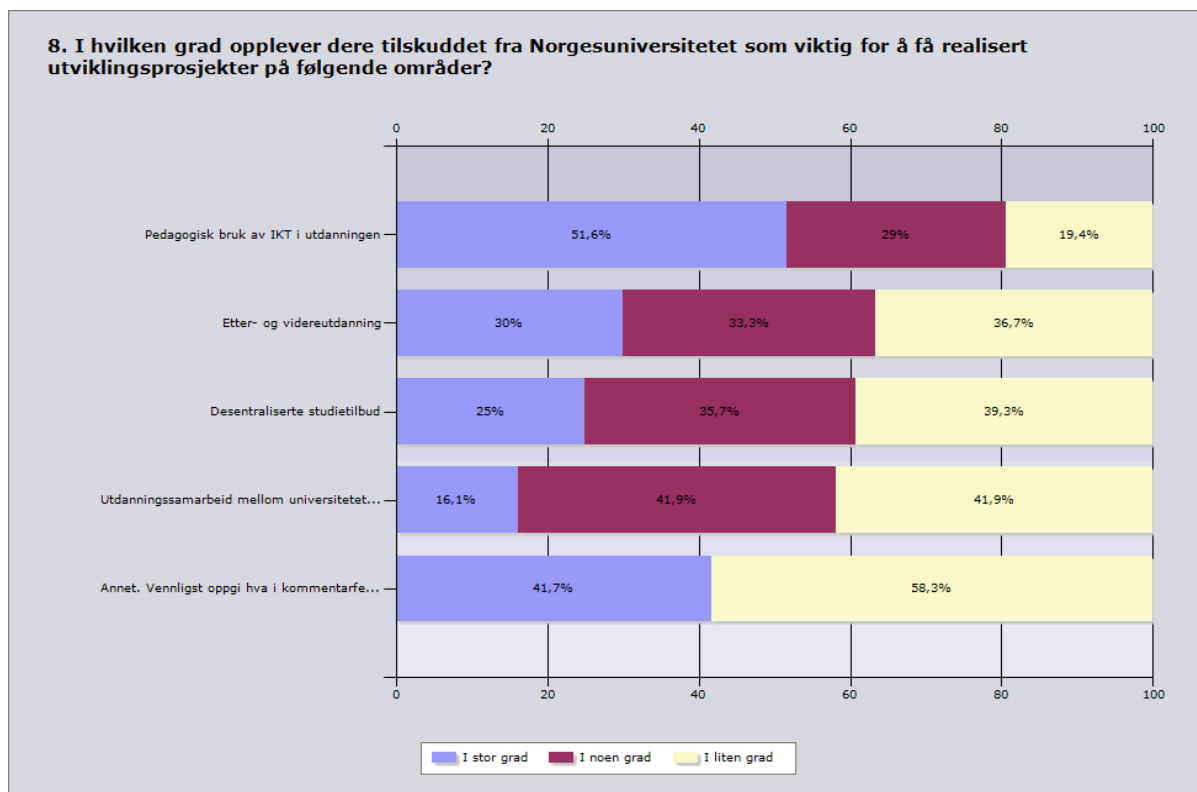
Vår vurdering er at det er en påfallende lav andel som finner søkerseminarene nyttige for søknadsprosessen. Dette tyder på at det er behov for justeringer av både innholdet i seminarer, og måten de blir gjennomført på. NUV bør skaffe seg mer kunnskap om institusjonenes behov på denne typen seminarer, med tanke på å tilpasse opplegget bedre til søkerens behov.

Det er svært få som mener at NUVs oppfølging av prosjektene underveis har vært viktig for gjennomføringen. Når over halvparten mener det bare i noen grad har vært viktig, og 1 av 3 sier det i liten grad var viktig, tyder det på at NUV har et stykke å gå med tanke på arbeidet med å følge prosjektene tettere, eller at man eventuelt bør vurdere å ikke prioritere dette som arbeidsoppgave. Gitt at det er få rådgivere i sekretariatet, og at NUV har et bredt mandat og en omfattende oppgaveportefølje er det et spørsmål om NUV har forutsetninger for å være

tettere på gjennomføringen av hvert enkelte prosjekt. Samtidig tilsier satsingen på færre og større prosjekter at det i større grad kan være gjennomførbart i årene framover.

5.5.3 Betydningen av NUVs prosjektstøtte

For å få et bilde av på hvilke områder NUVs støtte har størst betydning, spurte vi respondentene i hvilken grad tilskuddet fra NUV oppleves som viktig for å få realisert utviklingsprosjekter innenfor ulike deler av virksomhetsområdet

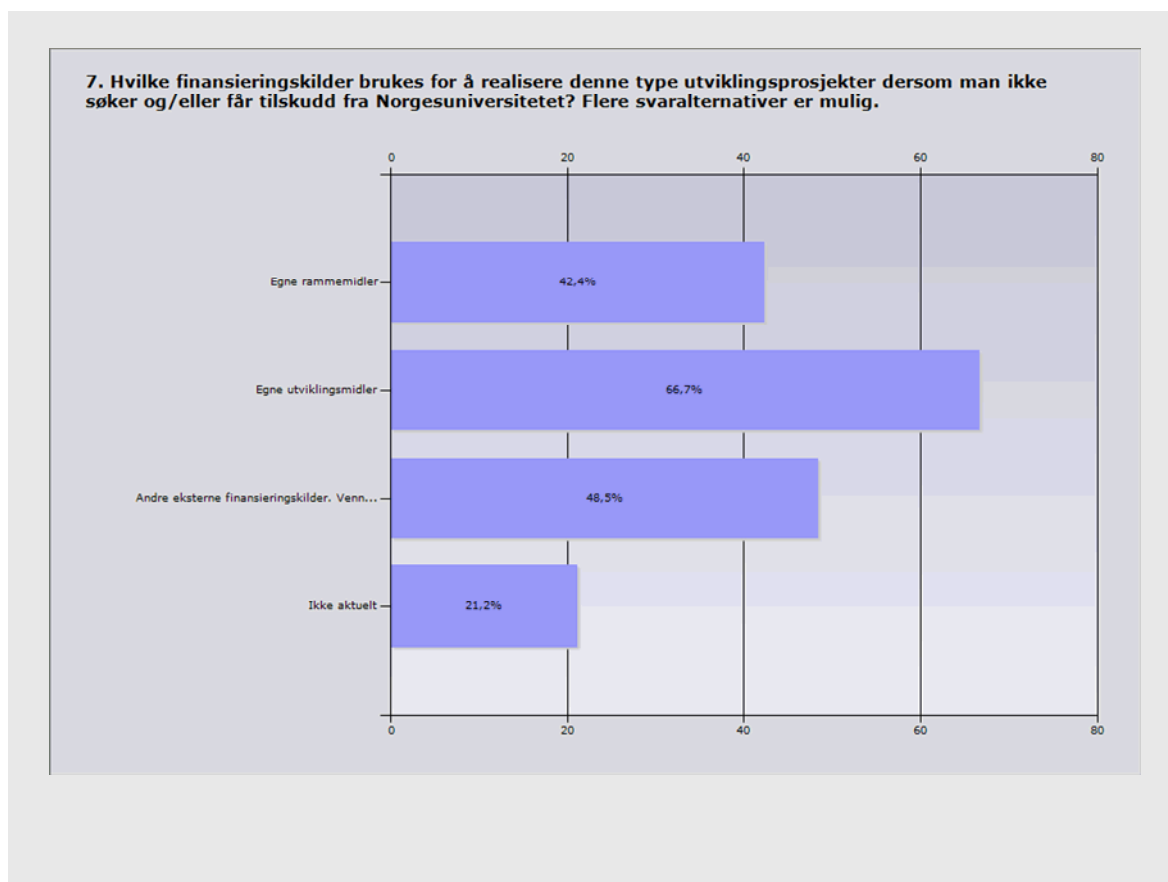
Figur 15 Områder NUVs støtte oppfattes som viktigst

I følge UH-institusjonen opplever NUVs støtte i størst grad viktig for å få realisert prosjekter innenfor området pedagogisk bruk av IKT. Over halvparten mener at den i stor grad er viktig på dette området, og nesten 30 prosent mener prosjektstøtten i noen grad er viktig. For de andre områdene er andelen som svarer i stor grad vesentlig lavere, dvs. mellom 16 og 30 prosent. Mest oppsiktsvekkende er det kanskje at det ikke er mer en $\frac{1}{4}$ av respondentene som mener at NUVs prosjektstøtte i stor grad er viktig for prosjekter for utvikling av desentraliserte studietilbud. Det er også verdt å merke seg at over 40 prosent av respondentene mener at NUVs støtte i liten grad er viktig for realisering av prosjekter innenfor et av NUVs satsingsområder i store deler av perioden 2004-2008, "utdanningssamarbeid mellom universitetet/høyskolen og arbeidslivet".

Vi spurte også respondentene om prosjekter de ikke fikk støtte til fra NUV likevel ble realisert og hvilke andre kilder for finansiering som ble brukt til utviklingsprosjekter på virksomhetsområdet.

Av de 27 institusjonene som hadde søkt prosjektmidler fra NUV var det bare fem som svarte at prosjektene likevel ble realisert. Det var 13 prosjekter som likevel ble realisert, hvorav en institusjon sto for seks av disse.

Hvilke alternative finansieringskilder til NUVs støtte har institusjonene for utviklingsprosjekter på virksomhetsområdet?

Figur 16 Alternative finansieringskilder for prosjekter

I følge våre respondenter er det egne utviklingsmidler som oftest brukes til å finansiere utviklingsprosjekter. Samtidig er det nær halvparten av respondentene som oppgir at de finner andre eksterne finansieringskilder til sine prosjekter. Her blir bl.a. kommuner, fylkeskommuner, fylkesmenn, EU, VOX, industrisamarbeid, og særskilte bevilgninger fra departementet (særlig i forhold til lærerutdanning) oppgitt som alternative finansieringskilder.

I følge respondentene er det svært få av prosjektene som de ikke får prosjektmidler fra NUV til som blir realisert. Det tyder på at mange institusjoner både er avhengig av NUVs støtte på prosjekter innenfor virksomhetsområdet, og innretter sine prosjekter og søknader på området særlig inn mot de kriteriene NUV legger til grunn for sine vurderinger.

NUVs prosjektstøtte er viktigst for realisering av prosjekter for pedagogisk bruk av IKT, som tyder på at bruk av IKT i undervisning er det området respondentene i størst grad knytter til NUVs prosjektstøttevirksomhet. Det er samtidig et tankekors at det bare er 25 prosent av

respondentene som mener at NUVs prosjektstøtte er viktig for utvikling av desentraliserte tilbud. Spørsmålet er om institusjonene i større grad har tilgang til egne, og andre eksterne utviklingsmidler og finansieringskilder til å utvikle desentraliserte studietilbud enn tilfellet er for prosjekter knyttet til pedagogisk bruk av IKT? Samtidig vil vi peke på at pedagogisk bruk av IKT oftest vil være en forutsetning for mange desentraliserte studietilbud.

Den lave andelen respondenter som mener at NUVs prosjektstøtte er viktig for realisering av prosjekter for økt samarbeid mellom høyere utdanningsinstitusjoner og arbeidsliv tyder på at NUV ikke har lyktes i å stimulere, og/eller kanalisere tilstrekkelig midler gjennom prosjektstøtten, til denne typen samarbeidsprosjekter i perioden.

5.6 Våre vurderinger

I hvilken grad oppfyller NUV mandatet når det gjelder arbeidet med tildeling av prosjektmidler? I disse avsluttende vurderingene oppsummerer vi noen av de mest sentrale funnene fra vår gjennomgang av prosjekttildelingen og UH-institusjonenes vurderinger av tildelingspraksisen.

1. Er NUVs prosjektstøtte viktig for at institusjonene utvikler prosjekter innenfor virksomhetsområdet?

Det at få prosjekter realiseres uten NUVs støtte tyder på at prosjektstøtten er en viktig finansieringskilde på virksomhetsområdet. Samtidig blir det gjennomgående pekt på at prosjektmidlene er små sammenlignet med det opplevde behovet. Det blir også pekt på at det er få andre kilder til finansiering av denne type prosjekter. NUVs prosjektstøtte oppfattes som viktigst for utviklingsprosjekter (pedagogisk bruk av IKT), mens det i mindre grad oppfattes som sentralt for samarbeidsprosjekter.

2. Hva er vurderingen av måten NUV arbeider på, dvs. søkerseminar, oppfølging av prosjekter, og den nye totrinnprosessen?

Respondentenes vurderinger tyder på at NUV har et forbedringspotensial med tanke på innhold i, og gjennomføring av prosjektseminarene. De bør i større grad tilpasses institusjonenes behov slik at en større andel finner det nyttig å delta.

Dersom NUV skal lykkes med å følge prosjektene tettere, og gi institusjonene bedre oppfølging underveis, må de være bevisst på hvilke bidrag de kan gi, og målrette virksomheten slik at den imøtekommer både deres eget behov for å generere mer kunnskap fra prosjektene underveis, og institusjonenes behov for oppfølging.

Vår vurdering er at totrinnprosessen trolig gir bedre kvalitet på søknadsprosessen og samtidig gir mulighet til å være mer målretta i prosjekttildelingen. Den er også bedre innretta mot økt fokus, og strategisk satsing på å støtte færre og større prosjekter.

3. Er prosjekttildelingens og prosjektenes innretning og profil i samsvar med NUV satsingsområder i perioden? Gjøres de rette prioriteringene med hensyn til type prosjekter som får støtte?

Oversikten viser at NUV har spredd sine midler til mange aktører, og brukt midlene til å støtte opp om et bredt spekter av fagområder. Dette er i tråd med den rådende strategien i

perioden om at dette skal være "såkornsmidler". Samtidig har det vært en gradvis utvikling til færre og større prosjekter

I følge prosjektrapporteringen utvikles det læremidler i en høy andel av prosjektene. Men spørsmålet er om dette betyr at NUV gjennom prosjektildelingen klarer å stimulere til "bruk av digitale læremidler" og "innovativ bruk av IKT i undervisning og læring", ettersom definisjonen av læremidler er bred, og gjør det vanskelig å vurdere hvor høy andelen av læremidlene som er digitale og reelt sett innovative.

Vi mener videre at NUV bør ta stilling til hva som ligger i det å tilrettelegge for IKT i utdanning. Gjelder det all innovasjon innen IKT støttet utdanning, eller gjelder det fjernstudier/fjernundervisning? Vi mener at det kan være behov for en avklaring og en tydeligere grenseoppgang i form av avklarte definisjoner, og felles forståelse av begreper, for eksempel innholdet i begrepet "fjernundervisning". Vi viser også til drøftingen av dette i Analyse av markedet for desentralisert høyere utdanning.

Vi ser videre at det samarbeides mye i prosjektene. Men vår vurdering er at andelen samarbeidsprosjekt mellom høyere utdanningsinstitusjoner og arbeidsliv burde vært høyere, og det er betenkelig at det er en synkende andel prosjekter der samarbeid mellom norske læresteder inngår. For å oppnå målsettingen om å stimulere til økt samarbeid mellom høyere utdanning og arbeidsliv og samarbeid mellom læresteder bør NUV

- arbeide mer med å tilpasse og tilrettelegge prosjektmidlene til denne typen prosjekter
- markedsføre midlene bedre overfor aktører som arbeider særskilt med denne typen samarbeid
- og (trolig) i enda større grad målrette midler til slike prosjekter.

I forlengelsen av dette punktet kan vi stille spørsmålet:

4. Har NUVs prosjektstøtte vært målretta nok, og har de brukt midlene strategisk riktig?

I de nye føringene for tildeling av prosjektmidler legger NUV opp til å "prioritere enkelte satsingsområder mer enn før" samtidig som de "ønsker bedre dekning av prosjekter som sikter mot arbeidslivssamarbeid eller deling av åpne læringsressurser" og har som mål "å få til bedre og større samarbeidsprosjekt". Dette tyder på en erkjennelse av at NUVs relativt beskjedne prosjektmidler må brukes mer strategisk med tanke på å stimulere særskilte satsingsområder. Det kan være naturlig å tenke at NUV i tida framover kan være enda mer målrettet med tanke på å støtte opp om områder som UH-institusjonene ikke bruker egne midler til. Prosjekter som utvikler ny teknologi som skal gjøre studietilbud fleksible er prosjekter med betydelige utviklingskostnader. Det er også behov for prosjekter som stimulerer til samarbeid, både med arbeidslivet og på tvers av læresteder. Spørsmålet er om økt fokus på denne typen teknologiprojekter skal være et område som NUV i (enda) større grad tar ansvar for, eksempelvis gjennom egne "øremerkede" utlysninger, eller ved en mer strategisk prioritering av slike prosjekter.

5. Hva innebærer økt fokus på færre og større prosjekter, jf. såkornfunksjonen versus at NUV tar på seg en større andel av utviklingskostnadene i prosjektene.

Vår vurdering er at færre og større prosjekt gir NUV mulighet til å være mer målretta, og mer strategisk, jf punktene over. I tillegg legger NUV seg nå på et nivå som er mer "fornuftig", med tanke på hva som er de reelle utviklingskostnadene i prosjekter som tar mål av seg å være innovative. Det øker også muligheten for å følge prosjektene tettere, og med det generere kunnskap fra prosjektene som kan spres til andre.

Men samtidig må dette få konsekvenser for hvordan NUV arbeider med formidling av kunnskap fra prosjektene, erfaringsdeling og deling av kunnskap. Færre prosjektmottakere stiller høyere krav til at NUV klarer å spre kunnskapen fra prosjektene til hele sektoren, slik at midlene virkelig kan spore an og bidra til utvikling også utenfor prosjektmottakers institusjon

NUV har arbeidet med å utvikle sine retningslinjer for projektrapporteringen, formidlet i notatet "Kunnskapsutvikling og -deling i prosjekter støttet av Norgesuniversitetet", datert februar 2009. Vi mener at NUV (fortsatt) må ha økt fokus på å utvikle sitt arbeid på dette området gjennom økt kunnskap om, og bruk av virkemidler som fungerer med tanke på kunnskapsdeling og erfaringsoverføring. I den sammenheng er det også viktig at NUV operasjonaliserer målsettingen om "å skape en bedre helhet i arbeidet gjennom en bedre sammenheng mellom virksomhetens funksjoner", i dette tilfellet mellom "finansiering av utviklingsprosjekter" og "kunnskapsforvaltning", dvs. kunnskapsutvikling og kunnskapsspredning om IKT-støttet utdanning og livslang læring.

6 NORGESUNIVERSITETET SOM KUNNSKAPSFORVALTER

6.1 Innhold, definisjon og avgrensning

Mandatet til Norgesuniversitetet gir en omtale av forventningene til organisasjonens arbeid med å fremme kunnskapsutvikling, kunnskapsspredning og informasjon om IKT-støttet utdanning og livslang læring. Mandatet sier følgende om kunnskapsforvaltning:

Kunnskapsforvaltning: *Norgesuniversitetet skal bidra til utvikling av kunnskapsgrunnlaget på sitt område gjennom analyse, evaluering og utredning av erfaringer innenfor IKT-støttet utdanning og livslang læring i høyere utdanning. Norgesuniversitetet skal holde seg orientert om nasjonal og internasjonal utvikling på feltet. Utviklingsprosjekter som har fått støtte fra Norgesuniversitetet skal danne et sentralt grunnlag for Norgesuniversitetets arbeid med kunnskapsforvaltning.*

I mandatet er ikke kunnskapsforvalterrollen direkte knyttet opp mot oppgaven med å styrke samarbeidet mellom høyere utdanning og arbeidslivet, men vi mener det er rimelig å tolke mandatet dit hen at Norgesuniversitetet også skal bidra til kunnskapsutvikling og spredning på dette området. Når Norgesuniversitetet i følge mandatet skal bidra til å *styrke og utvikle samarbeid mellom høyere utdanning og arbeidsliv*, vil dette nødvendigvis også innebære aktiviteter innenfor kunnskapsoppbygging og kunnskapsspredning. Dette blir også lagt til grunn i Norgesuniversitetets Strategiske program for 2007 til 2010, jf. omtale under 6.2.

6.1.1 Definisjon av kunnskapsforvaltning

Kunnskapsforvaltning kom for fullt som begrep på slutten av 1990-tallet sammen med et begrep som kunnskapsledelse og utvikling av portaler på internett. Kunnskapsforvalterens hovedoppgave ble sagt å være å bearbeide, systematisere og tilgjengeliggjøre kunnskap.

Kunnskapsforvaltning kan sies å innbefatte flere prosesser og oppgaver⁸:

1. Innsamling
2. Produksjon
3. Systematisering
4. Analyse
5. Bruk
6. Distribusjon

En organisasjon som skal bygge opp et kunnskapsforvaltningssystem, må foreta en rekke valg og avgjørelser:

1. Med hvem skal kunnskap deles?
2. Hva slags kunnskap skal deles?
3. Hvordan skal kunnskap deles?

Presentasjonen og drøftingen i dette kapitlet vil ta utgangspunkt i disse dimensjonene for å belyse Norgesuniversitetets utøvelse av kunnskapsforvalterrollen.

6.2 Føringer for arbeidet med kunnskapsforvaltning

Strategien for perioden 2007-2010 sier følgende om satsingsområdet Kunnskap og kunnskapsutvikling:

⁸ Fra *Bistandssamarbeid og kunnskapsforvaltning*, Lars T. Søftestad, 2001, Washington

Norgesuniversitetet skal være en premissleverandør for Kunnskapsdepartementet, høyere utdanningsinstitusjoner og arbeids- og samfunnslivet, når det gjelder pedagogisk bruk av IKT og samarbeid mellom høyere utdanning og arbeidsliv.

Årsmeldingene fra de tidlige årene i perioden trekker fram tre utfordringer i det som blir kalt analyse- og kunnskapsfunksjonen. Det ene er å skape bedre samspill og arbeidsdeling med kompetansemiljøer utenfor Norgesuniversitetet. Det andre er å overvåke internasjonale erfaringer på en mer systematisk måte, og det tredje er å utforme tydeligere vurderinger og policyinnspill til departementet.

6.3 Hvordan arbeider Norgesuniversitetet med kunnskapsforvaltning?

6.3.1 Kunnskapsakkumulering og –formidling fra prosjekter som får støtte

Norgesuniversitetet har i hele den evaluerte perioden lagt stor vekt på kunnskapsakkumulering og –formidling fra prosjektene som får tildelt utviklingsmidler. Krav og oppfølging til formidling av kunnskapen som genereres gjennom prosjektene har vært gjenstand for drøftinger i sekretariatet og styret og behandles i ulike dokumenter fra Norgesuniversitetet. Både redegjørelser for styret, årsmeldinger, veiledninger til søknadsprosessen og skriftlige krav til oppfølging og rapportering av prosjektmidler viser at Norgesuniversitetet har hatt en sterk bevissthet om dette. Årlig arbeides det aktivt med å lage oppsummeringer og analyser på grunnlag av kunnskapen som utvikles gjennom de årlige prosjektene (mellom 30-50 prosjekter).

Fra tidligere SOFF videreførte Norgesuniversitetet retningslinjer for rapportering fra prosjektene som stilte krav om refleksjonstekster i tillegg til rent deskriptive tekster. Prosjektansvarlige ble også oppfordret til å skrive artikler for allmennheten som formidlet de viktigste erfaringene med prosjektet. Noen år holdt Norgesuniversitetet også skriveseminar for å bidra til en form på de publiserte tekstene som kunne bidra til å underlette formidlingen.

Erfaringene med oppdelingen i deskriptive og analytiske tekster (refleksjonstekster) viser at refleksjonstekstene har vært av svært variabel kvalitet. Det er derfor utarbeidet nye retningslinjer for rapportering i 2009⁹. Utkastet innebærer at man ikke lenger skal dele rapporteringen inn i en deskriptiv del og en refleksjonsdel. Norgesuniversitetet vil likevel fortsette å arbeide for at støtemottaker utarbeider analytiske tekster som omhandler kunnskapsakkumuleringen og hva dette innebærer for videre utvikling av feltet. Det vil imidlertid legges vekt på ikke bare refleksjoner rundt det enkelte prosjekt, men utfordringer og utvikling i forhold til videre utvikling av feltet. Nye retningslinjer innebærer at den som søker om støtte må utarbeide en forpliktende publiseringsplan. Det oppfordres til publisering av vitenskapelige arbeider i tidsskrifter som gir merittering. Det vektlegges langt sterkere at søker selv har et ansvar for formidling.

Det har inntil i det siste vært avholdt årlige Svalbard-seminarer der man har formidlet erfaringer og kunnskaper fra prosjektene. Det er planer om å sette i gang med disse seminarene igjen. Ulike prosjekt- og søkerseminarer har hele tiden vært benyttet for formidling av kunnskap fra tidligere prosjekter, kunnskap fra andre prosjekter og mulig

videreutvikling av feltet. Oppsummeringen fra prosjektene har vært lagt ut på Norgesuniversitetets hjemmeside.

Samtidig har det vært gitt ut publikasjoner i Norgesuniversitetets skriftserie som bygger på kunnskap utviklet gjennom prosjektene som har fått støtte fra prosjektmidlene i Norgesuniversitetet.¹⁰ Publikasjonen består av tekster med ulikt innhold, form og nivå, men sammenfattes også analytisk av redaktøren for publikasjonen. Publikasjonene inneholder tekster som omhandler pedagogiske og fagdidaktiske erfaringer med ulike fleksible studietilbud, om ulike teknologiske læringsressurser og utviklingen av disse, drøftinger av forholdet mellom pedagogikk og teknologi samt tekster som omhandler erfaringer fra implementeringsprosesser knyttet til ny bruk av læringsplattformer, læringsressurser med mer.

Gjennom hele perioden har Norgesuniversitetet arbeidet aktivt med å få til en større grad av refleksjon, også kalt evaluering, og ikke bare rapportering fra prosjektene organisasjonene gir støtte til. Allerede i årsmeldingen fra 2005 blir det trukket fram at nye retningslinjer har bidratt til et klarere skille mellom rapportering og evaluering. Evalueringer bidrar i større grad til refleksjoner og dermed læring og kunnskapsakkumulering enn rene rapporteringer, men begrepet brukes ikke i betydningen eksterne evalueringer. Årsmeldingene har en grundig gjennomgang av både innhold og refleksjoner rundt erfart læring i prosjektene som ble tildelt støtte i det aktuelle året.

I tillegg har det blitt utarbeidet årlige analyser med rapporteringer til departementet.¹¹ Disse rapportene omhandler både kunnskap om kjennetegn ved studentene som deltar på studietilbudene som utvikles ved hjelp av prosjektmidlene (alder, kjønn, studiepoeng med mer) og trekk ved utviklingen på området med hensyn til læringsmåter, samarbeidsmønstre, læremidler med mer. I tillegg gis det en vurdering av hvorvidt prosjektene har bidratt til å understøtte føringene og målene gitt fra Norgesuniversitetet.

På tross av grundig dokumentasjon av et relativt omfattende arbeid med kunnskapsutvikling gjennom prosjektførvaltningen, er det imidlertid vanskelig å si for sikkert hvilke effekter denne virksomheten har hatt for innovasjon, læring og kunnskapsspredning i universitets- og høyskolesektoren. Dette vil bli nærmere drøftet i kapittel 6.5.

6.3.2 Mer om skriftserien

Norgesuniversitetet har i hele perioden hatt en skriftserie med publikasjoner som formidles under fanen "Kunnskapsbase" på internettsiden. Skriftserien har hatt 2-3 publikasjoner årlig i perioden 2004 til 2008. Noen av publikasjonene er analyser av kunnskapen skapt gjennom prosjektene som har fått tildeling, jf. omtale ovenfor. Flere publikasjoner er utgitt som følge av virksomhet i spesialkompetansegrupper, mens andre er utredninger bestilt i forbindelse med konferanser og seminarer. Et utvalg av rapportene er forfattet av vitenskapelig ansatte ved universiteter og høyskoler, mens andre er forfattet av eksterne utredere eller ansatte i Norgesuniversitetets sekretariat.

¹⁰ REF

¹¹ REF

6.3.3 Kunnskapsbasert premissleverandør

Et annet sentralt område for kunnskapsutvikling er Norgesuniversitetets utredninger av spørsmål av utdanningspolitisk betydning for Kunnskapsdepartementet. Disse utredningene med tilhørende råd skal baseres på organisasjonens overvåkning og innhenting av kunnskap og informasjon om aktivitet på arbeidsfeltet. Overvåkingen og innhenting av kunnskap skal skje gjennom samarbeid og nettverksbygging både nasjonalt og internasjonalt.

6.3.4 Spesialkompetansegruppene

I henhold til spesialkompetansegruppenes mandat er deres primære oppgave å:

- bidra til å styrke kunnskapsstatus innen sitt felt
- bidra til å samle og gi oversikt over eksisterende kunnskap
- identifisere problemstillinger det er behov for å arbeide videre med i forsknings- og utredningsvirksomhet.

Spesialkompetansegruppa for samarbeid mellom høyere utdanning og arbeidsliv, som er den av dagens SKG'er som har eksistert lengst, har samlet og presentert en rekke gode eksempler på et slikt samarbeid i forbindelse med presentasjonen av sitt arbeid på Norgesuniversitetets nettsider. Det er en relativt lang vei fra forsiden på nettsiden til Norgesuniversitetet og inn til disse gode eksemplene, men de er mulige å søke opp. Eksemplene er kort presentert og kontaktperson ved institusjonene er oppgitt.

6.3.5 Mentorprosjektet

Mentorprosjektet er et pågående prosjekt som har som mål å fremme læring gjennom kunnskapsdeling mellom uh-institusjonene. I forbindelse med "Plan for Kunnskapsdannelse, læring og erfaringsdeling, 2007 – 2008" fikk Norgesuniversitetet tildelt kr. 250 000,- til forsøk med en "mentor"-ordning av Utdanningsdirektoratet. I tildelingen heter det at det skal gjennomføres ett eller flere forsøk der institusjoner som har lyktes på ett eller flere områder skal fungere som mentor for en eller flere andre institusjoner. Videre heter det i tildelingen at alle tiltakene skal ha som overordnet mål å øke integreringen av IKT i fagene, øke kvaliteten i undervisningen knyttet til digital kompetanse som basisferdighet og utvikle lærerutdannernes kompetanse innen IKT og læring.

De fire lærestedene som deltar i prosjektet er allmennlæreravdelingene ved høyskolene i Oslo, Vestfold og Østfold samt Universitetet i Agder. Hvert lærested er representert ved arbeidsgrupper som består av 3 til 5 personer. Forankring på lærestedet er ivarettatt gjennom at gruppene består av både studieledere og fagansatte. Arbeidsgruppene er igjen organisert i to mentorgrupper. Prosjektet har leid inn en prosessleder fra AFF. Det skal leveres rapport høsten 2009.

Intensjonen med prosjektet er å finne ut om denne måten å jobbe på kan fremme læring på tvers av institusjoner. Dette arbeidet kan tenkes å munne ut i en veileder eller lignende for hvordan flere uh-institusjoner kan jobbe på tvers.

6.3.6 IKT-monitoren

Norgesuniversitetet gjennomførte høsten 2008 en nasjonal undersøkelse om bruk av IKT i høyere utdanning, kalt "Norgesuniversitetets IKT-monitor". Bakgrunnen var et ønske om å se

på status for pedagogisk bruk av IKT i hele høyere utdanning i Norge. Man ønsket også kvantitative data på dette området. Monitoren har blitt etablert for å gi kunnskap om status for bruk av IKT i høyere utdanning. Materialet skal benyttes til å spre kunnskap bredt gjennom svært mange kanaler: gjennom støtte til prosjekter som benytter data fra monitoren, gjennom aktiviteten i spesialkompetansegrupper, gjennom rapporter, konferanser, seminarer, media og eget nettsted.

Gitt tilstrekkelig finansiering er det et mål at monitoren skal bidra til en jevnlig innsamling av slike data over tid. Hensikten er blant annet at dataene skal kunne brukes til longitudinell forskning. I tillegg skal dataene kunne brukes som et grunnlag for mer rettede utviklingssatsinger, rådgivning og som grunnlag for politikkutforming.

Til sammen har 5686 studenter og 889 ansatte på norske universiteter og høyskoler svart på spørreskjemaer i undersøkelsen. Undersøkelsen var støttet av Kunnskapsdepartementet og Utdanningsdirektoratet. Bevilgningen fra Utdanningsdirektoratet var særlig rettet mot undersøkelser i lærerutdanningene.

Norgesuniversitetet arrangerte i mars 2009 en stor konferanse i Oslo der resultatene fra IKT-monitoren ble presentert. En rapport fra monitorundersøkelsen er ventet i mai 2009.

6.3.7 Andre kunnskapsaktører på området

Intervjuer med informanter og søk i ulike kilder, tyder på at Norgesuniversitetet er en sentral kunnskapsaktør innenfor sine ansvarsområde – blant annet fordi det generelt sett er få kunnskapsaktører på dette området. I det såkalte KUP-programmet, Kompetanseutviklingsprogrammet, et program for livslang læring i regi av Kunnskapsdepartementet, og med arbeidslivets parter som sentrale premissgivere, ble blant annet sekretariatet til NUV benyttet som saksbehandlere ved søknadene om forskningsmidler.

Det foregår relativt lite kunnskapsproduksjon, og også formidling, utenom Norgesuniversitetet. Norges forskningsråd har bidratt til noe kunnskapsproduksjon gjennom sine utdanningsforskningsprogrammer (blant annet det såkalte KUL-programmet, Kunnskap, Utvikling og Læring), men området har vært relativt marginalt i disse forskningsprogrammene.

I tillegg finner man enkeltforskere og noen forskningsmiljø på universiteter og høyskoler samt NKS, men forskningsmiljøet og dermed forskningsproduksjonen på dette området må sies å være relativt lite i Norge. Universitetet i Oslo har imidlertid Forsknings- og kompetansenettverket for IT i utdanningen (ITU) ved Universitetet i Oslo som er en nasjonal enhet innen feltet IKT og utdanning på grunnopplæringsområdet inkludert lærerutdanningen. Kunnskapsdepartementet planlegger å opprette et Senter for IKT i utdanningen ved å slå sammen noen fagmiljøer. Dette arbeidet kan muligens også berøre ITU.

Direktoratet VOX har også forvaltningsmidler til pedagogisk utviklingsarbeid som går til studieforbund og fjernundervisningsinstitusjoner. VOX har en egen utrednings-/analyseavdeling som utarbeider rapporter på dette fagområdet.

6.4 Mål, målgrupper og resultater i kunnskapsforvaltningsarbeidet

Norgesuniversitetet har en stor grad av bevissthet knyttet til betydningen av å bidra til kunnskapsoppbygging. Dette viser kravene til rapportering av prosjektene og vektleggingen av skriftserie, nyhetsbrev med mer. Også den store aktiviteten i forhold til å gi faglige innspill til Kunnskapsdepartementets prosesser og dokumenter på områder som berører Norgesuniversitetets kompetanseområde, underbygger dette. IKT-monitoren er bygget opp med tanke på ytterligere kunnskapsoppbygging og som et bidrag til forskning. Det arbeides i tillegg aktivt med kunnskapsoppbygging og –formidling på ulike tema gjennom konferanser, seminarer, nettverk med mer.

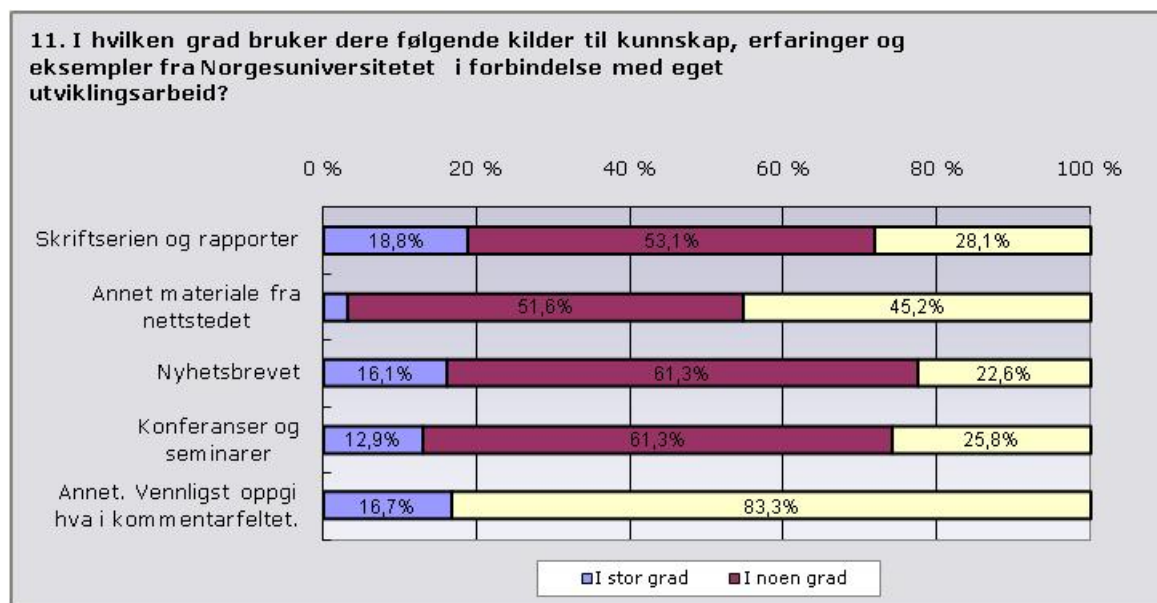
Norgesuniversitetet arbeider i forhold til mange målgrupper i sitt kunnskapsutviklings- og formidlingsarbeid. I tillegg til forskere, universiteter og høyskoler, enkeltpersoner som søker kurs og aktører i arbeidslivet, arbeider Norgesuniversitetet også aktivt overfor departementet. Det utarbeides faglige utredninger til mange ulike prosesser og dokumenter i regi av Kunnskapsdepartementet, både stortingsmeldinger, lovforslag, forslag til endring i finansiering mm. Man kan derfor si at Norgesuniversitetet jobber med kunnskapsoppbygging i forhold til flere formål; både i forhold til å stimulere til endret *praksis* i universitets- og høyskolesektoren, i forhold til stimulering av *forskning og forskningsformidling* og i forhold til *policyutvikling*. Norgesuniversitetet arbeider dermed svært bredt og ambisiøst i forhold til kunnskapsoppbygging – og formidling. Den brede tilnærmingen gjelder både i forhold til tema, målgrupper og i forhold til ulike typer kunnskapsbaserte prosesser.

Informanter fra styret som er intervjuet i forbindelse med denne evalueringen, er i stor grad positive til sekretariatets ivaretagelse av kunnskapsforvaltningsrollen. Særlig trekkes skriftserien og konferanser fram som nyttige kanaler for læring. Det understrekes imidlertid at kunnskap og informasjon som skal formidles må være lett tilgjengelig, at den må legges ut raskt, være godt søkbar og kunne lastes ned enkelt.

6.5 Universitetenes og høyskolenes vurderinger av Norgesuniversitetet som kunnskapsforvalter

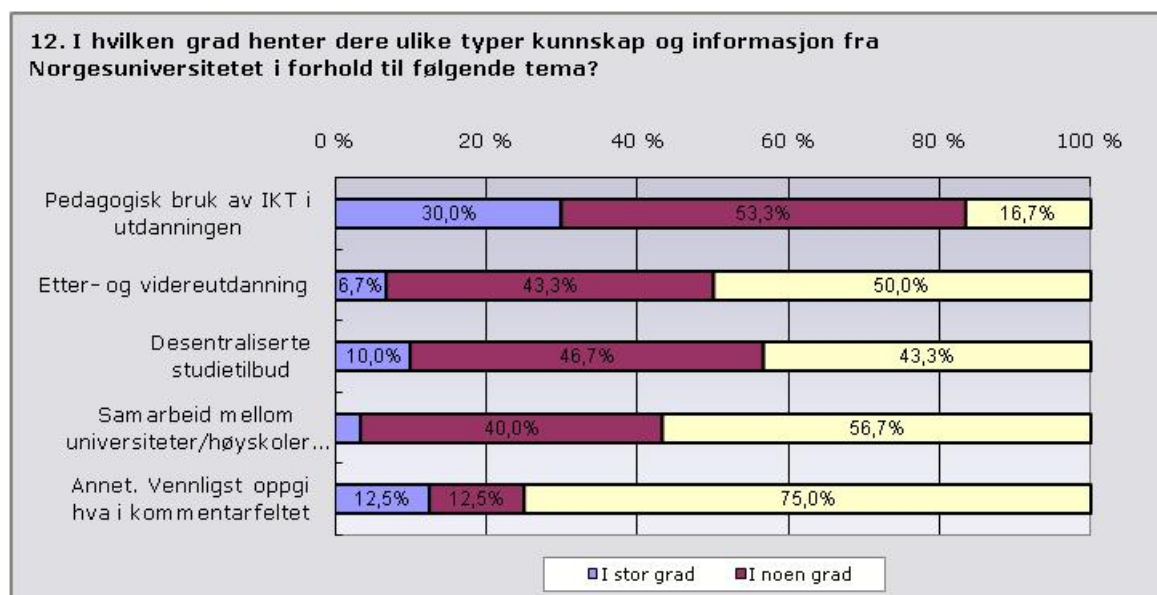
Universitetene og høyskolene ble i spørreundersøkelsen spurt om i hvilken grad de benytter ulike kilder fra Norgesuniversitetet til eget utviklingsarbeid. Svarene¹² viser at skriftserien sammen med nyhetsbrevet (jf. omtale i kapittel 7) er de kildene som i størst grad benyttes.

¹² 30 av respondentene svarte på dette spørsmålet.

Figur 17 Kilder til kunnskap i forbindelse med eget utviklingsarbeid. Andel.

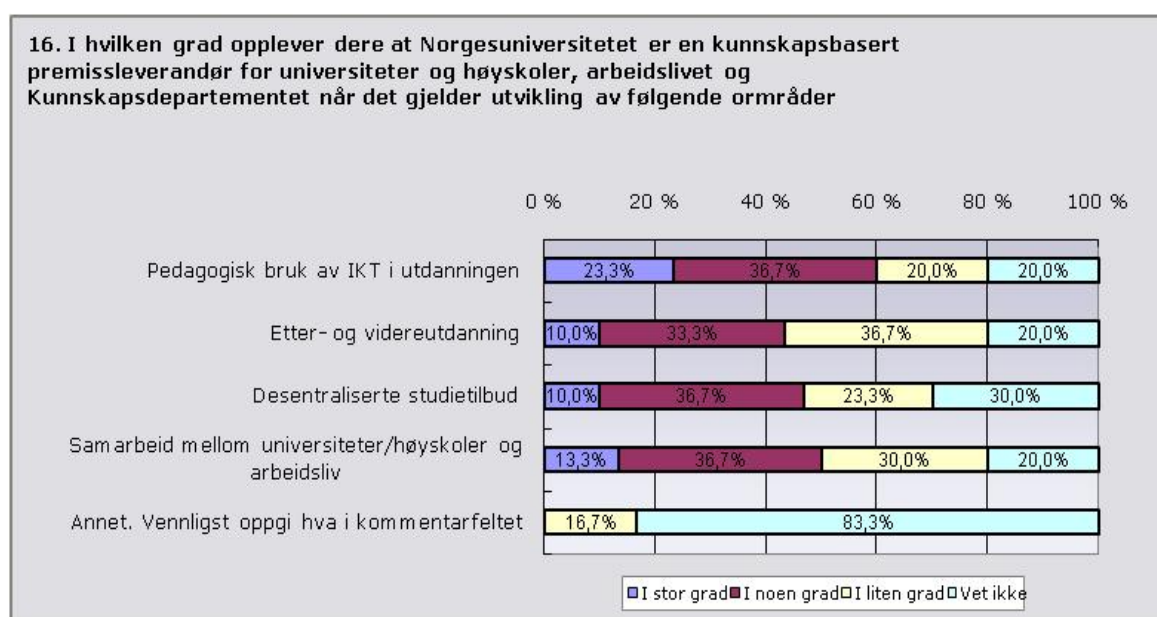
Videre viser svarene¹³ i surveyen at universitetene og høyskolene særlig oppsøker Norgesuniversitet for kunnskap om pedagogisk bruk av IKT i utdanningen. Norgesuniversitetet blir i noen grad benyttet for å finne kunnskap om desentralisert utdanning og etter- og videreutdanning, mens det i mindre grad blir hentet kunnskap om samarbeid mellom uh-institusjoner og arbeidslivet.

Figur 18 Innhenting av ulike typer kunnskap og informasjon fra Norgesuniversitetet i forhold til ulike tema. Andel.

¹³ 30 av respondentene svarte på dette spørsmålet.

Når det gjelder Norgesuniversitetets virksomhet som en kunnskapsbasert premissleverandør på sine områder, ser vi noe av det samme mønsteret.¹⁴ Det er særlig på området "pedagogisk bruk av IKT i utdanningen" at institusjonene opplever Norgesuniversitetet som en premissleverandør. Imidlertid er det noen flere respondenter som på dette spørsmålet svarer at Norgesuniversitetet i stor eller noen grad er en kunnskapsbasert premissleverandør på området "samarbeid mellom universiteter/høyskoler og arbeidsliv" enn på områdene "etter- og videreutdanning" og "desentraliserte studietilbud". Dette kan indikere at institusjonene har merket seg at Norgesuniversitetet har en aktiv virksomhet på området "samarbeid mellom uh og arbeidsliv", men at de i mindre grad går til Norgesuniversitetets nettsider for å hente stoff til egen utvikling på området.

Figur 19 Opplevelse av Norgesuniversitetet som en kunnskapsbasert premissleverandør. Andel.

6.6 Våre vurderinger

Kunnskap og kunnskapsforvaltning er kompliserte begreper, og en grundig drøfting av ulike kunnskapsbegreper og – tilnærminger ligger utenfor denne evalueringen. I våre vurderinger av Norgesuniversitetets virksomhet er det likevel hensiktsmessig å ta utgangspunkt i en forenklet inndeling i henholdsvis *forskningsbasert* kunnskap og *erfaringsbasert* kunnskap. Den førstnevnte kunnskapsproduksjonen er kjennetegnet av en vitenskapelig tilnærmingstype, åpenhet, skriftlighet og kritisk drøfting av fagfeller. Den forskningsbaserte kunnskapsproduksjonen er sentral for utviklingen av et hvert kunnskapsområde og bidrar på sikt til en akkumulering av kunnskap som er kritisk prøvet og som ny forskning kan baseres på.

Erfaringsbasert kunnskap er kunnskap ervervet gjennom praksis av individer og/eller organisasjoner eller andre kollektiver. Denne type kunnskap er ofte kjennetegnet av at den utvikles gjennom dagligdagse situasjoner i arbeid og fritid, og at den i mange tilfeller er *taus*

¹⁴ 30 respondenter ga svar på dette spørsmålet.

(”tacit knowledge”) i betydningen at den ikke formidles eksplisitt (verken muntlig eller skriftlig) men ligger implisitt i handlinger, normer og aktiviteter. Større bevissthet rundt og bedre utnyttelse av den erfaringsbaserte kunnskapen kan bidra til større læring både hos enkeltindivider og i organisasjoner.

Med Norgesuniversitetets plassering i universitets- og høyskolesystemet er det ikke unaturlig at betydningen av forskning på feltet blir understreket, både i informantintervjuer og ellers. Vi mener NUVs arbeid for å trekke forskere aktivt inn i arbeidet har vært svært viktig for kunnskapsoppbyggingen på feltet. Det er få andre aktører som ser denne kunnskapsoppbyggingen som et sentralt satsingsområde. I universitets- og høyskolesektoren er naturlig nok også forskningen sett på som det sentrale virkemiddelet for kunnskapsoppbygging.

Vi mener likevel å se en viss forskjell mellom kunnskapsforvaltningsvirksomheten til Norgesuniversitetet i forhold til hvilket tema det arbeides med. Skriftserieproduksjonen er i stor grad preget av rapporter som tematisk omhandler områdene som tilhørte ”gamle” SOFF, det vil si fleksibel og livslang læring og bruk av teknologi i undervisningstilbud. Rapportene er skrevet av forskere, men også av andre. Felles er at det er en viss ”akademisk form” på rapportene i form av relativt lange skriftlige tekster og et mål om refleksjon og analyse.

Det er så vidt vi kan bedømme ingen rapporter i skriftserien som omhandler samarbeid mellom høyere utdanning og arbeidsliv. Det ligger heller ingen lenker til andre forsknings- eller utredningsrapporter om emnet, selv om slike finnes. Fafo og Nifu Step har for eksempel skrevet rapporten ”Effekter av samarbeid mellom høyere utdanning og arbeidsliv – en forstudie” i 2008. Det finnes også flere utredninger/forskningsrapporter om emnet. Ingen av disse er omtalt på Norgesuniversitetets nettsider. Det er også noe uklart hvorvidt nettstedet til Norgesuniversitetet har hatt som mål å samle og presentere kunnskapsproduksjonen som ikke foregår på initiativ fra Norgesuniversitetet, og hvor disse i tilfelle skal presenteres. Det kan imidlertid være at disse er presentert fortløpende under nyheter, for deretter å ”forsvinne” når andre nyheter legges til.

Når det gjelder temaet samarbeid mellom høyere utdanning og arbeidsliv, som tematisk tilhørte ”gamle” Norgesuniversitetet, finner man en noe annen tilnærming til kunnskapsoppbygging og – formidling. Det er samlet inn en rekke ”gode eksempler” på hvordan man praktisk har bygget opp slike samarbeidsrelasjoner på ulike institusjoner og ved ulike fag og profesjoner som presenteres kort. Videre arbeides det med å utvikle en veileder som institusjonene skal kunne bruke når man ønsker å finne ut hvordan man skal kunne opprette slike samarbeidsrelasjoner. Veilederen er tenkt å inneholde forslag til hvordan avtaler mellom høyere utdanningsinstitusjoner og arbeidsliv kan utformes mht lønnsvilkår og annet. Et slikt kunnskapsarbeid medvirker til å spre erfaringsbasert kunnskap med sikte på læring i andre organisasjoner.

Det er slik vi ser det i utgangspunktet ingen forskjeller mellom de ulike temaene som Norgesuniversitetet arbeider med som skulle tilsi at man skal arbeide mer med en form for kunnskapsoppbygging, enten forsknings- eller erfaringsbasert, enn en annen.

En forklaring på at det har utviklet seg ulike ”kunnskapsoppbyggingsspor” på de ulike temaene, kan være knyttet både til historikk i de to tidligere organisasjonene og til ulike aktørers ulike tilnærminger til kunnskapsoppbygging – og formidling. Mens det har vært et relativt stort innslag av forskere i utarbeidelsen av ulike artikler om IKT og fleksibel læring i

skriftserien, har aktørene som arbeider med temaet samarbeid høyere utdanning og arbeidsliv nettopp arbeidet for at praksisbasert erfaring skal anerkjennes som kunnskapsutvikling på lik linje med kompetanseutviklingen gjennom det formelle utdanningssystemet. Tilnærmingen til kunnskapsoppbyggingen kan derfor, kanskje mer eller mindre ubevisst, ha latt seg forme av dette.

Det er etter vår mening ingen motsetning mellom ulike former for kunnskapsoppbygging og -formidling. Forskningsbasert kunnskap står sentralt for å bygge opp den langsiktige kunnskapsbasen på områdene, mens bevisst arbeid med erfaringsbasert kunnskap i stor grad kan medvirke til læring og ringvirkninger i uh-institusjonene som organisasjoner. Hvorvidt kunnskapen utviklet gjennom prosjektene som har fått tildeling av midler har bidratt til læring utover enkeltprosjekter i organisasjonene og mellom organisasjonene, er vanskelig å si noe sikkert om. Som vist i kapittel 5 har innslag av samarbeid i prosjektene det søkes støtte til gått noe ned. I årsmeldingen for 2006 ble det opplyst om at det ble arbeidet med et design for å utforme virkninger av prosjektstøtte ved utvalgte læresteder med sikte på ferdigstillelse våren 2007. Dette prosjektet ble imidlertid ikke implementert.

Mentorprosjektet kan imidlertid ses på som et forsøk til å stimulere til mer læring mellom institusjonene. Erfaringene med prosjektet så langt viser blant annet at det er utfordringer knyttet til at det ikke bare er lite kjennskap til hva som foregår på andre uh-institusjoner, men at det også er krevende for enkeltrepresentanter fra institusjonene å ha god nok kjennskap til hva som foregår i egen institusjon. Universiteter og høyskoler er i mange tilfeller store og komplekse organisasjoner. Forsøksprosjektet kan muligens bli et første steg i Norgesuniversitetets arbeid med å stimulere til mer praksislæring mellom institusjonene på området IKT i utdanningen.

Vi mener NUV bør drøfte prioritering og ressursinnsats på kunnskapsforvaltningsområdet. Etter vår mening bør man tenke gjennom hvordan forholdet mellom forskningsbasert og erfaringsbasert kunnskapsoppbygging bør være på de ulike områdene til Norgesuniversitetet. Det er sannsynligvis behov for å bygge opp skriftseriepublikasjonene og forskningen knyttet til området samarbeid høyere utdanning og arbeidsliv, og behov for å bygge opp en kunnskapsbase med gode eksempler og veiledere på områdene IKT i undervisningen og fleksibel og livslang læring. Samtidig har NUV begrensede ressurser, jf. nærmere omtale i kapittel 8. Spesialkompetansegruppene representerer imidlertid en mulighet til å supplere kompetansen til sekretariatet i NUV.

Kapittel 5 viste utviklingen i tildelingen av prosjektmidler gjennom Norgesuniversitetet. Fra og med 2009 ønsker man at større, og som en konsekvens av dette færre, prosjekter og institusjoner får tildelt støttemidler. I forhold til kunnskapsforvaltningsrollen, og særlig kunnskapsformidling og læring, betyr dette at man i enda større grad bør vektlegge formidling av resultater og gjensidig læring etter avsluttet prosjekt. Dette er en krevende oppgave, men etter vår mening nødvendig for å kunne medvirke til at utviklingsmidlene bidrar til læring og innovasjon i sektoren.

7 INFORMASJON, NETTVERK OG NORGESUNIVERSITETET SOM MØTEPLASS

7.1 Innhold, definisjon og avgrensning

Mandatet til Norgesuniversitetet sier følgende om organisasjonens oppgaver på dette området:

Informasjon og samarbeid: *Norgesuniversitetet skal bidra til økt kunnskapsspredning og erfaringsdeling og bedre samspill mellom brukere og tilbydere gjennom objektiv informasjon om utdanningstilbud, erfaring og kunnskap innenfor IKT-støttet utdanning og livslang læring. Norgesuniversitetet skal være en sentral bidragsyter til nettbasert informasjon om høyere utdanning.*

Gjennom å etablere nettverk og møteplasser skal Norgesuniversitetet bidra til bedre samarbeid mellom høyere utdanning, arbeids- og samfunnslivet.

7.1.1 Avgrensninger

Denne delen av Norgesuniversitetets mandat inneholder mange begreper som det kan være vanskelig å avgrense. "Kunnskapsspredning", "erfaringsdeling" og "bedre samspill" kan innebære svært mange typer aktiviteter.

Kunnskapsforvaltningsrollen er omtalt i kapittel 6 og dette vil derfor ikke omtales direkte i dette kapittelet, men problemstillingene og kapitlene må naturlig nok ses i nær sammenheng.

I dette kapittelet vil vi vurdere nærmere på hvilken måte Norgesuniversitetet velger å løse **1. Informasjonsoppgavene**, herunder oppgaver knyttet til drift og innhold på nettstedet og **2. Oppgavene knyttet til å stimulere til nettverk**, herunder oppgavene knyttet til å bidra til styrket *samspill og samarbeid* innenfor mandat og strategisk plan

7.1.2 Betydningen av mange målgrupper

Norgesuniversitetet har svært mange målgrupper for sitt arbeid, og dette har stor betydning for omfanget og innholdet i oppgavene knyttet til informasjon, samarbeid og møteplassfunksjonen. Norgesuniversitetet har oppgaver både i forhold til universiteter og høyskoler, forskere, aktører i arbeidslivet, prosesser i Kunnskapsdepartementet og enkeltpersoner som skal gis informasjon om ulike etter- og videreutdanningstilbud.

Arbeid med informasjon og kommunikasjon må, i nesten større grad enn annet arbeid, tilpasses aktuelle målgrupper og brukere. Jo flere målgrupper, jo flere tilpasninger og aktiviteter er vanligvis nødvendig for å treffe alle målgruppene.

7.2 Føringer for Norgesuniversitetets arbeid

Den strategiske planen til Norgesuniversitetet sier følgende om kommunikasjon og nettverk:

Norgesuniversitetet skal representere en viktig møteplass for sentrale målgrupper innen arbeidsliv og høyere utdanning. Informasjonen fra Norgesuniversitetet skal være målrettet og brukervennlig

Norgesuniversitetet skal bygge nye allianser og styrke kontakten mellom arbeidsliv og høyere utdanning. Dette skal gjøres gjennom aktiv nettverksbygging og møtevirksomhet med sentrale aktører i arbeidsliv og høyere utdanning.

Norgesuniversitetet skal sørge for å være en sentral informasjonskanal og en viktig møteplass for universiteter og høyskoler for utveksling av erfaring og kunnskap om fleksibel og livslang læring og pedagogisk bruk av IKT.

Kommunikasjon og nettverk skal videreutvikles gjennom konferanser, seminar og etablering av møteplasser, i en tett oppfølging av prosjektene og gjennom en styrket satsing på aktiviteter i spesialkompetansegrupper. Eksisterende nettverk skal videreutvikles og det skal etableres nye nasjonalt og internasjonalt.

Norgesuniversitetet skal være en sentral bidragsyter til nettbasert informasjon innen sitt felt. Det vil bli lagt vekt på å få på plass et målrettet og brukervennlig nettsted som skal være kjernen i arbeidet med kunnskapsspredningen. Deler av nettstedet skal også være tilgjengelig på engelsk.

7.3 Norgesuniversitetets arbeid med informasjonsoppgaver

Oppgaver knyttet til informasjon har utgjort en betydelig del av oppgavene til Norgesuniversitetet i hele den evaluerte perioden. Årsmeldingen for 2005 rapporterte at det var utarbeidet en egen kommunikasjonsstrategi for Norgesuniversitetet i tillegg til en tiltaksplan for informasjon til omverdenen.

7.3.1 Nettsiden

En sentral kommunikasjonskanal for Norgesuniversitetet er nettsiden. Gjennom hele den evaluerte tidsperioden har Norgesuniversitetet hatt fokus på å videreutvikle og styrke nettsiden. En ny nettside skal etter planen erstatte den nåværende nettsiden i løpet av våren 2009. Presentasjonen under omtaler først nåværende nettside som har vært mer eller mindre uforandret i evalueringsperioden, og deretter den planlagte nettsiden.

Dagens nettsider har følgende faner på hovedsiden:

- Kurs og studier
- Læresteder
- Kunnskapsbase
- Finansiering
- Nettverk og møteplasser
- Om Norgesuniversitetet
- Søk

Hovedsiden består ellers av et sentralt plassert søkefelt for kurs, nyheter, en arrangementskalender og kort informasjon om Norgesuniversitetet og IKT-monitoren. Det er også mulig å be om å få tilsendt nyhetsbrev fra Norgesuniversitetet. Nyhetsbrevet har hatt i underkant av 2000 abonnenter med en viss økning i løpet av perioden, jf figuren under:

År	Antall abonnenter
2005	1776
2006	1801
2007	1787
2008	1822

Tabell 7 Antall abonnenter 2005 -2008.

Norgesuniversitetet rapporterer i hele perioden om positive tilbakemeldinger på nyhetsbrevet.

Besøkstallene på nettstedet har gått relativt kraftig ned i perioden, men med en viss positiv utvikling fra 2007 til 2008:

År	Snitt besøk	Gjenbesøk
2005	633	46 %
2006	450	28 %
2007	363	Ikke rapportert
2008	397	Ikke rapportert

Tabell 8 Gjennomsnittlige besøk og gjenbesøk per dag 2005-2008.

Det nye nettstedet har vært under planlegging en stund. I årsmeldingen for 2006 står det følgende om dette:

"Norgesuniversitetets nettsted har etter hvert fått mye interessant innhold. Samtidig er det en stor utfordring å få brukervennlige og oversiktlige websider. Høsten 2006 fikk Norgesuniversitetet utført en omfattende brukertest av nettstedet. Resultatet beskriver betydelige mangler når det gjelder hvor lett det er for Norgesuniversitetets ulike målgrupper å bruke nettstedet. I 2007 er det satt av ressurser for å rette på dette."

I 2007 ble det laget en prototype på en ny nettside. Drøftingen av hvordan oppbyggingen av den nye nettsiden skal være har blant annet også omhandlet en diskusjon om hvilke målgrupper Norgesuniversitetet skal henvende seg til via nettsiden. Universiteter og høyskoler er en viktig målgruppe, men også enkeltpersoner på søk etter etter- og videreutdanningskurs og aktører i arbeidslivet som er ønsker informasjon og dialog om samarbeid med universiteter og høyskoler er sentrale aktører. Ulike aktører kan ha ulike forventninger til innholdet under ulike faner. For eksempel er innholdet under fanen "Finansiering" på nåværende nettside rettet mot universiteter og høyskoler og deres mulighet for finansiering av utviklingsprosjekter, mens enkeltpersoner vil forvente å finne opplysninger om muligheter for finansiering av etter- og videreutdanning. I det foreliggende utkastet til ny nettside er disse utfordringene forsøkt løst ved følgende organisering¹⁵:

- Samarbeid arbeidsliv høyere utdanning
- IKT i høyere utdanning

¹⁵ Utkast per mars 2009.

- Livslang læring
- Prosjekter støtte
- Søk kurs og studier
- Om Norgesuniversitetet
- Nettverk, samarbeid

Endringen består særlig i at fanene tydeliggjør de ulike temaene Norgesuniversitetet arbeider med: samarbeid mellom universiteter og høyskoler, livslang læring, IKT i høyere utdanning. I tillegg tydeliggjør fanen *prosjekter – støtte* at finansieringen som tilbys fra Norgesuniversitetet er støtte til prosjekter og ikke annen type finansiering. Finansiering til enkeltpersoner i forbindelse med studier (Lånekassen m.v.) gis nå under fanen *Søk i kurs og studier*.

7.3.2 Kursdatabase

Tidligere Norgesuniversitetet (NU) utviklet en kursdatabase med oversikt over ulike etter- og videreutdanningstilbud ved universiteter og høyskoler. Kursdatabasen har hentet inn informasjon fra lærestedenes kursdatabase ved hjelp av en såkalt "crawler". Dette systemet har vært begrenset av at endringer i lærestedenes databaser medfører behov for å endre innhenting av data til Norgesuniversitetets kursdatabase. Systemet har dermed krevd kontinuerlig overvåking og har vært relativt ressurskrevende. Det ble derfor startet en prosess med mål om å innhente kursdata på en annen måte. Det såkalte CDM-prosjektet, Course Description Metadata, ble startet av Norgesuniversitetet i 2003. Med CDM lages det felles kursbeskrivelser som skal gjøre det enkelt å trekke ut data fra de lokale studieadministrative systemene. For mindre leverandører lages det en såkalt "partnerside" der disse kan legge dette inn selv.

Utdanning.no tok over arbeidet med CDM-prosjektet fra Norgesuniversitetet i 2005. Dette er et ressurskrevende arbeid. Utdanning.no har brukt 3 stillinger over 3 år (dvs. 6-7 mill kroner) både på å få utviklet CDM og på arbeidet med å få aksept for felles standarder for levering fra lærestedene.

Norgesuniversitetet leverte fram til 2007 data til Utdanning.no. Utdanning.no er en nasjonal fellesportal for utdanning som er eid av Kunnskapsdepartementet. Her kan enkeltpersoner og andre finne opplysninger om studietilbud på ulike nivå. Nettstedet viser utdanningstilbud innenfor både videregående opplæring og høyere utdanning, inkludert etter- og videreutdanningstilbud. Etatsstyringen er tillagt Opplæringsavdelingen. Utdanning.no har kontorer samme sted som Norgesuniversitetet. Norgesuniversitetet har en representant i styret til Utdanning.no. I perioden 2004 til våren 2009 har Norgesuniversitetets representant også vært styreleder.

Norgesuniversitetets kursdata ble etter en stund ikke vurdert som gode nok av Utdanning.no, og de tok en beslutning i 2007 om at de ikke lenger kunne akseptere data fra Norgesuniversitetet.

Våren 2008 startet Norgesuniversitetet og Utdanning.no et samarbeid for å utvikle ny database for søk i utdanningstilbud i hele Norge. I 2008 brukte Norgesuniversitetet en hel stilling i arbeidet med å samarbeide om utvikling av en ny nasjonal database. I 2009 videreføres dette med en halv stilling. Norgesuniversitetet arbeider med å trekke ut data til sine målgrupper knyttet til etter- og videreutdanning og fleksible utdanningstilbud i høyere

utdanning. I tilknytning til dette arbeidet har Norgesuniversitetet i 2008 også brukt en del ressurser på arbeidet med CDM.

I januar 2009 gikk det ut et felles brev om innhenting av CDM-standardiserte etter- og videreutdanningsdata fra institusjonene til utdanning.no. Norgesuniversitetet vil hente data til sin kursdatabase fra utdanning.no. Utdanning.no har allerede begynt å få inn data fra 10-12 store læresteder.

Det har i perioden 2004-2008 vært rundt 130-140 aktører som presenterer sine etter- og videreutdanningstilbud på Norgesuniversitetets nettsted. Dette inkluderer universitet og vitenskapelige høyskoler, statlige høyskoler og kunsthøyskoler, private høyskoler med eksamensrett, tekniske fagskoler, studieforbund, fagforbund og foreninger, bransjeforeninger, samt en del andre kurstilbydere av prosjektkarakter. I 2006 satset Norgesuniversitetet på å markedsføre kursdatabasen. Med tanke på den store og heterogene målgruppen, forfulgte man en strategi i forhold til å nå bredt, både geografisk og med tanke på målgrupper. Med begrensede ressurser til markedsføring valgte Norgesuniversitetet som merkevarestrategi å være mest synlig i noen utvalgte kanaler, som flymagasinene for Norwegian og SAS Braathens og ulike fagblad, som Teknisk Ukeblad, Personal og Ledelse og Kjedemagasinet og Utdanningsforbundets medlemsmagasin. Annonseringen i fagbladene ble knyttet til utgaver hvor temaet var etter- og videreutdanning.

7.3.3 IKT-monitoren

IKT-monitoren har som mål å kunne samle inn data over tid om bruk av IKT i norsk høyere utdanning. Mens årsmeldingene for 2005 og 2006 trekker fram overvåkning av internasjonale utviklingstrekk som en viktig oppgave, kan man si at IKT-monitoren representerer et større fokus mot overvåkning av nasjonal utvikling på området.

Det foreligger imidlertid ikke planer om at disse dataene skal være åpent tilgjengelig på nettsider, blant annet fordi man ikke ønsker en praksis med "blaming and shaming" dersom dataene brytes ned på institusjonsnivå. Slik sett er IKT-monitoren tiltenkt en viktigere rolle i kunnskapsutviklingsarbeidet enn i informasjonsarbeidet.

7.4 Nettverk og samarbeid

Begrepene "nettverk", "møteplassfunksjon", "samarbeid" og "samspill" er begreper som alle henviser til mange av de samme aktivitetene. Sentrale aktiviteter er:

- Konferanser og seminarer
- Initiativ til og/eller ansvar for nettverk og på andre vis kobling av aktører
- Spesialkompetansegrupper
- Felles arbeidsoppgaver med samarbeidspartnere rettet mot de samme arbeidsoppgavene og/eller målgruppene

7.4.1 Spesialkompetansegruppene

Spesialkompetansegruppene utgjør også viktige nettverk for Norgesuniversitetet. Det er noe ulikt hvem som inngår i disse gruppene, det kan være alt fra samarbeidspartnere som Utdanning.no, til forskere og representanter for arbeidslivet. Spesialkompetansegruppene som nettverk bidrar til å oppfylle minst to funksjoner, både å gi sekretariat og styre i

Norgesuniversitetet innspill fra nettverkene deltakerne i spesialkompetansegruppene har samt å supplere kompetansen som finnes i sekretariatet.

Kompetansen i sekretariatet blir blant annet styrket med folk fra nærings- og arbeidsliv (i spesialkompetansegruppa for samarbeid mellom uh-sektor og arbeids- og næringsliv), forskerkompetanse og kompetanse fra andre offentlige aktører i uh-sektoren. Dette innebærer viktig nettverksarbeid på prioriterte områder i Norgesuniversitetets virksomhet.

7.4.2 Samarbeidspartnere

Norgesuniversitetet samarbeider på enkeltområder tett med Norsk forbund for fjernundervisning (NFFU), blant annet i forhold til felles avvikling av konferanser. NFFU har også deltatt i en spesialkompetansegruppe. Norgesuniversitetet har videre samarbeidspartnere i arbeidslivet som er representert i styret.

Utdanning.no er en sentral samarbeidspartner i forhold til kursdatabasen. Som omtalt tidligere samarbeider de to organisasjonene nå tett om en felles kursdatabase over etter- og videreutdanningstilbudet. Norgesuniversitetets representant i styret til Utdanning.no har vært styreleder fra 2004 fram til våren 2009. Det blir imidlertid påpekt fra informanter at samarbeidet også preges av at de to organisasjonene sorterer under hver sin avdeling i Kunnskapsdepartementet, henholdsvis Opplæringsavdelingen og Universitets- og høgskoleavdelingen. Det gir blant annet noen utfordringer i forhold til samordning av informasjonsflyt. Utdanning.no uttrykker ønske om et enda tettere samarbeid mellom de to organisasjonene og de to etatsstyringsavdelingene i Kunnskapsdepartementet i forhold til organisasjonenes sammenfallende oppgaver.

SANU (Samordningsgruppen for nettsted i utdanningssektoren) var et rådgivende og utøvende koordineringsorgan for Kunnskapsdepartementet og eiere av offentlige nettsteder for utdanning i perioden 1. juni 2005 til 31. desember 2008. Leder for Utdanning.no ledet og var sekretariat for SANU. Gruppa hadde som sin viktigste oppgave å fremme kultur for deling av digitalt innhold mellom nettsteder og portaler i utdanningssektoren. Nettverket bestod av representanter for Vox, fylkeskommunene/KS, Utdanningsdirektoratet, Norgesuniversitetet, uh-institusjonene, Uh-rådet og ABM-utvikling.

Norgesuniversitetet har i perioden hatt mindre grad av samarbeid mot Universitets- og høyskolerådet, i form av formelle saker i rådet. Norgesuniversitetets medarbeider(e) i Oslo har imidlertid sittet i samme lokaler som UHR. Dette har medført uformell kontakt. En representant fra Universitets- og høyskolerådet samarbeider med Norgesuniversitetet og Utdanning.no om en konferanse høsten 2009. Tema for konferansen er juridiske utfordringer knyttet til utvikling og deling av digitale læringsressuser.

En aktør som har noe overlappende arbeidsoppgaver og målgrupper, er Forsknings- og kompetansenettverket for IT i utdanningen (ITU) ved Universitetet i Oslo. Dette er en nasjonal FoU-enhet innen feltet IKT og utdanning. ITU uttaler på sine nettsider at de arbeider aktivt for å være en premissleverandør og dialogpartner innen utdanningspolitikk og IKT, både nasjonalt og internasjonalt. ITU har som sitt felt grunnopplæringen, men også lærerutdanningen som ligger innenfor Norgesuniversitetets område. I informantintervjuer henvises det noe til ITU, men ITU trekkes ikke fram som en sentral samarbeidspartner for Norgesuniversitetet.

I tillegg kommer en rekke enkeltforskere og kontakter Norgesuniversitetets sekretariat har i universitets- og høyskolesektoren som man samarbeider med i enkeltsaker.

7.4.3 Konferanser og seminarer

Norgesuniversitetet har gjennom hele den evaluerte perioden hatt et høyt aktivitetsnivå med hensyn til å arrangere og å delta på konferanser og seminarer. Årsmeldingene gir en god dokumentasjon av aktivitetsnivået. Det er imidlertid usikkert om det er mulig å sammenligne tall mellom år i og med at rapporteringen på dette området har vært uensartet i den evaluerte perioden. Som et eksempel kan det nevnes at det ble rapportert om cirka 80 nasjonale konferanser og seminarer rapportert i årsmeldingen for 2006. Dette tallet inkluderte også møter i spesialkompetansegrupper.

7.4.4 Nettverk

Man kan tenke seg ulike nettverk på fagområdene til Norgesuniversitetet. Det ene er nettverk på tilbydersiden, det vil si nettverk av universiteter og høyskoler. Det andre er nettverk som knytter sammen etterspørselssiden, for eksempel arbeidsgivere, kommuner med mer, og tilbudssiden.

I årsmeldingen for 2005 ble det rapportert at Nettverk for fleksibel og livslang læring var etablert. Nettverket har hatt årlige nettverksmøter, med unntak av i 2008. Nettverket består av representanter for universiteter og høyskoler samt UHR.

I følge styreinformeranter har ikke styret vært et utgangspunkt for å danne nettverk rundt Norgesuniversitetet. Det legges til grunn at det knyttes faglige nettverk til den enkelte medarbeider i sekretariatet.

Informeranter opplyser om at universiteter og høyskoler etterlyser en mer aktiv rolle fra Norgesuniversitetet med hensyn til å etablere nettverk. Selv om konferansene får et veldig godt skussmål også med hensyn til å skape nettverk, uttrykkes det også behov for nettverk utenom konferansearrangement. Nettverk knyttet til konkrete prosjekter etterlyses av flere. Samtidig vet man at noen større aktører i uh-sektoren ofte ønsker å styre slike prosesser selv.

Ulik organisering av etter- og videreutdanningsarbeidet ved universiteter og høyskoler representerer blir også oppgitt som en utfordring med hensyn til å få etablert nettverk mellom universiteter og høyskoler. Tidligere hadde nesten alle institusjonene egne etter- og videreutdanningsenheter, men i dag har også mange institusjoner valgt å legge ned slike sentrale enheter og fordele ansvar og oppgaver på området til de ansvarlige fagenhetene ved institusjonen.

Norgesuniversitetet har et relativt stort internasjonalt nettverk gjennom ulike organisasjoner og prosjekter som det blir referert til gjennom hele perioden:

- International Council for Open and Distance Learning (ICDE) som er en internasjonal organisasjon for informasjon og erfaringsdeling innen fleksibel og livslang læring.
- European Distance and E-Learning Network (EDEN)
- Nordisk evalueringsforum (NEVA)
- Filter-prosjektet koordinert av Vrije Universiteit i Amsterdam

- Norgesuniversitetet har ledet et europeisk konsortium i prosjektet "European search engine" for courses and study opportunities" støttet av Europakommisjonen
- Online Educa
- EuNeOn – European Network for Higher Education Online fom 2007
- Kontakt med søsterorganisasjoner i Nederland og Sverige

Dette viser en relativt omfattende internasjonal virksomhet. Ny ledelse i Norgesuniversitetet har varslet en sterkere prioritering av virksomheten framover, der den nasjonale virksomheten gis sterkere prioritet en den internasjonale virksomheten.

7.4.5 Andre nettverksaktører

Det finnes noen etablerte nettverk mellom universiteter og høyskoler. For eksempel finnes et nettverk med utgangspunkt i Orkide-kommunene på Nordmøre og i Romsdal.

Studiesenteret.no er et relativt stort nettverk av kommuner og universiteter/høyskoler som arbeider bevisst med å styrke etterspørselssiden etter høyere utdanning og å koble etterspørsels- og tilbudssiden bedre sammen. Det ble etablert som et prosjekt i 1997 og som et selskap eid av flere kommuner i 2000.

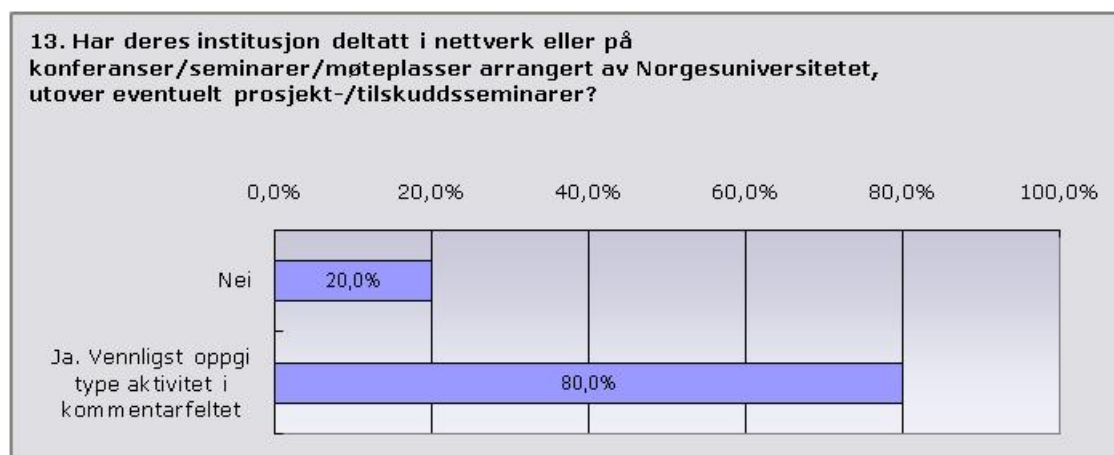
I dag har studiesenteret 72 medlemskommuner i små og mellomstor størrelse. Dette er i hovedsak distriktskommuner med en viss avstand til nærmeste universitet eller høyskole. Studiesenteret arbeider for å tilrettelegge studier på høyere nivå på en måte som er godt tilpasset voksne i distriktene. Gjennom å satse på nettverk, tverregional etterspørsel, en særskilt tilpasset pedagogikk og teknologisk gode løsninger, mener de at deres nettverk i større grad enn universitetene og høyskolene alene, får bragt høyere utdanning og fleksible studietilbud ut i distrikter der behovene finnes.

Studiesenteret.no oppgir følgende samarbeidspartnere:

- Diakonhjemmets Høgskole, både i Oslo og i Rogaland
- Høgskolen i Gjøvik
- Høgskolen i Hedmark
- Høgskolen i Volda
- Høgskolen i Nesna
- Høgskolen i Sør-Trøndelag
- Døvekompetanse
- Kvinesdal videregående skole
- Rogaland kurs- og konferansesenter
- Røros Ressurs

7.5 Universitetenes og høyskolenes vurderinger av Norgesuniversitetet

En svært stor andel av respondentene¹⁶ i spørreundersøkelsen, 80 %, oppgir at de har deltatt i nettverk eller på konferanser, seminarer eller lignende i regi av Norgesuniversitetet.

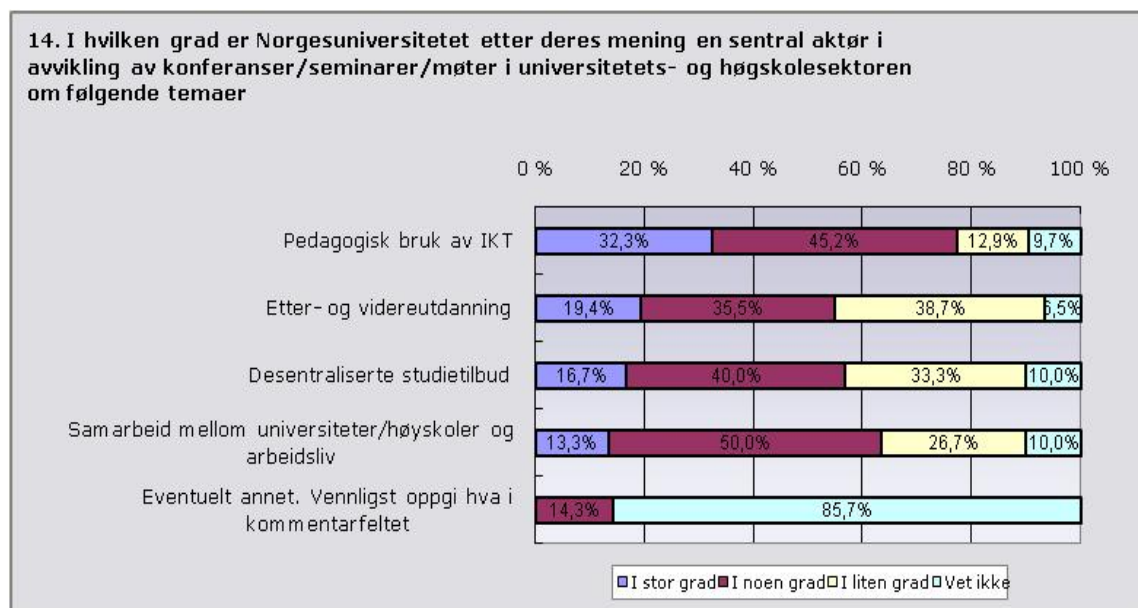

Figur 20 Deltakelse i nettverk eller på konferanser/seminarer/møteplasser arrangert av Norgesuniversitetet. Andel.

Norgesuniversitetet blir av respondentene¹⁷ betraktet som en sentral aktør i utvikling av konferanser og seminarer i noen eller stor grad på alle sine arbeidsområder. Det er en gjennomgående trend i alle svarene – også dette – at det særlig er på området ”pedagogisk bruk av IKT” at organisasjonens arbeid er mest kjent.

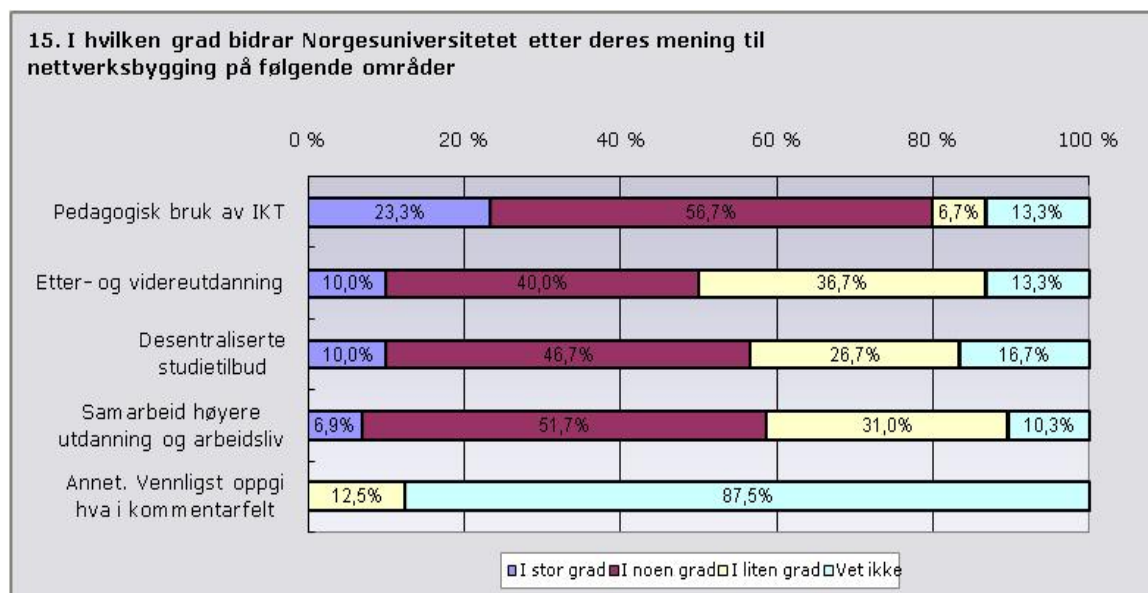
¹⁶ 30 respondenter har svart på dette spørsmålet.

¹⁷ 31 respondenter har svart på dette spørsmålet.

Figur 21 Oppfatning av Norgesuniversitetet som sentral aktør i avvikling av konferanser/seminarer/møter. Andel.

Norgesuniversitetet spiller imidlertid i følge respondentene¹⁸ en mindre rolle i forhold til nettverksbygging, men også her svarer et flertall at de bidrar i noen grad også til dette på alle sine ansvarsområder.

Figur 22 Oppfatninger av Norgesuniversitetet som nettverksbygger. Andel.

¹⁸ 30 respondenter avga svar på dette spørsmålet.

Svarene fra respondentene viser at Norgesuniversitetet særlig bidrar til nettverks- og møteplassfunksjonen gjennom å arrangere konferanser og seminarer, og særlig på området pedagogisk bruk av IKT.

7.6 Våre vurderinger

Norgesuniversitetet har gjennom hele den evaluerte tidsperioden hatt en stor aktivitet knyttet til nasjonale konferanser og seminarer. Gjennom disse aktivitetene etableres også kontakter og nettverk mellom deltakerne. Det har særlig vært aktivitet knyttet til konferanser og seminarer på området "Pedagogisk bruk av IKT", et temaområde som gjennomgående blir oppfattet av uh-sektoren som det mest sentrale arbeidsområde til Norgesuniversitetet. Gjennomføring av konferanser og seminarer har også vært hovedvirkemiddelet for å skape nettverk og møteplasser.

Også den internasjonale aktiviteten i form av møter, konferanser og kontakt med søsterorganisasjoner har vært relativt omfattende i perioden sett i forhold til størrelse til organisasjonen. Norgesuniversitetet har hatt et ambisiøst mål om å "overvåke internasjonale trender". Ny direktør og nytt styre har lagt en sterkere prioritering til grunn i deltakelse i internasjonale aktiviteter. Samtidig har man prioritert arbeidet med "nasjonal overvåking" av utviklingen innen feltet IKT i utdanningen i større grad. Vi mener dette kan være en fornuftig omprioritering for en mindre organisasjon. Arbeidet med IKT-monitoren kan vise seg å gi konkret støtte for universitetene og høyskolene i deres arbeid med egen utvikling på feltet. Samtidig gir en sterkere prioritering av det internasjonale arbeidet en mulighet til å bidra godt i de internasjonale foraene man velger å delta i.

Data i denne undersøkelsen gir imidlertid indikasjoner på at det finnes en etterspørsel etter bidrag til nettverksbygging som Norgesuniversitetet per i dag ikke greier å fylle. Nettverk er nødvendig for å kunne løse konkrete oppgaver sammen og for å kunne lære av hverandre. Det er likevel et spørsmål om hvilke forventninger det er realistisk å ha til Norgesuniversitetet på dette området. For det første vil det være et spørsmål om ressurser og ressursprioritering i sekretariatet. For det andre vil det være et spørsmål om det ikke i flere tilfeller vil være mer hensiktsmessig at nettverk initieres og ledes av interessentene selv, det vil si i hovedsak universitetene og høyskolene. Erfaringene fra det såkalte Mentorprosjektet (omtalt i kapittel 6), viser blant annet at det kan være krevende å skape lærende nettverk mellom institusjoner i denne sektoren. Det kan derfor i mange tilfeller være en fordel at nettverk ledes og initieres av institusjonene selv i forhold til opplevde behov for samarbeid og felles læring. Senere kunne nettverkene for eksempel kunne søke midler fra NUV til å utrede avgrensede spørsmål av betydning for nettverkens videreutvikling og konsolidering.

Samtidig vil det nok være slik at en del slike nettverk også kunne blitt styrket dersom de hadde fått faglig og administrativ bistand fra Norgesuniversitetets medarbeidere. Det vil derfor til syvende og sist være et spørsmål om prioritering og vurdering fra Norgesuniversitetets side i forhold til hvilke områder og saker som bør vektlegges til enhver tid. Det vil imidlertid etter vår mening ikke være realistisk å forvente at Norgesuniversitetet på alle sine områder skal fungere som det ene, sentrale navet i sektoren, noe de ambisiøse formuleringene i mandatet og strategien kan gi forventninger om.

Å dekke etterspørselen etter nettverk mellom universiteter og høyskoler er krevende nok. Å arbeide for nettverk mellom tilbydere og etterspørrere er en enda mer krevende oppgave.

Følgende formulering i mandatet: "...bidra til økt kunnskapsspredning og erfaringsdeling og bedre samspill mellom brukere og tilbydere gjennom objektiv informasjon om utdanningstilbud, erfaring og kunnskap innenfor IKT-støttet utdanning og livslang læring.", bringer forventninger om tilpasninger til og samspill med brukerne. Brukerne kan så vidt vi forstår både være "profesjonelle" brukere som kommuner, fylkeskommuner og arbeidslivsaktører, men også være enkeltpersoner som søker etter informasjon om etter- og videreutdanningstilbud.

Studiesenteret.no representerer et stort nettverk innenfor området "desentralisert og fleksibel læring", men representerer i stor grad etterspørselssiden og ikke tilbydersiden.

Organisasjonen arbeider til dels for å endre finansieringen som ligger til grunn i uh-sektoren, det vil si at deler av midlene til desentralisert og fleksibel utdanning som i dag kanaliseres gjennom tilbyderne (universiteter og høyskoler) og Norgesuniversitetet, skal tilføres kommuner som ligger langt unna et lærested. Studiesenteret samarbeider med store aktører innen desentralisert høyere utdanning, som Høgskolen i Hedmark med flere. Det finnes også et nettverk på tilbydersiden knyttet til IKT-baserte tilbud, Nettuniversitetet.

Norgesuniversitetet har i store deler av den evaluerte perioden hatt utfordringer knyttet til informasjonsvirksomheten sin. Utfordringene har vært knyttet både til nettsidene og til kursdatabasen. Det har gått forholdsvis lang tid, omtrent 3 år, fra man observerte problemer med nettsiden til man nå forventer å få på plass en ny nettside i nærmeste framtid. Problemer med teknologisk kompetanse har vært en av utfordringene, og prioriteringen av ressurser til dette arbeidet virker å ha blitt styrket det siste året i forhold til tidligere prioritering. Det er etter vår mening svært viktig for en organisasjon som Norgesuniversitetet å ligge langt framme med hensyn til tilgjengelig informasjon på nettet. Norgesuniversitetet har i hele perioden ført statistikk over besøk på siden, i tillegg til brukerundersøkelsen som ble foretatt i 2006, og den svake framdriften i arbeidet er derfor litt vanskelig å forstå. Det er viktig at dette arbeidet nå fortsatt blir prioritert i organisasjonen, både i forhold til lansering av den nye internettsiden, men også i videre oppfølging. Gitt relativt få medarbeidere og store arbeidsområder, vil internettinformasjonen være sentral i forhold til en bredere kommunikasjon med målgruppene.

Arbeidet med kursdatabasen har også vært krevende. Noen av problemene virker å være knyttet til at den etablerte løsningen med innhenting av data fra tilbyderne krevde store ressurser å følge opp. Deretter har utviklingen av ny datainnhentingsmetode vært krevende og tatt lang tid. Det har etter vår mening vært en heldig løsning at Utdanning.no har tatt over dette arbeidet. Utdanning.no besitter en annen og sterkere kompetanse på dette området enn Norgesuniversitetet har mulighet til å gjøre.

Det er også en annen problemstilling knyttet til kursdatabasen. Norgesuniversitetet har som beskrevet en rekke målgrupper for sitt arbeid. Særlig viktig er universiteter og høyskoler og andre tilbydere av utdanning, men også arbeidslivsaktører og nasjonale myndigheter er viktige målgrupper.

Den minst omtalte, og kanskje mest krevende målgruppen for Norgesuniversitetet, er enkeltpersoner på søk etter etter- og videreutdanningstilbud. Flere målgrupper gjør informasjonsarbeid svært krevende. Det er etter vår mening et spørsmål om Norgesuniversitetet skal rette sin informasjon og kommunikasjon mot enkeltpersoner.

Samtidig er det nettopp levert en rapport til Kunnskapsdepartementet som peker på at det er behov for bedre informasjon om etter- og videreutdanningstilbud til ulike etterspørrere:

- *"For det første synes det å eksistere det man kan kalle en informasjonsutfordring. Det sentrale spørsmål er her knyttet til å forbedre informasjonen om EVU til ulike etterspørrere, og da spesielt private virksomheter."*¹⁹

I forhold til enkelhet for denne målgruppa, må det være en fordel om alle utdanningstilbud samles under Utdanning.no. Etterpå kan den enkelte utdanningssøkende så ta kontakt med den konkrete utdanningsinstitusjonen, som har et eierforhold til det utviklede kurstilbudet. En slik arbeidsdeling vil forenkle Norgesuniversitetets informasjonsarbeid ved at man kan kutte ut en målgruppe i sitt arbeid, og dermed gjøre det mulig å innrette relativt begrensede ressurser på de viktigste målgruppene.

¹⁹ Tilbud og etterspørsel av etter- og videreutdanning i Norge: en analyse av status, strategier og samspill. Fafo og NiFU Step, rapport 6/2009.

8 OPPSUMMERENDE DRØFTING

De foregående kapitlene har vist hvordan Norgesuniversitetet har løst sine oppgaver innenfor de tre hovedområdene som skisseres i mandatet til organisasjonen. I dette kapitlet vil vi drøfte disse funnene i forhold til Norgesuniversitetets rolle i universitets- og høyskolesektoren samt mandat og rammebetingelser for organisasjonen.

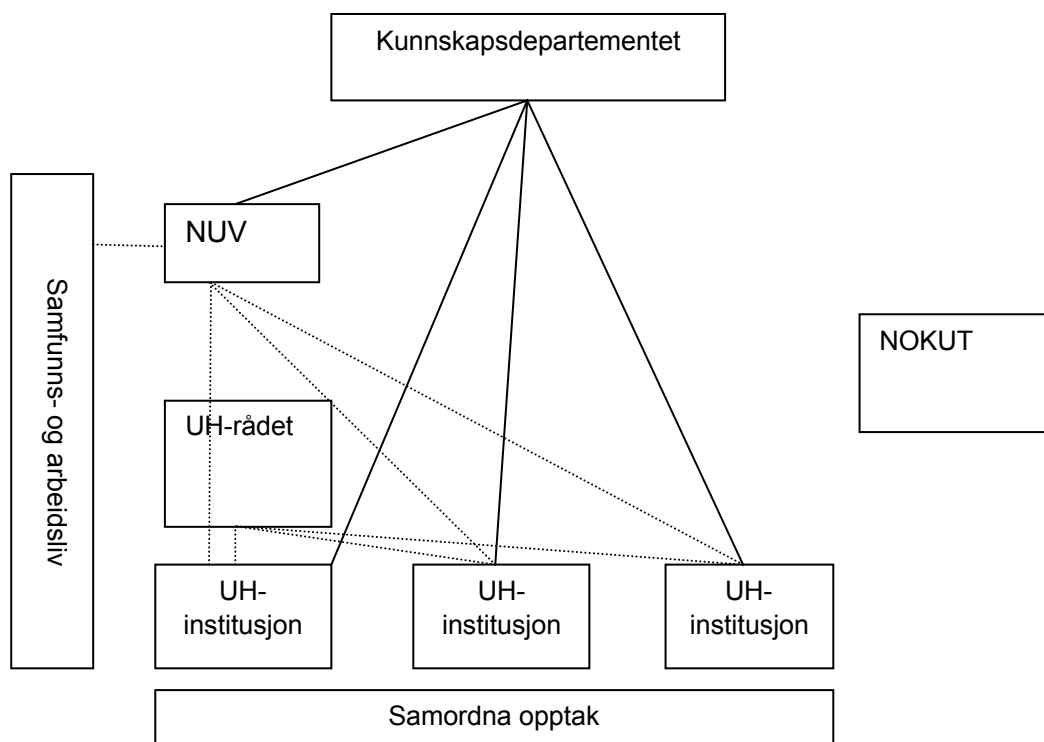
8.1 Norgesuniversitetets rolle i universitets- og høyskolesektoren

Den norske universitets- og høyskolesektoren er en sektor preget av faglig selvstendige institusjoner av varierende størrelse. Institusjonene har eget ansvar for at undervisningen de tilbyr og forskningen de driver er av høy kvalitet, og at institusjonene ellers drives og utvikles i forhold til å oppfylle målene i lov om universiteter og høyskoler og tilhørende forskrifter. Utviklingsarbeid knyttet til utvikling av egen organisasjon og fag er derfor i utgangspunktet institusjonens eget ansvar og skal utføres innenfor ordinære rammer.

Institusjonene rapporterer direkte til Kunnskapsdepartementet, uten mellomliggende ledd som direktorat eller lignende, og sektoren kan derfor karakteriseres som et "to-nivåsystem" ved å låne et begrep fra kommunesektoren. Andre offentlige organer i sektoren er tildelt relativt klare funksjoner i forhold til dette systemet. Et organ som Universitets- og høyskolerådet representerer institusjonene samlet overfor både nasjonale myndigheter og overfor samfunnet for øvrig. Organer som NOKUT og Samordna Opptak (SO) er tillagt relativt klart avgrensede arbeidsoppgaver knyttet til oppgaver som ikke kan eller bør utføres av institusjonene selv eller departementet, eller oppgaver som er rene driftsoppgaver.

Norgesuniversitetet skiller seg noe ut i dette bildet. Organisasjonen har som mandat å bistå og stimulere institusjonene til å bli bedre innenfor områder institusjonene selv arbeider med og har et klart ansvar for. Dette gjelder både oppgaver knyttet til utvikling av undervisningsmetoder (pedagogisk bruk av IKT), utvikling og formidling av etter- og videreutdanningstilbud og utvikling av institusjonenes kontakt med samfunns- og arbeidsliv. Dette mandatet bidrar til at det blir noe mer påkrevd for organisasjonen å legitimere egen virksomhet og dokumentere resultater av denne virksomheten enn for andre aktører i sektoren.

Universitets- og høyskolesektoren og Norgesuniversitetets rolle i forhold til andre aktører kan noe forenklet skisseres på følgende måte:

Figur 23 Skjematisk framstilling av Norgesuniversitetets rolle i universitets- og høyskolesektoren.

Med en noe mindre definert rolle- og oppgavetildeling i forhold til andre aktører i sektoren, blir det viktig for Norgesuniversitetet å vise at de prioriterer virksomheten i tråd med det som oppfattes av sentrale interessenter som de viktigste utfordringene. Organisasjonen må bidra til å stimulere til virksomhet og bistå der institusjonene selv, departementet eller de andre aktørene ikke kan eller har kapasitet og/eller kompetanse til å arbeide. Det kan for eksempel være oppgaver som er vanskelig å prioritere uten ekstra stimulering, eller oppgaver som det er vanskelig eller mindre rasjonelt for enkeltinstitusjoner å få utført på egen hånd.

Det er derfor viktig for organisasjonen at Kunnskapsdepartementet som eier og interessentene som er representert i styret gjør seg opp en mening og gir klare føringer for hva disse oppgavene til enhver tid er. Sentrale føringer bør i mindre grad avspeile hva organisasjonen – og tidligere organisasjoner – "alltid" har arbeidet med, og i større grad avspeile sentrale nasjonale utfordringer og satsinger. Samtidig er det viktig at disse føringene ikke bare tar opp i seg hva som oppfattes som sentrale satsingsområder av universitets- og høyskolesektoren og sektordepartementet, men at det avspeiler brede samfunns- og arbeidslivsinteresser. Det som særlig kjennetegner Norgesuniversitetet i forhold til andre aktører i universitets- og høyskolesektoren, er en mye sterkere satsing på – og representasjon fra – aktører og parter i arbeidslivet. Dersom Norgesuniversitetet ikke fantes, er det vanskelig å se for seg at noen av de andre aktørene i sektoren ville kunne gi dette arbeidet en like sentral plass i virksomheten.

Vår vurdering er at rollen til Norgesuniversitetet i dag fremdeles er preget av de historiske forholdene organisasjonen ble etablert under, og at de også derfor har en noe uavklart rolle i

sektoren. Føringerne fra departementet er etter vår mening fremdeles preget av å skulle "dekke" alle delene av Norgesuniversitetets mandat i større grad enn å skulle prioritere mellom oppgaver. Gitt et relativt lite sekretariat og et bredt sammensatt styre med representanter med ulike interesser, bidrar dette i liten grad til å gi Norgesuniversitetet en klar rolle og funksjon i sektoren. Styrets arbeid og rolle blir nærmere drøftet under kapittel 8.2.

Spørsmålet er om Kunnskapsdepartementet i større grad bør bruke Norgesuniversitetet mer aktivt som en utviklingsagent i forhold til å stimulere sider av institusjonenes virksomhet som de vet ikke blir prioritert i stor nok grad i dag. Dette kan gjøres både i forhold til den generelle virksomheten og i forhold til prosjektmidlene. Prosjektmidlene er i dag av svært begrenset omfang om man ser dem i forhold til størrelsen på uh-sektoren totalt og behovet for slike prosjektmidler i sektoren. Likevel viser funn i denne rapporten at midlene anses som sentrale i forhold til å realisere visse utviklingsprosjekter.

Dersom departementet skulle velge å bli mer aktive i forhold til føringerne, er det etter vår mening viktig at man samtidig ikke blir for "innadvendt" når man skal identifisere utviklingsutfordringer. Selv om det kan finnes mange behov i sektoren, er det ofte en tendens til at oppgaver som ligger i skjæringsfelt mellom ulike samfunnsområder og – aktører i særlig grad er vanskelig å få prioritert. Oppgaver knyttet til kontakt og samarbeid med andre aktører i arbeids- og samfunnsliv er eksempler på dette. Dette saksområdet omfatter svært mye, ikke bare utvikling av arbeidsrelaterte studietilbud. I Analysen av markedet for desentralisert høyere utdanning, etterlyser blant annet Universitetet i Stavanger aktive føringer i forhold til en videre utvikling av desentraliserte studietilbud:

"Generelt gir ikke finansieringssystemet grunnlag for et tilbud om desentralisert utdanning. Spesielt finnes det ikke insentiver til å tilby desentraliserte grunnutdanninger mht at kostnaden for et slikt tilbud vil være høyere enn et ordinært tilbud på campus. (...)

Til forskjell fra tradisjonelle desentraliserte studieopplegg, er teknologistøttede studietilbud som distribueres desentralt relativt sett billige å drifte. Det er imidlertid store kostnader knyttet til utvikling og investeringer. Universitetet i Stavanger etterlyser derfor finansieringsmuligheter til slike utviklingsprosjekter. De mener utviklingsmidlene gjennom Norgesuniversitetet muligens kunne vært slike midler, men peker på at disse midlene i dag er alt for begrensede til å kunne spille en viktig rolle i utviklingen av slike tilbud. I tillegg til en større ramme, ville det være viktig at nasjonale myndigheter og/eller Norgesuniversitetet samtidig arbeidet for og sikret at slike utviklingsmidler kommer hele sektoren til gode. UiS peker også på at nasjonale myndigheter kunne velge å la enkelte institusjoner i sin helhet få støtte til å utvikle slike opplegg innen ulike fagområder, men at disse kan bli tilgjengeliggjort for sektoren gjennom nasjonale "repositories". Gjennomføring av kursene vil da kunne foregå ut fra den enkelte institusjon, mens nettbasert innhold og opplegg utvikles en gang og distribueres sentralt. Dette vil være en rasjonell bruk av de samlede investeringsressursene, men forutsetter altså mer eller mindre 100 % finansiell støtte til utviklingsarbeidet fordi stor grad av egeninnsats ofte vil være en begrensning for deling. Egeninnsats medfører at institusjonene ikke vil undergrave egne muligheter for inntjening ved deling med konkurrerende institusjoner. "

8.2 Organisasjonen Norgesuniversitetet

Kjennetegn ved universitets- og høyskolesektoren, historiske forhold og den tildelte rollen til Norgesuniversitetet gir også føringer for hvordan organisasjonen NUV fungerer og blir oppfattet av omverdenen og interessenter.

Norgesuniversitetet er et resultat av en sammenslåing av to organisasjoner. Mens dette ofte kan være opprivende prosesser og sette spor i en ny organisasjon i svært mange år framover, er det tilsynelatende en bred konsensus i dette tilfellet om at sammenslåingen var både riktig og nødvendig. Det betyr imidlertid ikke at sammenslåingen har vært helt uten utfordringer for virksomheten i organisasjonen.

Norgesuniversitetet er i dag fremdeles preget av at det i sin tid var to ulike organisasjoner med ulik organisering og budsjettmessig tyngde som ble slått sammen. SOFF var en vel etablert driftsorganisasjon, mens tidligere Norgesuniversitetet (NU) var en nyere prosjektorganisasjon med et mindre budsjett enn SOFF. Nye Norgesuniversitetet ble etablert i SOFFs gamle lokaler og direktøren i SOFF ble ny direktør i Norgesuniversitetet. Alle disse forholdene bidro til at den "gamle SOFF-kulturen" i stor grad ble dominerende i den nye organisasjonen.

De to tidligere organisasjonskulturene og måten å arbeide på preger fremdeles virksomheten til Norgesuniversitetet. Kapittel 6 viste for eksempel at innretningen på kunnskapsforvaltningsarbeidet varierer noe i forhold til områder som tidligere lå inn under henholdsvis SOFF (prosjektforvaltning og pedagogisk bruk av IKT) og gamle NU (samarbeid mellom uh-institusjonene og arbeidslivet). Norgesuniversitetet bruker en betydelig andel av sine personal- og tidsressurser på prosjektforvaltningen, med utgangspunkt i organisasjonens lokalisering i Tromsø. Samtidig er organisasjonens oppgaver knyttet til samarbeid mellom uh-sektoren og arbeidslivet i stor grad lagt til Oslo. Dette kan være hensiktsmessig ut fra plassering av andre sentrale aktører i dette arbeidet, men bidrar samtidig til å opprettholde gammel arbeidsdeling.

Det er vår oppfatning at dette er utfordringer ledelsen i organisasjonen ser og også har tatt fatt i. Den reviderte strategien vektlegger arbeidet med å skape helhet i oppgaveløsningen i organisasjonen. Det arbeides også med å samle organisasjonen på mellomlang sikt i Tromsø. En fysisk konsolidering av en såpass liten organisasjon virker fornuftig. Samtidig kan det stille Norgesuniversitetet overfor større utfordringer i forhold til kontakt med og forankring hos sentrale aktører som er lokalisert andre steder. Dette gjelder særlig Universitets- og høyskolerådet. Det var en høy grad av samarbeid og kontakt mellom gamle NU og UH-rådet. Med ny organisasjon ble den daglige kontakten videreført gjennom samlokalisering på Høyskolen i Oslo, og kontakten videreføres i dag av en senior medarbeider som vil gå av med pensjon om ikke altfor mange år.

Denne utviklingen, sammen med vurderinger rundt Norgesuniversitetets rolle og forankring i uh-sektoren, aktualiserer spørsmålet om en bedre forankring og avklaring av Norgesuniversitetet i forhold til Universitets- og høyskolerådet. Rådet oppnevner i dag styrerepresentanter fra institusjonene, men spørsmålet er om rådets sekretariat og ledelse også burde være sterkere involvert i forhold til virksomheten i Norgesuniversitetet. En mulig løsning er at UH-rådet selv er representert i styret til Norgesuniversitetet. Dette vil etter vår mening skape en nærmere kontakt mellom sentrale prosesser i uh-sektoren i regi av rådet

og NUVs virksomhet. En alternativ løsning er at NUV i større grad arbeider for å fremme saker til behandling i UH-rådet. Dette vil imidlertid være en mer krevende løsning for en liten organisasjon som Norgesuniversitetet.

Styret til Norgesuniversitetet er bredt sammensatt. Dette avspeiler organisasjonens brede mandat og varierte ansvarsområder. Til tross for den brede sammensetningen av styret, gir informantintervjuer inntrykk av at det i svært liten grad er uenigheter eller saker der det er store meningsforskjeller i styret. Det har vært noe uenighet knyttet til enkelte strategiske valg, blant annet i forhold til endringene i kriteriene for tildeling av prosjektmidler. Enkelte styrerepresentanter har ønsket en videreføring av "såkorn"- tanken ved tildelingene, det vil si å spre små midler på mange institusjoner. Så langt vi har hatt mulighet til å dokumentere, representerer imidlertid slike uenigheter i liten grad sterke meningsforskjeller i styret.

Spørsmålet man kan stille er om den brede enigheten i styret kan være et uttrykk for at styret i mindre grad bidrar til de nødvendige prioriteringene for Norgesuniversitetets virksomhet. Dersom harmonien er et uttrykk for at de enkelte styrerepresentanter primært er opptatt av at egne interesseområder ikke nedprioriteres og dermed "lever greit" med manglende sammenfall mellom Norgesuniversitetets brede mandat og arbeidsoppgaver på den ene siden og begrensede ressurser på den andre siden, vil det bety at man overlater den nødvendige prioriteringen i virksomheten til sekretariatet. Dette kan være tilfelle også der styret formelt har godkjent strategidokumenter og prioriteringer. Vårt inntrykk i denne undersøkelsen er at de nye prioriteringene for virksomheten i stor grad har vært drevet fram av ny direktør. Den tydelige prioriteringen virker fornuftig og hensiktsmessig. Samarbeidet mellom ledelse i sekretariatet og styret oppgis også av begge parter som godt. Det er en strategisk beslutning fra ny direktør heller å prioritere innenfor de rammene organisasjonen har enn å bruke mye tid og ressurser på å argumentere for økte rammer. Denne beslutningen har fått tilslutning fra styret, men initiativet kom fra ledelsen i sekretariatet.

Vi har ikke bred nok dokumentasjon av drøftinger i styret til å kunne konkludere endelig i forhold til hva den alminnelige konsensusen i styret er et uttrykk for. Vi mener likevel at det er grunn til å anbefale at både eier (Kunnskapsdepartementet) og styret drøfter egne føringer i forhold til den helt nødvendige prioriteringsdiskusjonen knyttet til Norgesuniversitetets virksomhet, gitt forholdet mellom Norgesuniversitetets mandat og arbeidsoppgaver på den ene siden og ressurser og andre rammebetingelser på den andre siden.

Sekretariatets oppgaveløsninger er nødvendigvis preget av det brede mandatet. Oppgavene dekker tematisk bredt (pedagogisk bruk av IKT, etter- og videreutdanning, fleksible studietilbud, samarbeid universiteter og høyskoler og arbeidsliv), mange store arbeidsområder og virkemidler (kunnskapsforvaltning i bred forstand, informasjonsoppgaver, prosjektforvaltning, møteplass, konferanser, internasjonalt engasjement, policypåvirkning og så videre), og skal i tillegg arbeide i forhold til svært mange målgrupper (universiteter og høyskoler, private og offentlige aktører i arbeidslivet, enkeltpersoner, nasjonale myndigheter). Organisasjonen skal også arbeide med hele spekteret fra myndighetspåvirkning (policy), stimulering av forskning og kontakt med forskere til å bidra til mer læring mellom institusjonene i universitets- og høyskolesektoren. Hele arbeidsområdet dekkes i dag av 9 medarbeidere inkludert direktør.

Forholdet mellom arbeidsoppgaver og ressurser avspeiles både i resultater organisasjonen kan vise til og uh-institusjonenes oppfatninger av Norgesuniversitetets rolle og arbeid. Som

vist i kapitlene 5 til 7 er Norgesuniversitetets virksomhet mindre kjent på noen områder og organisasjonen kan i varierende grad vise til resultater. Det er særlig i forhold til arbeidet med prosjektforvaltning og temaet pedagogisk bruk av IKT at Norgesuniversitetets arbeid er godt (aner)kjent i sektoren.

Det brede mandatet avspeiles ikke like godt i bredden av kompetanse i sekretariatet. Den kompetansen som finnes i sekretariatet er imidlertid relevant for sentrale oppgaver i Norgesuniversitetet, men kompetansen (og kapasiteten og ressursbruken) er langt større i forholdt til de tidligere SOFF-oppgavene enn for oppgavene knyttet til samarbeid mellom arbeidsliv og høyere utdanning.

Det er vår vurdering at Norgesuniversitetets satsing på spesialkompetansegrupper er et hensiktsmessig grep for i noen grad å kunne imøtegå manglende sammenheng mellom forventninger og ressurser. Opprettelse av spesialkompetansegrupper bidrar til at organisasjonen i en periode kan styrke sin kompetanse og kapasitet på prioriterte områder. Sekretariatet kan supplere egen kompetanse med kompetanse som enten ikke er nødvendig å ha i sekretariatet på permanent basis, eller som man ellers ikke får rekruttert. Spesialkompetansegruppene er også fleksible ved at de kan legges ned når det ikke lenger er behov eller området ikke lenger skal prioriteres på samme måte. Dette gjelder både forskerkompetanse eller kompetanse på særskilte tema og områder.

Vi vil særlig trekke fram Spesialkompetansegruppa for samarbeid mellom arbeidsliv og høyere utdanning som er gruppa som har fungert over lengst tid. Gruppa bidrar med kompetanse fra arbeids- og næringsliv som man vanskelig kan forvente å ha i et sekretariat, blant annet fra ledelsesnivå i Borregaard Industrier. Utfordringen er samtidig ikke å la virksomheten i spesialkompetansegruppa bli en begrunnelse for ikke å søke mer aktivt etter relevant kompetanse fra andre deler av arbeidslivet til sekretariatet.

Bruk av spesialkompetansegrupper for å supplere kompetanse og kapasitet i sekretariatet vil også ha sine begrensninger. Vi vil særlig peke på at det har vist seg å være en utfordring for Norgesuniversitetet å ha tilstrekkelig IKT-kompetanse i sekretariatet. Slik kompetanse er sentral i forhold til organisasjonens mulighet til å ivareta informasjonsoppgavene på en god måte. Det er etter vår mening viktig at organisasjonen prioriterer denne kompetansen framover.

8.3 NUVs mandat og rammebetingelser

Mange av utfordringene til Norgesuniversitetet skyldes føringer lagt inn i mandatet for virksomheten. Mandatet til Norgesuniversitetet er både svært bredt, i betydningen at det favner svært mange oppgaver og aktiviteter, og svært ambisiøst – særlig sett i forhold til størrelsen på sekretariatet og omfanget av virkemidler.

Sammenslåingen fra to til en organisasjon har bidratt til det brede mandatet for organisasjonen. Det er ikke usannsynlig at det bredt sammensatte styret også kan ha bidratt til en slik utforming. Fordelen med et mandat som favner bredt kan være at det gir muligheter for organisasjonen selv til å prioritere virksomheten etter de til enhver tid ulike nasjonale satsinger og lignende, det vil si være fleksible i forhold til skiftende forventninger fra eier og andre interessenter. Vi mener imidlertid at ulempene med et bredt utformet mandat i de fleste tilfeller er flere enn fordelene, særlig når ressursene ikke står i forhold til ansvars- og oppgaveområde som skisseres i mandatet. Forventningene som skapes hos institusjonene i

sektoren, eier og andre interessenter blir vanskelig å innfri. For en organisasjon med en mindre klar funksjon i sektoren kan dette representere en legitimitetsutfordring på sikt. Ved måling av resultatoppgåelse, slik som det er gjort i denne evalueringen, er det etter vår mening nesten umulig for organisasjonen å lykkes på alle områdene som trekkes opp i mandatet. Evalueringen viser at Norgesuniversitetet lykkes godt, og spiller en viktig rolle, på noen områder. Dette gjelder blant annet i forhold til forvaltning av prosjektmidler som skal stimulere til utvikling og samarbeid samt på området pedagogisk bruk av IKT i utdanningen – selv om begrensninger i ressurser setter grenser for i hvilken grad organisasjonen lykkes også på disse områdene. Det gjelder delvis også, særlig gjennom satsingen på spesialkompetansegrupper, på området samarbeid arbeidsliv og uh-sektor. På andre områder, som å skulle være en viktig nettverksaktør og å ivareta viktige informasjons- og kommunikasjonsaktører, er resultatene mer variable og til dels også mindre gode.

Det er etter vår mening mer fruktbart å spørre etter hvilke behov som finnes i sektoren og arbeidslivet i forhold til de tjenestene Norgesuniversitetet tilbyr – og om dette står i forhold til hva Norgesuniversitetet har kompetanse og kapasitet til og bruker ressurser på. En slik drøfting må relateres både til hva det er forventet uh-institusjonene skal ha kapasitet og kompetanse til å håndtere hver for seg, og hva man vet uh-institusjonene likevel har problemer med å prioritere innenfor egne rammer. I tillegg kan det være oppgaver det er mindre rasjonelt for institusjonene å løse på egen hånd.

Selv om det naturlig nok er variasjon mellom uh-institusjonene, vil vi peke på at institusjonenes utfordringer er særlig stort i forhold til å utvikle fag og studietilbud som ivaretar "arbeidslivsperspektivet" og kontaktene med arbeidslivet, kanskje særlig privat næringsliv. Dette dokumenteres også i Analysen av markedet for desentralisert utdanning. Det er heller ingen andre organer i sektoren som bidrar til å stimulere spesielt til utvikling og/eller kontakt på dette området.

Når det gjelder stimulering til og formidling av etter- og videreutdanning, har både institusjonene selv og Utdanning.no ansvar og oppgaver. Utviklingen de siste årene har i tillegg vist at skillene mellom grunnutdanningstilbud på den ene siden og etter- og videreutdanningstilbud på den andre siden har blitt utvisket i mange tilfeller. Samme tilbud kan både være grunnutdanningstilbud og videreutdanningstilbud osv. Dermed kan det etter hvert være mindre hensiktsmessig å skille ut formidling av etter- og videreutdanningstilbud fra institusjonene som egen formidlingsoppgave i Norgesuniversitetet. Samtidig formidles det også etter- og videreutdanningstilbud fra andre aktører enn universiteter og høyskoler, som er rene slike tilbud og heller ikke tilbud på høyere nivå. Etter vår mening kan imidlertid disse tilbudene også formidles via Utdanning.no.

En beslektet utvikling pågår også i forhold til bruk av IKT i utdanningen. Drøftingen rundt hvorvidt man skal satse på å utvikle IKT-støttede studietilbud med utgangspunkt i ordinære studietilbud på campus eller hvorvidt man skal utvikle egne tilbud rettet mot den tradisjonelle "fjernundervisningsstudenten", vil også kunne ha betydning for i hvilken grad det er bruk for – og riktig med - ekstra stimuleringsmidler til utvikling av tilbudene.

Per i dag har Norgesuniversitetet minst kapasitet og kompetanse i sekretariatet på området samarbeid mellom arbeidsliv og høyere utdanning. Dette området er det av områdene til Norgesuniversitetet der uh-institusjonene etter vår mening trenger størst stimulans til utvikling og samarbeid. Samtidig er kompetansen på området pedagogisk bruk av IKT i

utdanningen god, og her satses det gjennom IKT-monitoren på ytterligere kompetanseoppbygging. Kompetanse- og kapasitetstyngden på dette området er en arv fra tidligere SOFF.

På bakgrunn av funnene i undersøkelsen, mener vi det er grunnlag for Kunnskapsdepartementet å drøfte en klarere funksjonstildeling for Norgesuniversitetet i universitets- og høyskolesektoren, basert på sentrale utviklingsbehov i sektoren. Formålet og rollen til Norgesuniversitetet i den todelte universitets- og høyskolesektoren bør tydeliggjøres. Forankringen mot UHR bør forsterkes. Antall målgrupper for organisasjonens virksomhet bør reduseres sammen med antall arbeidsoppgaver. Det bør blant annet vurderes i hvilken grad Norgesuniversitetet skal være en organisasjon som også skal ha oppgaver rettet mot enkeltpersoner. Arbeidet med formidling av etter- og videreutdanning bør vurderes både i lys av rapporten av Nifu Step/Fafo om etter- og videreutdanningsmarkedet i Norge (2009) og arbeidsoppgavene til Utdanning.no og institusjonene selv. I tillegg bør man vurdere å avgrense og definere klarere NUVs oppgaver innen kunnskapsforvaltningsområdet. Dette vil kunne bidra til å oppfylle målene i Strategiplanen om å skape en bedre helhet i arbeidet gjennom en bedre sammenheng i virksomhetens funksjoner.

Det er etter vår mening viktig at en slik gjennomgang ikke ensidig fokuserer på behov som tradisjonelt har blitt regnet som sentrale av sektoren selv, men at man også vurderer det opp mot hva som forventes av sektoren fra samfunns- og arbeidsliv. Deretter bør forholdet mellom mandat, rammebetingelser, oppgaver og oppgavetyper og kompetanse i Norgesuniversitetet tilpasses den definerte rollen til organisasjonen samt tildelte ressurser. På den måten kan man sikre at organisasjonen lykkes best i sin oppgaveløsning på sikt og sikrer legitimitet for sin rolle i universitets- og høyskolesektoren.

LITTERATURLISTE

Brandt, E., Thune, T., og Ure, O.B. (2009): *Tilbud og etterspørsel av etter- og videreutdanning i Norge: En analyse av status, strategier og samspill*. Fafo/Nifu Step. Rapport nr. 6.

Brandt, E., Dæhlen, M., Hagen, A., m.fl. (2008): Effekter av samarbeid mellom høyere utdanning og arbeidsliv – en forstudie. Fafo/Nifu Step. Rapport nr. 11.

VEDLEGG

Norgesuniversitetets mandat

Mandat for Norgesuniversitetet

Fastsatt av Utdannings- og forskningsdepartementet 23.12.2003, revidert av Kunnskapsdepartementet 26.10.2007.

1. Norgesuniversitetet er et nasjonalt organ under Kunnskapsdepartementet. Driften er lagt til Universitetet i Tromsø, jf § 1.4.4 i lov om universiteter og høyskoler. Norgesuniversitetet forvalter en årlig bevilgning fastsatt av Stortinget. Norgesuniversitetet skal være et rådgivende organ for departementet på sitt område.

2. Departementet oppnevner et styre for Norgesuniversitetet med følgende sammensetning:

- a. tre medlemmer oppnevnt etter forslag fra UHR, hvorav ett medlem oppnevnes som styreleder
- b. ett medlem oppnevnt etter forslag fra Nettverk for private høyskoler
- c. ett medlem oppnevnt etter forslag fra Norsk forbund for fjernundervisning
- d. to medlemmer oppnevnt etter forslag fra organisasjonene i arbeidslivet
- e. ett medlem oppnevnt etter forslag fra studentorganisasjonene

For hver av de fem gruppene oppnevnes et tilsvarende antall varamedlemmer som gruppen har medlemmer, oppnevnt i nummerert rekkefølge innenfor hver kategori. Styrets funksjonsperiode er normalt fire år, med unntak av studentrepresentantene som oppnevnes for to år om gangen. Departementet møter som observatør i styret.

Styret vedtar viderefordeling av Norgesuniversitetets bevilgning og treffer beslutninger om Norgesuniversitetets faglige virksomhet innenfor føringer gitt av departementet.

3. Norgesuniversitetet skal fremme utvikling av IKT-støttet utdanning og livslang læring, samt kunnskapsutvikling, kunnskapsspredning og informasjon om slik utdanning. Videre skal Norgesuniversitetet arbeide for å styrke og utvikle samarbeid mellom høyere utdanning og arbeids- og samfunnslivet.

Norgesuniversitetets primære virkefelt er høyere utdanning, men Norgesuniversitetets kompetanse skal også kunne benyttes i sentrale utdanningspolitiske satsinger utenfor høyere utdanning når dette er naturlig. Norgesuniversitetet skal på oppdrag fra departementet utrede spørsmål av nasjonal interesse innenfor sitt virkefelt, og gi råd til de sentrale myndigheter om utviklingen av feltet.

4. Norgesuniversitetet virker innenfor tre aktivitetsområder:

Kunnskapsforvaltning: Norgesuniversitetet skal bidra til utvikling av kunnskapsgrunnlaget på sitt område gjennom analyse, evaluering og utredning av erfaringer innenfor IKT-støttet utdanning og livslang læring i høyere utdanning. Norgesuniversitetet skal holde seg orientert om nasjonal og internasjonal utvikling på feltet. Utviklingsprosjekter som har fått støtte fra Norgesuniversitetet skal danne et sentralt grunnlag for Norgesuniversitetets arbeid med kunnskapsforvaltning.

Finansiering av utviklingsprosjekter: Norgesuniversitetet skal støtte utvikling av IKT-støttede utdanningstilbud ved norske universiteter og høyskoler gjennom tildeling av prosjektmidler etter overordnede føringer fastsatt av departementet. Fordelingen av prosjektmidler vedtas av Norgesuniversitetets styre i samsvar med forvaltningsreglene gitt av Statens økonomireglement. I tillegg til Norgesuniversitetets regulære utviklingsprosjekter skal Norgesuniversitetets kompetanse også kunne benyttes til forvaltning av andre typer prosjektmidler knyttet til ulike utdanningspolitiske satsinger.

Informasjon og samarbeid: Norgesuniversitetet skal bidra til økt kunnskapsspredning og erfaringsdeling og bedre samspill mellom brukere og tilbydere gjennom objektiv informasjon om utdanningstilbud, erfaring og kunnskap innenfor IKT-støttet utdanning og livslang læring. Norgesuniversitetet skal være en sentral bidragsyter til nettbasert informasjon om høyere utdanning.

Gjennom å etablere nettverk og møteplasser skal Norgesuniversitetet bidra til bedre samarbeid mellom høyere utdanning, arbeids- og samfunnslivet.

Sammensetting av spesialkompetansegruppene

Spesialkompetansegruppen for pedagogisk bruk av IKT

Spesialkompetansegruppen for pedagogisk bruk av vil ha en funksjonstid på to år og ble etablert 3. november 2008. Følgende personer er med i gruppen:

- Yngve Troye Nordkvelle, Høgskolen i Lillehammer (leder)
- Jan Alexandersen, Universitetet i Tromsø
- Aslaug Grov Almås, Høgskolen Stord/Haugesund
- Ola Erstad, Universitetet i Oslo
- Susanne Koch, Universitetet i Oslo
- Kirsti Rye Ramberg, Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet
- Janne Wilhelmsen, Norgesuniversitetet (sekretær)

Spesialkompetansegruppen for samarbeid mellom arbeidsliv og høyere utdanning

Spesialkompetansegruppen hadde i 2008 følgende medlemmer:

- Seniorrådgiver Helge Halvorsen, NHO (leder)
- Daglig leder Inger-Ann Hanssen, Universitetet i Tromsø, U-vett
- Politisk rådgiver Gunn Lyngvær, Arbeiderpartiets utdanningsfraksjon på Stortinget
- Førsteamanuensis Nina Prebensen, Universitetet i Tromsø, NFH,
- Personalsjef Cathrine Krogs vold, Borregaard,
- Forskningsdirektør Sveinung Skule, Høgskolen i Oslo
- Seniorrådgiver Christine Meling, Kunnskapsdepartementet, avdeling for analyse og internasjonalt arbeid og kompetansepolitikk, observatør.

Spesialkompetansegruppen for deling av digitale læringsressurser

Spesialkompetansegruppen for deling av digitale læringsressurser ble opprettet høsten 2008, skal ha en funksjonstid på to år, og har følgende sammensetning:

- Hallgerd Benan, UiO, (leder)
- Jens Breivik, Norgesuniversitetet, (sekretær)
- Rolf Baltzersen, Høgskolen i Østfold
- Bjarne Foss, NTNU
- Olav Skundberg, Høgskolen i Sør-Trøndelag
- Trond Håvard Hanssen, utdanning.no
- Marit C. Synnevåg, mcs consult

Spesialkompetansegruppen om den voksne student

Grappa ble opprettet i 2006, avsluttet sitt arbeid høsten 2007, og hadde følgende sammensetning:

- Professor Anne Marie Støkken, Høgskolen i Agder (leder)
- Forsker Wenche Rønning, NTNU
- Professor Gunnar Grepperud, Universitetet i Tromsø
- Professor Annette Lorentsen, Aalborg Universitet
- Dosent Gunilla Roos, Uppsala Universitet

Spesialkompetansegruppen for digitale mapper

Grappa ble opprettet i 2006, avsluttet sitt arbeid høsten 2008, og hadde følgende sammensetting:

- Førsteamanuensis Marit Allern, Universitetet i Tromsø (leder)
- Professor Olga Dysthe, Universitetet i Bergen
- Førsteamanuensis Knut Steinar Engelsen, Høgskolen Stord/Haugesund
- Daglig leder Torhild Slåtto, Norsk forbund for fjernundervisning
- Konserndirektør HR Tone Øvregård, EDB Business Partner Norge AS

Evaluering av Norgesuniversitetet

Dette er andre og siste spørreundersøkelse i oppdraget fra Kunnskapsdepartementet som det tidligere er sendt ut brev om (Analyse av desentralisert høyere utdanning og evaluering av Norgesuniversitetet). Dette er en enklere og mer kortfattet undersøkelse der målet er å få deres synspunkter og vurderinger av forhold som er knyttet til Norgesuniversitetet og deres oppgaveområder. Også lite eller ingen kjennskap til Norgesuniversitetet ved deres institusjon er av interesse å få dokumentert.

Norgesuniversitetet er et nasjonalt organ under Kunnskapsdepartementet og skal være rådgivende på sitt område. Norgesuniversitetets virksomhet er knyttet opp til tre aktivitetsområder:

1. Tilskudd til utviklingsprosjekter
2. Kunnskapsforvaltning, dvs. kunnskapsutvikling og kunnskapsdeling gjennom rapporter, seminarer og nettsted
3. Informasjon, nettverk og samarbeid, dvs. informasjon om utdanningstilbud og samarbeid mellom UH-institusjoner, og mellom UH-institusjoner og arbeidslivet

Fristen for svar i undersøkelsen er 27.03.09. Ved spørsmål knyttet til undersøkelsen kan Tone H. Sollien (tonehorne.sollien@asplanviak.no og telefon 40844202) eller Tage Båtsvik (tage.baatsvik@asplanviak.no og telefon 45426924) kontaktes.

* Hva er navnet på den institusjon du representerer?

Oppgi følgende om den som har ansvar for utfylling av spørreskjemaet

Navn

Enhet

Funksjon

Kjennskap til Norgesuniversitetets virksomhet.

På det følgende spørsmålet ønsker vi svar på hvor godt du kjenner til ulike sider ved Norgesuniversitetets virksomhet.

I hvilken grad kjenner dere til de ulike delene av Norgesuniversitetets virksomhet?

	I stor grad	I noen grad	I liten grad	Kjenner ikke til
Tilskudd til utviklingsprosjekter	☐	☐	☐	☐
Kunnskapsforvaltning, dvs. kunnskapsutvikling og -spredning	☐	☐	☐	☐
Arbeid med informasjon, samarbeid og nettverk	☐	☐	☐	☐
Stimulere til utdanningssamarbeid mellom universiteter, høyskoler og arbeidsliv	☐	☐	☐	☐
Eventuelt annet	☐	☐	☐	☐

Tilskudd til utviklingsprosjekter

I hovedsak deler Norgesuniversitetet ut prosjektmidler til utvikling av utdanningstilbud innen følgende områder:

Pedagogisk bruk av IKT i utdanningen med fokus på livslang og fleksibel læring
Utvikling og deling av digitale ressurser
Utdanningssamarbeid mellom universiteter, høyskoler og arbeidsliv

Har dere sendt søknad om tilskudd fra Norgesuniversitetet til utviklingsprosjekter i perioden 2004-2008?

☐ Nei

☐ Ja. Vennligs oppgi antall søknader i perioden i kommentarfeltet

Hvor mange søknader har blitt innvilget i perioden 2004-2008?

I de tilfellene der dere ikke fikk tildelt prosjektmidler fra Norgesuniversitetet, hvor mange av prosjektene ble likevel realisert?

Hvilke finansieringskilder brukes for å realisere denne type utviklingsprosjekter dersom man ikke søker og / eller får tilskudd fra Norgesuniversitetet? Flere svaralternativer er mulig.

☐ Egne rammemidler

☐ Egne utviklingsmidler

☐ Andre eksterne finansieringskilder. Vennligs oppgi hvilke i kommentarfeltet.

☐ Ikke aktuelt

I hvilken grad opplever dere tilskuddet fra Norgesuniversitetet som viktig for å få realisert utviklingsprosjekter på følgende områder?

I stor grad I noen grad I liten grad

Pedagogisk bruk av IKT i utdanningen

☐ ☐ ☐

Etter- og videreutdanning

☐ ☐ ☐

Desentraliserte studietilbud

☐ ☐ ☐

Utdanningssamarbeid mellom universitetet/høyskolen og arbeidslivet

☐ ☐ ☐

Annet. Vennligst oppgi hva i kommentarfeltet.

☐ ☐ ☐

I hvilken grad opplevde dere deltakelse på søkerseminar/prosjektseminar som nyttig for søknadsprosessen?

- ☐ I stor grad
- ☐ I noen grad
- ☐ I liten grad
- ☐ Har ikke deltatt på slike seminarer/møter

I hvilken grad opplevde dere oppfølgingen fra Norgesuniversitetet som som nyttig under gjennomføringen av deres prosjekt?

- ☐ I stor grad
- ☐ I noen grad
- ☐ I liten grad

Norgesuniversitetet som kunnskapsforvalter

Kunnskapsforvaltningsrollen innebærer å stimulere til kunnskapsutvikling og kunnskapsspredning samt drifte gode informasjonskanaler og et brukervennlig nettsted.

I hvilken grad bruker dere følgende kilder til kunnskap, erfaringer og eksempler fra Norgesuniversitetet i forbindelse med eget utviklingsarbeid?

	I stor grad	I noen grad	I liten grad
Skriftserien og rapporter	☐	☐	☐
Annet materiale fra nettstedet	☐	☐	☐
Nyhetsbrevet	☐	☐	☐
Konferanser og seminarer	☐	☐	☐
Annet. Vennligst oppgi hva i kommentarfeltet.	☐	☐	☐

I hvilken grad henter dere ulike typer kunnskap og informasjon fra Norgesuniversitetet i forhold til følgende tema?

	I stor grad	I noen grad	I liten grad
Pedagogisk bruk av IKT i utdanningen	☐	☐	☐
Etter- og videreutdanning	☐	☐	☐
Desentraliserte studietilbud	☐	☐	☐
Samarbeid mellom universiteter/høgskoler og arbeidslivet	☐	☐	☐
Annet. Vennligst oppgi hva i kommentarfeltet	☐	☐	☐

Norgesuniversitetet som pådriver for informasjon, nettverk og samarbeid

Norgesuniversitetet skal fungere som pådriver for samarbeid og informasjonsdeling på sine saksområder. Dette innebærer både å bidra til nettverk, avholde konferanser/seminarer ol og å være oppdatert med nyttig informasjon for blant annet universiteter og høgskoler.

Har deres institusjon deltatt i nettverk eller på konferanser / seminarer / møteplasser arrangert av Norgesuniversitetet, utover eventuelt prosjekt- /tilskuddsseminarer?

☐ Nei

☐ Ja. Vennligst oppgi type aktivitet i kommentarfeltet

I hvilken grad er Norgesuniversitetet etter deres mening en sentral aktør i avvikling av konferanser/seminarer/møter i universitets- og høgskolesektoren om følgende temaer

	I stor grad	I noen grad	I liten grad	Vet ikke
Pedagogisk bruk av IKT	☐	☐	☐	☐
Etter- og videreutdanning	☐	☐	☐	☐
Desentraliserte studietilbud	☐	☐	☐	☐
Samarbeid mellom universiteter/høgskoler og arbeidsliv	☐	☐	☐	☐
Eventuelt annet. Vennligst oppgi hva i kommentarfeltet	☐	☐	☐	☐

I hvilken grad bidrar Norgesuniversitetet etter deres mening til nettverksbygging på følgende områder

	I stor grad	I noen grad	I liten grad	Vet ikke
Pedagogisk bruk av IKT	☐	☐	☐	☐
Etter- og videreutdanning	☐	☐	☐	☐
Desentraliserte studietilbud	☐	☐	☐	☐
Samarbeid høyere utdanning og arbeidsliv	☐	☐	☐	☐
Annet. Vennligst oppgi hva i kommentarfeltet	☐	☐	☐	☐

Norgesuniversitetet som premissleverandør

Norgesuniversitetet skal være en premissleverandør for Kunnskapsdepartementet, universiteter og høyskoler og arbeids- og samfunnsliv på sine områder.

I hvilken grad opplever dere at Norgesuniversitetet er en kunnskapsbasert premissleverandør for universiteter og høyskoler, arbeidslivet og Kunnskapsdepartementet når det gjelder utvikling av følgende områder

	I stor grad	I noen grad	I liten grad	Vet ikke
Pedagogisk bruk av IKT i utdanningen	☐	☐	☐	☐
Etter- og videreutdanning	☐	☐	☐	☐
Desentraliserte studietilbud	☐	☐	☐	☐
Samarbeid mellom universiteter/høyskoler og arbeidsliv	☐	☐	☐	☐
Annet. Vennligst oppgi hva i kommentarfeltet	☐	☐	☐	☐

Dersom dere har synspunkter og vurderinger på Norgesuniversitetet og deres virksomhet som du ikke har fått svart på ved de foregående spørsmålene, vil vi gjerne ha dine kommentarer her. Vi vil sette pris på om du oppgir hvilke tema/områder du kommenterer og eventuelt også sier noe om hvordan forhold kan forbedres.

INTERVJUGUIDE

Det ble utarbeidet en samlet intervjuguide til alle informantintervjuene. Innretningen på samtalepunktene ble tilpasset den enkelte informanten.

Samtalepunkter, særlig til intervjuer med ledelsen i sekretariatet:

1. Litt om kompetanse, tidligere arbeidserfaring og arbeidsoppgaver
2. Mandatet
3. Om samhandlingen med Kunnskapsdepartementet
4. Strategi og strategiarbeid
5. Budsjett
6. Ressursfordeling i oppgaveløsningen
7. Kompetanse
8. Historikk
9. Sammenslåingen av SOFF og NU
10. Ekstern samarbeidspartnere
11. Betydningen av internasjonale nettverk

Om finansiering og oppfølging av utviklingsprosjekter

1. Finansiering og oppfølging
2. Søkerseminarene
3. Egenfinansiering
4. Støtteomfang

Om kunnskapsforvaltning

1. Bruk av rapportering fra prosjektene
2. Utviklingsarbeid
3. Kunnskapsspredning
4. FoU-utredninger og prosjekter
5. Alternative finansieringskilder
6. Faglig oppdatering

Om informasjon og samarbeid

1. Kilder for deling av kunnskap
2. NUVs innsats som kunnskapsformidler
3. Forholdet til Utdanning.no
4. Om kursdatabasen
5. Samspill
6. Nettverk
7. Vurdering av Norgesuniversitetet som nettverksbygger
8. Andre aktører
9. Kontakt med UH-institusjonene
10. Spesialkompetansegruppene

Om samarbeid mellom UH-institusjoner og arbeidslivet

1. Om spesialkompetansegruppa
2. Kontakt mellom UH-institusjoner og arbeidsliv på lokalt nivå

Om roller og arbeidsdeling i universitets- og høyskolesektoren

1. Roller
2. Suksesskriterier
3. Mandatet